

Naj bo za Dete iz Betlehema dovolj prostora in časa tudi v naših srcih!

BUENOS AIRES
LETO 67
DECEMBER
2000
LETO JUBILEJA

duhovno
življenje

Od zgoraj in od leve:

1. Dviganje zastav na 39. obletnici Slomškovega doma.

Foto: Marjan Šušteršič

2. Žegnanje v sanmartinskem Slovenskem domu.

3. Profesorja verouka Franci Cukjati in Janez Cerar CM darujeta zahvalno sv. mašo ob 40-letnici SSTRMB.

4. Odrski prikaz na 40-letnici SSTRMB v Dvorani škofa Rožmana.

5. Dr. Marko Kremžar z gospo Pavlo in ravnateljico tečaja prof. Nedo Vesel Dolenc ter nastopajoči ob koncu akademije.

6. Pred božičem „nosijo Marijo“ na Churruci že 40 let!

7. Irena Rezelj Peršuh (spodaj levo), ena štirih mamic, objavljenih v reviji „Entrecasa“ za materinski dan.

**Madres,
de corazón**

Katoliška Cerkev o sebi

IZJAVA „GOSPOD JEZUS“ (DOMINUS JESUS)

6. avgusta letos je papeška „Kongregacija za verski nauk“ objavila Izjavo „Gospod Jezus, ki je izzvala močan odmev predvsem v krščanskem svetu. Poleg mnogih odobritvenih glasov med katoličani in tudi ne-katoličani, je bilo pa slišati tudi precej kritike s strani nekaterih krščanskih Cerkv in celo med nekaterimi katoličani. Ker je Izjava pomembna za pravilno pojmovanje Kristusa in Cerkve ob sedanjih ekumenskih prizadevanjih, jo za bralce Duhovnega življenja kratko povzemamo.

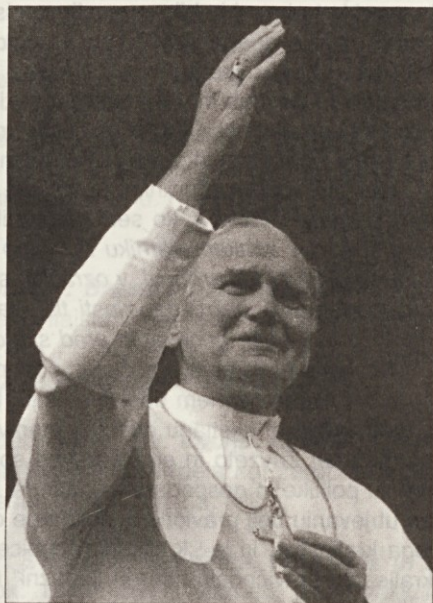
Kristus je pred svojim vnebohodom učencem naročil, naj gredo po svetu oznanjat blagovest o odrešenju. Cerkev, zvesta temu naročilu, dela to že 2000 let. Ob koncu 2. tisočletja to njeno delo še zdavnaj ni zaključeno. Vedno znova skuša Cerkev svetu utemeljevati to svoje poslanstvo.

Cerkev se je sicer vedno zavedala in priznavala, da je tudi v nekrščanskih verstvih veliko vrednot, da tudi v njih odseva žarek resnice, ki razsvetljuje vse ljudi. Je pa Cerkev globoko prepričana, da je Bog človeštvu dokončno govoril le po svojem učlovečenem Sinu Jezusu Kristusu in da je po njem človeštvo tudi odrešil. Zato Cerkev, poučena po božji besedi, uči, da je edina redna pot do zveličanja vera v Kristusa in prejem krsta, s katerim se človek vključi v njegovo skrivnostno telo, katoliško Cerkev, v kateri so mu na razpolago vsa zveličavna sredstva.

Polnost dokončnega razodetja v Jezusu Kristusu

Ta Izjava Svetega sedeža je bila med drugim potrebna zato, ker misijonski in ekumenski napor Cerkve danes ogrožajo in slabijo določene relativistične teorije, ki zavračajo nekatere bistvene krščanske resnice. Med njimi zlasti resnico o dokončni veljavnosti Kristusovega razodetja; o božjem navdihnjenju Svetega pisma; resnico, da je Jezus iz Nazareta res Božji Sin. In končno zavračajo tudi resnico, da bi bil on edini Srednik med Bogom in ljudmi ter edini in vesoljni Odrešenik. In še resnico, da bi bila Kristusova Cerkev prisotna le v katoliški Cerkvi.

Katoličani verujemo v versko resnico, da je Bog v Kristusu razodel človeštvu vse, kar mu je namenil razodeli. Enako verujemo, da je Kristus s svojo smrtjo in vstajenjem dovršil tudi odrešilno delo človeštva. Ta odrešilni red in iz njega izvirajoča dokončna zaveza med Bogom in človeštvom je do-

končna in ne bo nikoli preminila. Nobenega novega javnega razodetja ne smemo več pričakovati. Zato je nasprotno katoliškemu nauku mnenje, ki ga nekateri danes zagovarjajo, češ da je Božje razodetje prisotno tudi v drugih verstvih. Kristjani verujemo, da se je Bog človeštvu razodel samo po svojem učlovečenem Sinu Jezusu Kristusu. Mnenje, da nobena religija, naj je še tako popolna, torej tudi krščanska, ne more obseči vse resnice, ki jo je Bog namenil človeštvu, je zatorej zgrešeno. Res je sicer, da je resnica o Bogu vsepresežna in neizčrpna, a enako je res, da je Bog po Kristusu človeštvu dejansko razodel vse, kar mu je hotel razodeli.

Odgovor človeka na božje razodetje obstaja v tem, da pritrdimo Bogu, ki se nam je razodel, in sprejmemo resnico, ki jo je razodel. Zato moramo dobro ločiti to vero od notranjega prepričanja, ki ga lahko imajo o božjih rečeh pripadniki drugih verstev. Ta so zanje le vsota izkustev in uvidov o Bogu in Božjem, ki pa ne temeljijo na

kakšnem božjem razodetju.

Napačno je tudi mnenje tistih, ki govore o navdihnjeni vrednosti religioznih spisov drugih religij. Treba je resda priznati, da takšni spisi vsebujejo mnogo prvin, ki človeku omogočajo ohranjati in nahranjati neki življenjski odnos do Boga. Toda Cerkev uporablja oznako „navdihnjeni spisi“ le za krščanske spise Stare in Nove zaveze. O teh knjigah Cerkev uči, „da brez zmote in zvesto učijo resnico, ki jo je Bog hotel imeti zaradi našega zveličanja zapisano v Svetem pismu“.

Kristus in njegovo odrešensko delo

Nekateri katoliški teologi napačno uče, da je Kristus resda razodel mnogo o Bogu, da pa ni edini, po katerem se je Bog človeštvu razodel. Božja skrivnost naj bi se javljala človeštvu na mnoge načine in po mnogih zgodovinskih osebah. Podobno razlikujejo dva odrešenskozveličavna reda. Po prvem da se je razodel izven Cerkve in brez odnosa do nje. Drugi pa naj bi se bil uresničil po Jezusu Kristusu, ki pa naj bi veljal samo za kristjane. V obeh naj bi bil prisoten Bog, čeprav naj bi bil v krščanskem zveličavnem redu prisoten na bogatejši način.

Tudi to mnenje je v nasprotju s krščansko vero. Ta nas namreč uči, da se je le v Jezusu iz Nazareta „naselila vsa polnost božanstva in da je Bog po njem spravljal s seboj vse stvarstvo, ko je s krvjo njegovega križa pomiril, kar je v nebesih in kar je na zemlji“ (Kol 1,13...19-20). Edino zveličavnoodrešensko delovanje Boga v svetu se vrši po Kristusu kot edinem Odrešeniku sveta, ki se časovno razprostira od njegove večne izvolitve pa do njegovega drugega prihoda. Katoličani moramo verovati, da je Kristus, učlovečeni Božji Sin, edini Odrešenik, ki je s svojo smrtjo in vstajenjem dovršil odrešensko zgodovino. Popolnoma nasprotno krščanski veri je torej mnenje, da Bog

redno deluje odrešujoče tudi izven edinega Kristusovega sredništva.

Kristus in njegova Cerkev

Ta edinstvena odrešenjskozveličavna skrivnost in pomembnost pa ne pripada le Kristusu, temveč tudi Cerkvi, ki jo je on ustanovil, da po njej in v njej nadaljuje svojo navzočnost in svoje odrešilno delovanje do konca časov. Katoličani smo dolžni tudi verovati, da od Kristusa ustanovljena Cerkev obstaja danes v polnosti samo v katoliški Cerkvi, katero vodijo papež kot Petrov naslednik in škofje, ki so v občestvu z njim. Seveda pa verujemo, da je tudi zunaj njene vidne organizacije možno najti več sredstev posvečenja in razodete resnice, namreč v Cerkvah in cerkvenih skupnostih, ki se priznavajo za Kristusove učence, a niso v polnem občestvu s katoliško Cerkvijo.

Druge krščanske Cerkve, ki niso v polnem občestvu z njo, a so z njo povezane s tesnimi vezmi, kot sta apostolsko nasledstvo in veljavna evharistija, so pristne „delne Cerkve“. Cerkvene skupnosti pa, ki niso ohranile veljavnega škofovstva ter neokrnjene evharistične skrivnosti, niso Cerkve v praviem pomenu besede, čeprav so tisti, ki so bili v teh skupnostih krščeni, s krstom včlenjeni v Kristusa in so tudi v nekem, čeprav nepopolnem, občestvu s Kristusovo Cerkvijo. Ni torej res, da Kristusova Cerkev nikjer ne obstaja, ampak da se šele gradi, kot menijo nekateri katoliški teologi. Ne, vera nas uči, da Kristusova Cerkev že obstaja, a v polnosti edinole v katoliški Cerkvi. Kristus sam ji je namreč obljubil, da je peklenska vrata ne bodo premagala. Premagala pa bi jo že, če bi danes še nikjer ne obstajala, ampak bi jo bilo treba šele graditi.

Cerkev in verstva v odnosu do zveličanja

Iz do sedaj povedanega lahko potegnemo zaključke. Verovati moramo najprej, da je Cerkev za zveličanje potrebna. Srednik in pot zveličanja je namreč samo Kristus, v polnosti navzoč samo v katoliški Cerkvi. Ta nauk pa ni v nasprotju z vsezveličavno voljo božjo. Tistim namreč, ki niso še formalno udje Kristusove Cerkve, je zveličanje dostopno, seveda vedno le po Kristusovi milosti, ki prihaja do njih po poteh, ki so nam prikrite. V nasprotju z razodetim naukom bi bilo torej, če bi imeli

VEČJI POGUM in zdrava samozavest

Dragi slovenski romarji!

... V današnjem srečanju pri grobu prvaka apostolov vidim vaš odgovor na moji dve nepozabni apostolski potovanji v Slovenijo, med katerima sem lahko bolje spoznal vašo Cerkev in vaše ljudstvo. Živo se spominjam slovesnega praznovanja, med katerim mi je bilo v veselje zapisati v seznam blaženih škofa Antona Martina Slomška, enega izmed sadov svetosti Cerkve na Slovenskem.

Vaš prihod v večno mesto je krona jubilejnih slovesnosti, ki ste jih v tem letu obhajali v stolnicah in v drugih romarskih cerkvah vaše dežele. V teh dneh boste obiskali velike rimske bazilike, da bi pridobili svetoletne odpustke, danes pa se srečujete z rimskim škofom in Petrovim naslednikom...

Naj vas ob tem spomnim na vrstice, ki sem jih zapisal v apostolskem pismu V zarji tretjega tisočletja, ko sem naznanil sveto leto 2000: „Prednostni cilj jubileja je prebuditi v vsakem verniku resnično željo po svetosti, močno voljo po spreobrnjenju in notranji prenovi, v ozračju vse bolj poglobljene molitve in medsebojnega sprejemanja bližnjega, zlasti tistega, ki je v kakršni koli stiski. S tem se bo okrepilo tudi vaše pričevanje pred svetom.“

Spodbujam vas tudi k večjemu pogumu in zdravi samozavesti, ki naj se odraža tudi v vašem javnem udejstvovanju. Pol stoletja totalitarne vladavine je pustilo v marsikaterem kristjanu občutek manjvrednosti in strahu. Čas je, da te strahove premagate! Zavzeto in enakopravno sodelujte z vsemi ljudmi dobre volje na področju politike in gospodarstva, kulture, šolstva in medijev. Tako boste sodelovali pri utrjevanju bolj pravične in solidarne družbe, ki se navdihuje ob vrednotah božjega kraljestva, ki je „kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, miru in ljubezni“ (Hvalospev na praznik Kristusa Kralja vesoljstva).

Končno vas vabim, da se z vsem žarom svojega srca in duha zavzemate za uresničenje sklepov slovenske sinode pod geslom *Izberi življenje* (5 Mz 30, 19). Sinoda je velika milost in zgodovinska priložnost, ki vam jo naklanja Gospod, da trezno premislite svojo preteklost in sedanji položaj Cerkve, ter pogumno načrtujete svojo prihodnost.

Predvsem se zavzemajte za življenje, ker je to osrednjega pomena za preživetje slovenskega naroda. Sinoda naj v vašo srca vlije novo vero in novo upanje v življenje. To pa bo mogoče samo v močni povezanosti z živim Bogom, ki nas edini rešuje pred silami smrti, ter v osebni stiku z Jezusom Kristusom, ki je prišel, „da bi imeli življenje v obilju“ (Jn 10, 10) in v zvestobi njegovemu evangeliju.

Kot sem zapisal v okrožnici *Evangelij življenja*, „*gójite ponižno in hvaležno zavest, da ste ljudstvo življenja in za življenje*“, v družinskem krogu in v javnosti.

Cerkev samo za eno od zveličavnih poti poleg onih drugih, ki jih predstavljajo druga verstva. Ne, ni druge redne poti do zveličanja kot po Cerkvi. Tem drugim verstvom namreč ni mogoče priznati božjega izvora in zato tudi ne zveličavne učinkovitosti, kakršna je lastna krščanskim zakramentom.

Za zaključek

Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo, a hoče to preko spoznanja resnice.

Zato so tisti, ki so poslušni navdihom Duha resnice, že na poti zveličanja. Toda Cerkev, kateri je bila zveličavna resnica zaupana, ima nalogo, da jo posreduje človeštvu. Tudi za Cerkev kot celoto velja zatorej Pavlova beseda: Gorje mi, če ne oznanjam Kristusa! Cerkev je po svojem bistvu misijonska. Mora se z vsemi močmi truditi, da vsem ljudem oznani odrešenjsko resnico. Če bi tega ne delala, bi ne bila zvesta Kristusu, svojemu Gospodu.

Glavni svetniki v decembru

3. december: Sv. Frančišek Ksaver, duhovnik

Sv. Frančišek Ksaver (1506-1552), sošolec in rojak sv. Ignacija Lojolskega, se je pridružil njegovi Družbi Jezusovi. Kot misijonar je potoval v Indijo in na Daljni vzhod, kjer ga je Bog podpiral s čudeži.

6. december: Sv. Miklavž, škof

Sv. Miklavž ali Nikolaj (ok. 270-350) je bil v 4. stoletju škof v Miri v Mali Aziji. Udeležil se je nicejskega vesoljnega cerkvenega zbora. Njegovo češčenje se je zelo razširilo na Vzhod in po 10. stoletju tudi na Zahod.

7. december: Sv. Ambrož, škof in cerkveni učitelj

Sv. Ambrož (+ 397) je bil visok državni uradnik. Ko se je šele pripravljaj na krst, so ga ljudje že izbrali za škofa v Milanu. Kot pridigar, učitelj in pisatelj je bil vzoren pastir svoje črede.

8. december: Brezmadežno spočetje Device Marije

Ta praznik je sicer med mlajšimi Marijinimi prazniki (na Vzhodu v 10. do 12. stol., na Zahodu ponekod že v 11.-12. stol.), a je 1708. postal zapovedan praznik; nov poudarek je dobil z razglasitvijo verske resnice 1854.

13. december: Sv. Lucija, devica in mučenka

Sv. Lucija iz Sirakuz na Siciliji je pretrpela kot zaročenka mučeniško smrt za Kristusa v času rimskega cesarja Dioklecijana.

14. december: Sv. Janez od Križa, duhovnik in cerkveni učitelj

Sv. Janez od Križa (ok. 1542-1591), Španec, je bil velik ljubitelj križa in molitve. Prenovil je karmeličanski red, bil je svetovalec sv. Terezije Velike in je s svojimi spisi velik učitelj duhovnega življenja.

26. december: Sv. Štefan, prvi mučenec

O sv. Štefanu, enem od sedmerih diakonov jeruzalemske Cerkve, nam poročajo Apostolska dela. Že v 4. stoletju so ga častili na Vzhodu in Zahodu.

27. december: Sv. Janez, apostol in evangelist

Sv. Janez, Jezusov najljubši učenec, je dopolnil poročila treh evangelistov in na otoku Patmosu v Egejskem morju napisal preroško knjigo Nove zaveze Razodetje. S pregnanstva na tem otoku se je vrnil v Efez v Mali Aziji ter umrl v visoki starosti.

28. december: Sveti nedolžni otroci, mučenci

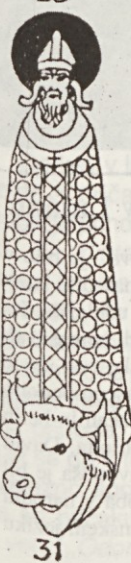
Spomin mučencev, ki so po Matejevem evangeliju že kot otroci umrli namesto Kristusa, so začeli praznovati v zvezi z božičem ponekod na Vzhodu in na Zahodu že v 5. stoletju.

29. december: Sv. Tomaž Becket, škof in mučenec

Sv. Tomaž Becket (1118-1170) je bil pod angleškim kraljem Henrikom II. canterburyjski nadškof. Branil je pravice Cerkve nasproti kralju, kar mu je prineslo šestletno pregnanstvo, po vrnitvi pa smrt. Umorili so ga v stolnici leta 1170.

31. december: Sv. Silvester I., papež

Sv. Silvester je bil papež (314-335) kmalu po razglasitvi svobode kristjanov v rimskem cesarstvu. Nastopiti je moral zoper novo nevarnost za krščanstvo: zoper krivo-verstvo in razkol v Afriki.

Milosti polna

France RODE

Morda je globoko v svojem srcu vsak človek prepričan, da obstaja, da mora obstajati čisti ženski lik, žena brez madeža, vsa svetla in prosojna, polna miline in dobrote. To je ideal matere, ki ga nosimo v sebi. Želimo si, da bi bila naša mati taka, in zelo smo srečni, če lahko ugotovimo, da se temu idealu približuje. Morda navsezadnje tudi fant išče v svojem dekletu čisto in dovršeno ženskost, pomlajeni lik matere. Ta težnja pa se presenetljivo uresničuje v krščanstvu v podobi Marije, Jezusove matere.

Morda nam je ravno zaradi tega teženja k idealni ženskosti Marija tako daleč. Morda si jo ravno zato težko predstavljamo drugače kot kip, podobo ali medaljo. In vendar je bila Marija ženska iz krvi in mesa. Nevesta, žena, mati, vaščanka, soseda z zelo navadnim življenjem. Od petnajstletne zaročenke do matere obsojenca na Kalvariji nam evangelij pove zelo malo; prikaže jo kot preprosto ženo, ki je blizu ljudem, ker je vsa odprta Bogu, kot ženo, ki ji je Bog odkazal izredno mesto v načrtu odrešenja. Ko je Marija prala plenice ali ko je šla na trg, ni imela na glavi svetniškega sija. Bila je ena izmed takih mladih žená, kot jih še danes lahko vidimo na Vzhodu. In vendar je angel tej preprosti ženi rekel „milosti polna“.

Tu je eden od tistih nedoumljivih paradoksov krščanstva, ki najgloblje težnje duha in najbolj davne mite, speče na dnu človeške zavesti, uresničuje v zgodovinskem, v človeškem. (Že zaradi tega krščanstvo ne more umreti.) Tako je krščanstvo uresničilo pralik žene in matere v izraelski deklici, v Mariji.

Ob oznanjenju ji angel pravi „milosti polna“. Kakšen izraz! Kdo ni srečal človeka, v katerem je zapazil to milostno prvino? V njegovem pogledu je neka svetloba, v njegovem značaju neka ubranost, iz njega veje neka dobrotá, ki je ne srečamo pogosto. Tak človek nima nobene volje, da bi drugim gospodoval. Daje vtis, da biva zastoj, da je tu samo kot dar za druge. Od drugih noče ničesar.

Brez dvoma je bila Marija taka že po svojem značaju. Brez dvoma je bila že po naravi polna milosti. Vendar je v njej še nekaj več. Cerkev je vedno čutila to, kar je skoraj pred sto petdesetimi leti razglasil papež Pij IX., da je bila Marija od svojega spočetja prosta madeža izvirnega greha zaradi Kristusovega zasluženja. Se pravi, da je bila Marija prosta tiste skrivnostne krivde, ki se v njeni moči zapiramo vase, iščemo sebe, molimo sebe. Tiste krivde, ki zastruplja naša razmerja z Bogom in s sočlovekom. Marija je bila od prvega trenutka svojega življenja vsa prosojna in urejena, popolnoma odprta Bogu in človeku.

Ne mislimo, da to Marijo odtuja od nas. Že po naravi so „milostni ljudje“ silno priljudni, blizu drugim, polni razumevanja za sleherno človeško zablodo in stisko. Če pa je kdo še prost - kot je to Marija - tiste temeljne zmedenosti in zakrknjenosti, ki ji pravimo izvirni greh, potem to pri njem še posebej drži. To, kar nas odtuja drug drugemu, je greh. Greh kvari naše medsebojne odnose. Greh nam brani, da bi se med seboj razumeli. Milost, dobrotá, notranja urejenost - to nas druži, to nas zbližuje, to nam odpira srce in duha, da razumemo sočloveka in ga ljubimo. Marija nam je zato tako blizu, ker je polna milosti.

Izseljensko praznovanje jubileja v Lujánu

pod geslom „Skupaj z Marijo - eno božje ljudstvo“ je bilo v nedeljo, 12. novembra. Oltar je bil na trgu pred narodno bazičko. Od slovenskih duhovnikov sta se romanja udeležila delegat dr. Jure Rode in Janez Cerar CM, ki je tudi somaševal. Prav on je organiziral skupino mladih iz Slovenske vasi, da je prišla v Luján s slovensko zastavo in z lepo okrašeno podobo Marije Pomagaj, ki so jo nosili fantje v črnih hlačah in belih srajcah (Pavle Gerkman, Jože Mehle, Marko Pallotta, David Rot, Martin Sušnik in Gabrijel Urbančič). Zastavonoša je bil Tomaž Črnak, spremljala ga je Marija Mehle, oba v narodni noši. Marija Mehle je pri maši tudi brala v slovenskem jeziku eno od prošenj.

Advent in božič

Lojze KUKOVICA

V stopamo v adventni in božični čas cerkvenega leta. Advent (prihod) nas spominja, kako je po padcu v raju človeštvo pričakovalo odrešenja skozi dolga tisočletja, da bi vedelo, kako si je Bog to odrešenje zamislil. Šele ko je angel Gabrijel stopil pred Marijo v nepoznanem palestinskem mestecu Nazaretu, je postal jasen veličastni načrt, po katerem je Bog sklenil odrešiti človeški rod. Z učlovenjem druge božje osebe, kateri je Marija kot predstavnica padlega človeštva omogočila viden vstop v človeško zgodovino, se je začela odigravati drama odrešenja. V adventu se tako spominjamo, kako so brezštevilni človeški rodovi čakali na Odrešenika in kako se je v polnosti časov prikazala v Betlehemu božja milosrčnost v podobi kneza miru, Jezusa Kristusa.

Drugačen je bil Mesija, božji poslanec, kot pa bi ga večina ljudi mogla pričakovati. V ponižnosti in uboštvu je prišel, da bi premagal naše ponižanje in nas obogatil s svojo revščino, kot pravi sv. Pavel: „*Postal je ubog, da bi nas s svojim uboštvom obogatil.*” O božiču nas Bog uči, da človeške misli niso božje misli in človeška pota ne božja pota. V Betlehemu se je začela uresničevati Jezusova beseda, s katero je Očeta zahvalil, da je skrivnosti božjega kraljestva prikril modrim in razumnim in jih razodel malim. Božič in pozneje križ bo mnogim skozi vso človeško zgodovino nespamet, drugim pa pohujšanje. Tistim pa, ki se zveličujejo, višek božje modrosti.

Cerkev v liturgiji povezuje advent in božič s pričakovanjem Kristusovega drugega prihoda k sodbi ob koncu sveta. „*Ta, ki ste ga videli iti v nebo*” - sta dejala angela začudenim apostolom in učencem, ko je pri vnebohodu Jezus izginil za oblaki - „*bo znova prišel na oblakih neba z veliko močjo in slavo.*” Cerkev tako združuje oba adventa - oba prihoda. Enega, ki se je že izvršil in ki se ga v tem času cerkvenega leta hvaležno spominjamo, in drugega, ki ga še pričakujemo, kot izpovedujemo v veri: „*Odondod bo prišel soditi žive*

in mrtve.” Dva prihoda: prvi tih in skro neopazen kot jutranja rosa, drugi z močjo in veličastvom. Prvi v revščini - Kristus povit v plenice, drugi - Kristus na oblakih neba s kraljevsko diademom na glavi. Najprej je prišel kot sejavec božje besede na njivi človeštva ter da opravi za njegovo rešenje krvavo daritev svojega življenja; ko pride znova, bo prišel, da požanje, kar je posejal, in žito sprejme v večne žitnice, pleve pa vrže v neugasljivi ogenj. Pri prvem prihodu je prišel kot usmiljeni Odrešenik, ob drugem bo prišel kot pravični sodnik, da vsakemu povrne po njegovih delih.

Med enim in drugim Kristusovim prihodom je čas Cerkve in sicer potujoče Cerkve, čas božjega ljudstva na težavni poti proti obljubljeni deželi. A to ljudstvo ni samo. Na poti ga spremlja Kristus sam po svojem Duhu, na viden način pa njegovi pastirji, da mu delijo kruha besede in božjo jed v obliki zakramentov, dokler ne preide podoba tega sveta, ko bomo ne le v ogledalu in podobah, temveč brez zagrinjala in iz obraza v obraz gledali njega, po katerem sedaj hrepenimo.

Jaslice

Primerne jaslice, ki so postavljene tako, da res izražajo božično skrivnost, lahko veliko pripomorejo k pristnemu doživetju božiča. Za njihovo govornico so dojemljivi predvsem otroci, pa tudi odrasli se ob jaslicah radi zamislimo in pogledimo v tiho ali glasno molitev.

Podobe Jezusa, Marije in Jožefa nam brez besed pripovedujejo o božji ljubezni do nas, pa tudi o ljubezni, ki vlada v sveti Družini. Pastirji nas s svojo preprostostjo vabijo, naj tudi mi sprejmemo novorojeno Dete in ga iskreno počastimo. Ovce, zelenje in cvetje so del narave, ki je sprejela Odrešenika in se mu poklonila na svoj način.

Ko se bomo ustavljali ob jaslicah, ob njih molili ali peli ter otrokom razlagali božično skrivnost, ne pozabimo, da je Bog postal človek, da bi mi postali božji.

Božični blagoslov doma in družine

Med vernimi Slovenci v domovini in po svetu je lepa navada, da na sveti večer pokropimo in s kadilom pokadimo domačo hišo (ali stanovanje) in vse druge prostore, ki so naša last. S tem dejanjem izpovemo, da je Bog stvarnik in vzdrževalec vsega, da morejo tudi gmotne stvari pomagati k človekovemu izpopolnjevanju in služenju Bogu, da bo nastal nov svet po posebnem božjem posegu. Hkrati kličemo božje varstvo v naše vsakdanje življenje in delo. Ponekod pokropijo in pokadijo dom ali hišo na vse tri „svete večere”: na božični večer, na večer starega leta in na predvečer Gospodovega razglasenja (Treh kraljev). Med kropljenjem in pokaditvijo prostorov lahko molimo rožni venec, pojemo božične pesmi ali pa opravimo posebno opravilo božje besede. Po opravlilu božje besede očie pokropi prostore, vsak član družine pa sprejme pokropitev na tistem mestu, kjer se največ zadržuje ali dela. Istočasno opravimo tudi pokaditev. Če še nismo napravili jaslic, jih postavimo zdaj ob sodelovanju vseh. Na koncu lahko zapojemo pesem: Tam stoji pa hlevček ali kako drugo božično pesem.

Blagoslov otrok ob božiču

Jezus je prišel na svet kot otrok in njegova posebna naklonjenost je veljala prav njim. Cerkev, ki sledi svojemu Učeniku, nadaljuje Jezusovo skrb za otroke, zato jih tudi blagoslavlja.

Za blagoslov otrok je najprimernejši čas okrog božiča, morda nedelja svete Družine, praznik nedolžnih otrok ali novo leto. Blagoslov otrok je lahko pri samostojnem bogoslužnem opravilu ali med mašo. Jezus ima otroke posebno rad. Ko so prihajali k njemu, jih je jemal v naročje in nanje polagal roke. Tako je pokazal, da je njihov prijatelj, da nanje misli in jih varuje.

Evangelist Marko pripoveduje (Mr 19, 13-16), da so ljudje prinašali k Jezusu otroke, da bi se jih dotaknil, učenci pa so jih odganjali. Ko je Jezus to opazil, je bil nejevoljen in jim rekel: „Pustite otroke, naj prihajajo k meni, in jim ne branite, kajti

BOŽIČ 2000

Jožef KVAS

Marija in Jožef gresta v Betlehem. Prenočišče iščeta zase in za Dete, ki bo to noč rojeno. To ni samo dva tisoč let stara zgodba. Sveta družina prihaja tudi danes, nocoj, na sveti večer, tudi v naše kraje in v naše domove. Na vrata naših hiš bo trkala. Ali se bo v slovenskih domovih dogajalo kakor v Betlehemu, kjer zanjo ni bilo prostora?

Pred božičnimi prazniki pišemo voščila, si podajamo roke in želimo vesel božič. Kaj nam danes pomeni vesel božič? Saj vse okrog nas vzbuja skrb. Ali ne bo letošnji božič marsikje podoben onemu božiču pred dva tisoč leti? Takrat je bilo veliko razburjenja zaradi cesarjevega povelja o popisovanju, takrat je bil strah pred Herodovo krutostjo, takrat je črka postave oblikovala vernost ljudstva, srca pa so bila dostikrat daleč od Boga.

Vendar je v temo, ki je pokrivala ljudstva, zasvetila luč nad Betlehemom. Iz luči je prihajal glas: „Oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik“ (Lk 2, 10-II). - Pastirji so šli pogledat. Pohiteli so, našli so Marijo, Jožefa in Dete, v jasli položeno. Verovali so, našli so Boga, našli so božično veselje. Evangelist pravi, da so „Boga slavili in hvalili za vse, kar so slišali in videli“ (Lk 2, 20).

Oznanilo Jezusovega rojstva in božičnega veselja ni bilo namenjeno samo pastirjem, ampak vsem ljudem, tudi nam. Iščimo božično veselje tam, kjer so ga našli pastirji - ob Detetu, ki je Božji sin. Pripravimo mu pot in prenočišče.

Mnogi iščejo božično veselje tam, kjer ga ni. Koliko je v našem času zaskrbljenosti in slabe volje, ko se pri-

pravljajo načrti in predračuni. Kako se bo izšlo? Tudi na verskem področju je veliko načrtov in pastoralnih predračunov. S sinodo želimo spremeniti življenje. Ali se bo to posrečilo? Ali smo morda le opazovalci in kritiki? Nikakor ne bo zadostovalo to, kar poje adventna pesem: „Milo so ljudje zdihvali...“ Naj bo za Dete iz Betlehema dovolj prostora in časa tudi v naših načrtih. V tem bomo našli božično veselje.

Sveta noč, blažena noč, naj ne bo samo ena noč v letu; naši domovi, naše verske in narodne ustanove naj vsak dan sprejemajo božično oznanilo. Vsak dan naj pri nas dobi prostor On, ki je prišel, da bi imeli življenje.

O, nesmrtna sveta noč božična!

Vladimir KOS

*Zdaj je dosti, dosti let minilo,
kar je padal sneg na usta smrek,
da se je z odgovori iskrilo
v svođu
antifoni zvezdnih rek.*

*Zvona kositrénega vabilo
je od durc do duri romalo.
Da bi šli pozdravit Dete milo
Božje,
snežno-belo Hostijo.*

*Vojni zmaj v naš kraj se je prikradel.
Biserne napeve s smrek je snel,
goltal vase naroda zaklade:
jezik,
zvon, da Bógu bi ne pel.*

*Toda zmaj je padel z zvezd poleta -
Dete Božje spet je zmagalo!
O, nesmrtna noč božična svéta!
Ko se
s hlevčka vije pot v nebo.*

takšnim je namenjeno božje kraljestvo. Resnično, povem vam: kdor ne sprejme božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj. In jemal jih je v naročje, polagal nanje roke in jih blagoslavljal.

Naj bi starši vedno našli dovolj časa za svoje otroke, se z njimi pogovarjali in igrali; tudi duhovniki in vzgojitelji naj imajo otroke radi in potrpežljivo prenašajo njihovo razposajenost, jih vzgajajo z modrostjo in ljubeznijo ter prosijo Boga, da bi otroci rasli v modrosti in kreposti.

Pri blagoslovu prihajajo otroci k duhovniku, ki jih zaznamuje na čelu z znamenjem križa in pri tem govori: „J., Gospod Jezus naj te blagoslovi in varuje,“ otrok pa odgovori: „Amen“.

Zvezde kličejo

Wilhelm HÜNERMANN

Na iranski Visoki planoti je stal Dahr-i-Mihr, ognjeno svetišče, posvečeno Dobremu duhu, Ahura-Mazdi. V najsvetejšem so pošastno plapolali sveti plameni. Belo oblečeni duhovniki, ki so se morali varovati vsake posvetnosti, so podnevi in ponoči pazili na ogenj. Trije magi, pripadniki najvišje kaste, so tam lepe pomladne noči opravljali svojo službo. Pošteno in modro so živeli po naukih Zaratustra in se ravnali po njegovem geslu: „Bodi dober v mislih, besedah in dejanjih!”

Globoko so vzdihnili sveži zrak pomladanske noči, ko so se toliko odmaknili, da jih ni več dosegel ognjeni žar. S svetim spoštovanjem so se zagledali v nebo, katerega brezmejno temo so oživiljale neštete luči. „Slavim te, Dobri duh!” reče vzneseno najstarejši med njimi. Snežnobeli lasje so mu krasili glavo. „Nebo je tvoje oblačilo, svetloba sama si, Ti najsvetlejši. Sonce in luna so tvoje oči!”

In vendar je dih smrti padal na širomo pokrajino. Prihajal je z „Dakhme”, nemega stolpa, kjer so izpostavljali mrliča za hrano krokarjem in jastrebom. „Smrt je med nami”, reče mrko drugi mag. „Kdo nam bo pokazal pot k resničnemu življenju?”

„Nekega dne pride Saoshyant - Odršenik in Pomočnik, Rešitelj sveta!” slovesno reče starec. „Rodila ga bo devica, ki se ji mož nikdar ne bo približal. Avesta, sveta knjiga to napoveduje. Premagal bo smrt in nas povedel k življenju!”

„Tudi knjiga, ki je Judom sveta, pravi, da bo prišel!” je najmlajši pomenljivo dostavil. Takole sem bral v hebrejski sveti knjigi:

„Glej, Devica bo spočela in rodila sina in njegovo ime bo Emanuel - Bog z nami!”

„Zares, kako se vse ujema!” je pritrtil drugi.

„V mladih letih sem tudi sam bral hebrejske knjige,” reče starec zamišljeno, „in sem spoznal, da je v njih več modrosti in več luči kot v naših. Tako sem zvedel, da bo vzšla zvezda, ki bo naznanila Odršenikov prihod.

Ko sem neke noči, ki je bila današnji zelo podobna, razmišljal o tem in prosil Dobrega duha, naj mi pomaga doumeti prerokove besede, mi je bilo na skrivnosten način razodeto, da bom celo sam vi-

del to luč in da me bo privedla k Odršeniku sveta, k Izraelcu, ki bo nosil vladarsko žezlo in bo Jakobova zvezda sijala nad njim. Od takrat čakam to zveličavno zvezdo.”

Najmlajši je pokazal na Jupitra in Saturna, ki sta kot dva brata tiščala skupaj. „Glejte, Kraljevski zvezdi!” je navdušeno vzkliknil. „Svetita v znamenju ribe, kar pomeni, da se bo v 'Amurru' - na zahodu nekaj zgodilo.”

„To sta zvezdi sreče in miru,” je drugi takoj dodal.

Ko so še občudovali to nebesno znamenje, je daleč na zahodu zažarela nenavadna luč; žarela je svetleje kot vse druge zvezde, se dvigala in puščala za seboj veliko zlato sled. Z vrtočlavo hitrostjo se je bližala trem magom, ki so jim od začudenja klecnila kolena. Potem pa je nepremično obstala visoko nad njihovimi glavami.

„To je tista luč!” je starec jecljal, globoko ganjen. „Takšno sem videl tiste noči, ko mi je bila dana obljuba. Odršenik se nam je rodil, Kralj - Rešitelj, v Judovski deželi. Na noge, bratje, pripravimo se za potovanje! Poiskali ga bomo in ga počastili!”

Hitro so opremili karavano. Kamele, dromedarje in mule so otovorili s hrano, šotori in darili. Služinčad se je pripravljala, da spremi modre na njihovem kraljevskem potovanju. Magi so namreč bili najmočnejši in najodličnejši ljudje v deželi.

Ko so končno odšli, je čudežna nebe-

ška luč močno svetila na nebu in jim kazala pot.

Potovanje je bilo dolgo in zelo utrudljivo. Stara karavanska pot jih je vodila proti zahodu skozi puste in od sonca ožgane stepe, slana močvirja, čez gore in prepade, preko mogočnega Tigrisa in Evfrata, mučili so se skozi brezkončni pekeli sirijske puščave.

Karavana se je pomikala od vodnjaka do vodnjaka. Bele kosti poginulih tovrstnih živali so označevale pot. Vodnjaki, ki so jih tako težko pričakovali, so bili pogosto prazni, tako da so v ubijajočem ognju poletnega sonca skoraj obnemogli zaradi žeje, hodili naprej. Le čudovita zvezda je bila modrim v uteho in jim je dajala pogum.

Ko se je končno le dvignilo pred njimi belo jeruzalemsko zidovje, so glasno zavriskali. Na gori pred njimi je počivalo božje mesto - Jeruzalem. Kje drugje naj iščejo božje dete?

Kljub temu so se vznemirili, kajti kakor hitro so stopili skozi jeruzalemska vrata, je svetla zvezda ugasnila.

Nič posebnega ni bilo to, če je kakšna orientalska karavana prispela v Jeruzalem. Tokrat pa so mitničarji široko zazijali. To ni bila ena običajnih trgovskih karavan, ki so z vzhoda prinašale preproge, dišave in svilo. Kraljevski sijaj je obdajal tujce. Morda gre za odposlanstvo iz kake pravljicne dežele na Vzhodu, ki se je prišlo poklonit kralju?

Zdelo se je, da se potujočim zelo mudi. Brez barantanja so takoj poravnali visoko vsoto, ki so jo davčni uradniki zahtevali.

„Čemu ste prišli v naše mesto?” jih je radovedno potipal višji mitničar. Ni mogel verjeti svojim ušesom, ko mu je sivolasi mag odgovoril:

„Iščemo novorojenega judovskega

kralja in smo prišli, da se mu poklonimo."

„Ne vem za nobenega novorojenega kralja," je višji uradnik zbegano odgovoril.

Medtem je velika množica radovednežev obkrožila tujce. Zijali so v težko natovrjene živali in ogledovali njihove dragocene uzde in srebrno ovratno okrasje. Tudi oni so prisluhnili nenavadnemu vprašanju in kmalu je šla vest od ust do ust: „Iščejo novorojenega judovskega kralja!"

„Menda jim je puščavsko sonce popolnoma izpilo možgane!" so se nekateri norčevali.

„Da, prav nenavadni bedaki so!"

„Kaj bo, če za to zve Herod?" so se drugi prestrašili. „Lahko znova pride do nemirov, preiskav, obsodb in ubijanj!"

Nekdo je modrim pokazal pot k najboljšemu jeruzalemskemu kanu.

++

Ponoči Herod ni zatisnil očesa. Na smrt bolan, preganjan od zlih duhov je obupno taval po razkošnih hodnikih in blestečih, odišavljenih dvoranh svoje palače. Z vso težo se je naslanjal na palico, ki je s svojo konico pošastno udarjala po marmornatih tleh. Končno se je privlekel v sobano, kjer je nad papirusi še vedno bedel njegov tajni svetovalec in pisar Nikolaj Damaščanski.

Pisal je kroniko judovskega kraljestva. Učeni mož je hitro in ustrezljivo vstal, se globoko priklonil in vprašal: „Kaj je privdlo kralja ob tako pozni uri k njegove-mu služabniku?" Herod se je sopihajoč vrgel v velik hrastov naslanjač. S svojimi ribjimi očmi se je zažrl v Grka in jecljal:

„Smrt se potika tod okrog, Nikolaj! Da, smrt! Povsod jo čutim. Stiska mi grol in preži v srcu. Z vseh strani zija vame. Pred nikomer nisem varen, še celo pred lastnimi otroki ne! Prav vsi mi strežejo po življenju. Morda tudi ti?" Iz stisnjenih očesnih rež je ostro prebadal bledega moža.

„Vzvišeni, vse svoje sovražnike si premagal," je Nikolaj mirno odgovoril. „Nikomur, ki bi ti mogel biti nevaren, nisi prizanesel. Še same sorodnike, tvoje otroke in celo Mariamno, svojo ženo si žrtvoval!"

„Ne imenuj mi njenega imena!" je kralj kriknil ves iz sebe. Sirec je utihnil. Saj je vedel, da Herod ženo, ki jo je dal v zaslepljenosti ubiti, še vedno ljubi in da včasih ponoči kot blazen kriči njeno ime.

„Tvoj sin Antipater sedi v ječi, ker te je hotel zastrupiti."

„Umre naj! Pogine!" je tiran zahreščal.

„Tega ne moreš storiti brez privoljenja cesarja Avgusta!" ga je Sirec opozoril.

„Potem mu piši! Slišiš? Še danes mu

piši! Strl bom gada, ki je sikal za mojo peto!"

„Zgodilo se bo, kakor si ukazal!"

„Toda; o, joj, tudi sam bom umrl! Tudi sam! Smrt je že za menoj! Že čutim njen ledeni dih na svojem tilniku. Reci mi, kaj res ni nobenega zdravila zoper smrt?"

Nočem umreti! Hočem živeti, živeti, živeti!" Kralj, ki je slutil neizogiben konec, je s penastimi usti hripavo ponavljal eno samo besedo: živeti! Tedaj se odpro vrata in vstopi eden najzaupnejših ogleduhov, ki je smel ob vsakem času priti k Herodu. „Zakaj naju motiš?" ga kralj jezno nahruli. „Kaj hočeš ob tej uri? Vse kosti ti polomim, če nimaš res kaj važnega!"

„Važno sporočilo imam, gospod!" se je prihuljenec globoko klanjal. „Pred nekaj urami so prišli v mesto iz neke daljne dežele na Vzhodu čudni tujci. Povsod sprašujejo po nečem, kar je popolnoma neverjetno."

„Po čem, reci mi, po čem sprašujejo!"

„Sprašujejo po novorojenem judovskem kralju!"

„Kaj praviš, kaj, kako?" Kralj je zgrabil vohuna za vrat in ga besno tresel. „Si rekel, da iščejo novega judovskega kralja?"

„Tako je, gospod!"

„In to zvem jaz šele sedaj, prekleti pes!" se je trinog penil od togote. „Šele sedaj in rekel si, da so že več ur v Jeruzalemu! Čemu pa polnim tvojo smrdljivo torbo z zlatom, a čemu? Podlež! Dal te bom prebičati, da se naučiš, kako se vohuni za Heroda!"

Vohun je preplašeno onemel. Herod je zamolklo stokal, se spet zrušil na stol in tulil s pretrganim glasom: „Nov kralj!" Vzel mi bo prestol in me uničil!"

„Nobene nevarnosti ne vidim, gospod!" je skušal Nikolaj pobesnelega pomiriti. „Nekoliko bolj vroči so ti vzvodnjaki, ljudje, ki sanjajo ob belem dnevu. In da govorijo o novorojenem kralju? O otroku torej! Šele ko dozori v moža, ti lahko postane nevaren. Takrat pa -"

„Kaj, takrat pa? Zakaj ne poveš do konca?" je kralj pihal od jeze nad tajnim svetovalcem in ga s krvavimi očmi prebadal. „Menda si hotel reči, da takrat ne bom več živél? Hočeš reči, da me smrt že tako in tako grabi za vrat. Da ne skrivaš tudi ti zastrupljenega bodala v svojem rokavu?"

„O, da bi gospod večno živél!" je Damašcan pohitel z odgovorom. „Toda otrok ti pač ne more biti nevaren. Če se je že res kje rodilo dete, ki ga tujci iščejo, ti to nebogljence prav gotovo ne more naškoditi. Dovolj špijonov imaš po deže-

li, da ga poiščejo in ubijejo, še preden bi ti mogel kaj prizadeti!"

Herod je sam zase mrko tuhtal. Končno mu je pobešana spodnja ustnica vztrepetala: „Mislim, da so pismouki v templju čekali o nekem skrivnostnem kralju, ki da mora priti. Imenujejo ga Mesija. Da, da, tega se še dobro spomnim. V starih knjigah gotovo kaj piše o njem." Hlastno je poklical svoje sle: „Tako sedaj, nemudoma, sredi noči zbudite najbolj učene razlagalce Pisma: Hillela, Šammaija in velikega duhovnika Matthia. Ven! Pohiti-te! Ne morem več čakati!"

Čez nekaj trenutkov so vstopili poklicani: veliki duhovnik Šammai, strog, petičen mož s tankimi, stisnjenimi ustnicami; Hillel, krotek ko golob in silno dober ter drugi iz velikega zbora in tempeljskih šol. Ko se je Herod za silo umiril, je začel:

„V zadnjem času je veliko govorjenja o bodočem Mesiji. Zaradi misli nanj ne morem spati. Kaj veste vi o njem? Govori najprej ti, veliki duhovnik!"

„Pravilno so ti poročali, moj kralj!" je odgovoril Matthia. „Čas je dopolnjen. Izrael pričakuje svojega Mesija. Vstal bo iz Judovega ljudstva, iz Davidovega rodu. Velika bo njegova slava in njegovo kraljestvo brez konca."

„Zanimivo, res zanimivo!" je Herod mrmral. „Potem bo on kralj?"

„Pismo ga vedno tako imenuje" je odvrnil Šammai in v njegovih očeh je zažarelo slabo prikrito zmagovalje.

„Tako, tako! Ampak poslušajte! Tale moj učeni Sirec pravi, da filozof Platon govori o nekem pravičnem, ki naj bi ga kot sužnja prebičali in pribili na križ."

„Platon je pogan in ne ve prav nič o obljubah, ki jih je prejelo božje ljudstvo!" ga je Šammai prezirljivo zavrnil.

„Ne piše v Svetem pismu nič o tem?"

„Pač, gospod!" je prijetno zadonel Hillelov glas. „Izajja govori o pravičnem, ki kot ovca peljan v klavnico ne bo odprl svojih ust. Pa tudi v psalmu beremo: Prebodi so moje roke in noge, vse moje kosti so prešteli!"

„To v nobenem primeru ne velja za Mesija!" se je razburil Šammai.

„Ne smemo dvomiti, da ni to rečeno o Obljubljenem!" mu je odločno vrnil Hillel.

„Prizanesite mi s tem vašim preprirom!" je Herod napravil konec njihovemu prerekanju. „Samo še nekaj bi rad vedel. Kje se bo rodil Mesija?"

„V Betlehemu!" odvrne veliki duhovnik. „To je prerok Mihej čisto jasno povedal."

„Se strinjate vsi s tem, tudi ti Šam-mai?”

„Da, gospod!”

„Hillel?”

„Da!”

„Potem dobro, hvala vam! Lahko gres-te!”

Ko so odšli, so kraljeve oči nevarno zagorele. Potem je sam zase hripavo zahreščal: „Ne bo mi ušel, pa četudi do tal porušim Betlehem!”

Sirec se je zgrozil. Še nikdar doslej niso besede njegovega gospodarja izražale tako zlobnega sovraštva.

+ + +

Zjutraj so se vsi trije modri znašli pred tiranom, ki jih je dal že na vse zgodaj poklicati. Prekanjeno je poslušal mage, ko so poročali o zvezdi, ki se jim je prikazala in o kraljevskem otroku, ki so se mu prišli pokloniti. Sklonil se je in hinavsko dejal: „Da, da, vem! Vse čaka novega judovskega kralja. Tudi jaz ga že zelo nestrpnno pričakujem. Ponoči sem že povprašal svoje pismouke in duhovnike po njem in so mi rekli, da je v Betlehemu. Vneto povprašujte o njem in ko ga boste našli, mi sporočite, da se mu grem tudi jaz pokloniti!”

Romarji kraljeve zvezde so vzradoščeni odhajali iz palače. Ne dolgo za tem je karavana prispela v Davidovo mesto.

Komaj da so dobro zapustili jeruzalemske zidove, že se jim je znova prikazala zvezda, svetla in blesteča kot še nikdar poprej. Obstala je nad eno izmed najrevnejših betlehemskega koč.

Magi so osupnili. Je mar mogoče, da tako težko pričakovani Mesija živi v toliki bedi? Kralj v tako revni koči? Zaupno so se ozrli v zvezdo in vstopili.

Našli so dete in njegovo mater!

Z ljubko nežnostjo je Marija držala dečka, ki je že pogumno stal v njenem naročju. Toliko nadzemske miline in dostojanstva je izražal njen obraz, da so se modrim tudi zadnji pomisleki razblinili kot jutranje meglice v soncu. Res, našli so Devico, o kateri pišejo tako njihove knjige, kakor tudi judovsko Sveto pismo. Otroka na njenih rokah pa je Kralj in Rešitelj sveta.

Poklekali so in ga molili.

Marija je nekaj časa začudeno gledala tužce. Potem je bilo v njenem blagem nasmešku občutiti nepopisno dobroto. Prihiti je tudi Jožef, skrbni in zvesti mož, ki so mu sosedje povedali, da ima nenavaden obisk. Nekaj skobljenk se mu je zapletlo v lase in tudi delovni predpasnik je v naglici pozabil odložiti.

Ne vedoč, kaj se dogaja, je strmел v

PO NAŠEM ŠTETJU

Alojz REBULA

Če je Leninov-Stalinov-Titov sistem pokazal globinsko alergijo do česa, jo je pokazal do Kristusa. Ta odpor je šel tja do jezikovne rabe. Iz javnega slovarja so morale izginiti cele besede, ki so dišale po njem (božič, velika noč, sploh cerkveni koledar), kaj šele njegovo ime. Kristus je postal za sistem, ki je hotel popeljati človeštvo v raj brezrazredne družbe, veliki tabu.

Kaj zato, če je Evropa že dvajset stoletij štela svojo zgodovino po Kristusu? Vera zemeljskega raja bi jo štela drugače: namesto po Kristusu bi jo štela po našem štetju...

Italijanski fašizem je bil toliko samozavestnejši od komunizma, kolikor je bil od njega neumnnejši: štetje zgodovine je začel kar od pohoda na Rim leta 1922. To je bil začetek „fašistične ere”.

Komunizem se je na videz skromneje omejil na izraz po „našem štetju”. Dejansko mu je Kristus šel toliko bolj na živce, kolikor je bil Leninov rdeči angel ne samo brihtnejši, ampak tudi mogočnejši in velikopoteznejši od črnega Mussolinijevega. Če si ga gledal od daleč, tudi lepši.

Na živce pa mu je šel, ker je nagnosko čutil, da je Kristus njegova negacija: Nekdo, ob katerem se utegne razleteti.

tužce. Hotel je nekaj vprašati, vendar ni mogel spraviti iz sebe nobene besede. Molče je stal in gledal z velikimi, začudenimi očmi.

Trije modri so prinesli darove: skrinjico zlatnikov, srebrno skodelico s kadilom ter posodo z blagodišečo smolo, ki ji Judje pravijo „mor”, mi pa „mira”.

Potem so molče, kakor so prej prišli, tudi odšli! Pred mestnimi vrati so si postavili šotore. Betlehemčani so se radovedno drenjali okoli njih, saj še nikoli niso videli tolikega razkošja. To, kar se je zgodilo, je bilo preveč nenavadno, da bi lahko doumeli. Kdo sta pravzaprav ta

Če se je Kristus predstavil kot Pot, Resnica, Življenje, se je on izkazal za Blodnjo, Laž, Nič. Kar je sto petdeset let, od časov Pija IX., trdila Cerkev, nam danes zgodovina dokazuje v vrsti laboratorijskih eksperimentov, tja do albanskega.

Kristus se je še enkrat izkazal za kamen, ob katerem se je še enkrat nekaj razletelo.

Zato mi tisti izraz po našem štetju, ki ga še prebiram po slovenskem tisku, daje vtis majhne besedne crkvine, ki jo je ob drugi nesnagi pustila na Slovenskem leninistična poplava. Da se je ta izraz uveljavil po nekakšni laični spontanosti, tega ne bi trdil niti šaljivec. V naše besedje je prišel prav tako spontano, kakor je prišel dedek Mraz v našo folkloro ali marksizem v naše šolstvo. Slovenska peresa so pač začela z „našim štetjem” pod pritiskom ideološkega terorja, ki je leta 1945 sedel v uredništva naših časopisov in založb.

Tudi najbolj laična Evropa pa je najprej štela in slej ko prej šteje zgodovino po Kristusu. Zato bo danes slovensko pero, ki hoče pisati evropsko, kaj šele krščansko, zavrglo tisto režimsko hinavščino, tisto mrtvo besedno podganico od minule poplave, tisti „pred/po našem štetju” in datiralo po „Kristusu”.

mlada mati in njen otrok, ki se je rodil v revščini, da so ti odlični tužci iz daljne dežele pred njim upognili koleno? Kako naj razvozljajo to čudno skrivnost?

Ko je nočni mir zagrnil polja, so imeli vsi magi enake sanje. Videli so angela, ki se je z nebes spustil k njim in jim ukazal, naj se ne vračajo k Herodu.

Po drugi poti so se odpravili v svojo deželo. Njihova srca so bila polna miru in sreče. Nič več niso pazili na plamene v ognjenem svetišču Ahura-Mazde; zato pa so toliko bolj goreče pazili na čisto luč, ki je zasvetila v njihovih dušah in na ogenj ljubezni do kralja, ki so ga bili našli.

Marijine sanje

M. K. z Interneta

Veš, Jožef, sinoči se mi je sanjalo nekaj, česar ne morem razumeti, a mislim, da je povezano z rojstvom najinega sina.

Ljudje so se celih šest tednov pripravljali na neko slavo. Krasili so domove, si kupovali obleko, nakupovali vse vprek in nosili iz trgovin domov lepo zavita darila.

Najbolj čudno je bilo, ker so potem vsa ta darila, okrašena z lepimi pentljami, polagali pod drevo, ki so si ga postavili v hiši.

Res, Jožef, po domovih so imeli drevesa, okrašena z pestrimi okraski in pisanimi lučkami, ponekod pa so imeli na vrhu drevesa še nekaj, kar je bilo podobno nekakemu angelu. Vse je bilo zelo lepo.

Potem sem videla po domovih bogato obložene mize, polne čudovitih jedi in steklenic z vinom, vse lepo urejeno, okrog miz pa polno veselih ljudi. Mi trije smo stali v bližini in gledali, a naše družine niso povabili medse.

Ljudje so bili videti srečni, nasmejana in ganjeni, ko so gledali darila, ki so si jih izmenjevali. Veš, Jožef, sredi vsega veselja za najinega sina ni bilo nobenega darila. Nihče ni izrekel njegovega imena, imela sem vtis, da ga ne poznajo.

Obdajal me je neprijeten občutek, da če bi najin sin stopil v te domove, da bi praznoval z ljudmi, bi gledali v njem vsiljivca.

Vse je bilo zelo lepo in ljudje so bili videti srečni, meni pa je bilo hudo in mi je šlo na jok, ker so najinega sina kljub praznovanju v resnici prezirali.

Kako hudo bi bilo Jezusu, da ni zaželen niti na praznovanju svojega rojstnega dne.

Vesela sem, da so bile le sanje, vendar kako strašno, če bi se kdaj kaj takega v resnici zgodilo.

Pred božičem na Churruci „nosijo Marijo“ že 40 let...

Kako smo začeli?

Nekega dne v adventu, morda zato, ker je bil vroč dan, sva z ženo obujala spomine na adventne navade v domovini, kjer jih obhajajo navadno v mrazu in zimi. Ženo sem vprašal:

„Ali se spomniš, kako smo v Gričah (del Hotedršice) pred božičem 'nosili Marijo' po hišah?"

„Lepo je bilo, ko smo se otroci iz vse vasi tam zbirali," mi je odgovorila.

„Zakaj pa ne bi uvedli te navade še tukaj, saj nas je lepo število družin?" sem bil mnenja. Ideja ni ostala samo pri besedah.

Šel sem v prvo slovensko hišo v Churruci in vprašal, če bi za en dan sprejeli dva človeka. Ob teh besedah so me, logično, malo začudeno pogledali. No, ko sem razložil, za kaj gre, so bili takoj za to. Vprašal sem še drugod in povsod so se strinjali s tem.

Začela se je priprava. Sam se besedila in pesmi nisem spomnil dobesedno. Zapisal sem si navodila, kako naj bi sprejem potekal, z namenom, da jih kasneje dopolnim.

No, ker nas je bilo prvo leto na seznamu več kot devet, sem jaz moral ostati brez Marijinega obiska...

+ +

Kako pripravimo to adventno pobožnost? Čisto preprosto.

V začetku decembra gre žena Ivanka po družinah in povpraša, kdaj bi lahko sprejele Marijo. Družine z majhnimi otroki imajo prednost. Začnemo vselej 15. decembra, da končamo z devetdnevnicco 23. decembra.

In kako poteka? Takole:

Zberemo se pri prvi hiši, potrkamo in zapojemo pred vrati (po preprosti, a prišrčni melodiji):

„Dober večer, dobri ljudje,
Marija k vam nasproti gre.
Marija je mati Božja,
prosi Boga za nas."

Sledi vprašanje:

„Ali sprejmete Marijo v vašo hišo?"

Odgovor osebe, ki sprejema (gospodinja ali hčerka):

„Marija, radi te sprejmemo v našo hišo na tvoji poti v Betlehem, ti pa, Marija, spomni se nas, ko bomo mi trkali na nebeška vrata."

Vstopimo in pri lepo okrašenem oltarčku zapojemo Marijino pesem. Potem molimo rožni venec, litanije in še nekaj očenašev po raznih namenih in ne pozabimo nikoli tistih, ki so umrli na Churruci.

Sledi še ena Marijina pesem ali pa tista: Poslušajte vsi ljudje..., nato še pesem za slovo:

„Marija, lahko noč!

Nocoj je prva noč (drugi večer: „druga", itd. Deveti večer: „zadnja noč").

Marija, Marija, lahko noč!"

Pojemo prav vsi. Še trileten otrok se je nauči, ko jo prvič sliši.

„Jutri večer ob pol devetih," reče Ivanka, „bo pa pri ..." in se počasi po prijaznem sprejemu razidemo, ko je postalo že temno.

Drugi večer se zberemo pri drugi hiši. Družina iz prvega večera se od Marije poslovila sama, za konec pa gospodinja vsa ginjena zmoli:

„Zbogom, Marija, nadaljuj svojo pot v Betlehem in ne pozabi na nas ob naši smrtni uri."

Zadnji večer, preden voščimo Mariji lahko noč, zapojemo prelepo Sveto noč, blaženo noč in še več božičnih pesmi.

Na ta način „Marijo nosimo" v Churruci že od približno leta 1960. (Na 2. strani platnic objavljamo fotografijo.) Rajni župnik Franc Grom je podobno devetdnevnicco vpeljal tudi na svoji argentinski fari.

Ali ne bi tudi pri vas Marijo tako počastili?

Nikoli ne bom pozabil svoje mame, kako je s solzami v očeh molila to molitev in nekoč prav na prvi večer devetdnevnicce v grobu prosila - in jaz z njo -, naj ji Marija odpre nebeška vrata.

Kjer so majhni otroci pri hiši, se igrajo devetdnevnicco večkrat čez dan in „nosijo Marijo".

J. P.

Za enaindvajseto stoletje

Vladimir KOS

Pod zvezdami bedim in nočem spati
stoletja dvajsetega zadnjo noč.
In grem na pot in zdaj stojim pred Vratimi,
za kljuko to mi manjka sveta moč.

Ta Vrata so za duše za v Nebesa.
In vendar se odpre v njih okence.
Za Licem v njem svetlika se zavesa,
a Lice prepisuje mi srcé:

„Naj tudi letos Nanj ne pozabimo!"
In okence se tiho spet zapre.
Na steni zaigrajo pantomimo
polnočnik, kandelaber, lik Gospé.

„MATERE PO SRCU“

Irena Rezelj Peršuh z Borisom in svojimi petimi lastnimi otroki

V mesečni reviji „Entrecasa“ smo v oktobrski številki zasledili članek o materinskem dnevu. V njem opisuje novinarka **Marina del Buono** štiri matere, ki jih imenuje „matere po srcu“. „Te štiri matere, ki smo jih obiskali, izžarevajo notranjo moč in materinsko rahločutnost. Povezuje jih isti utrip srca. Materinska ljubezen, ta močna sila, presega dom in preplavlja srca vseh! Te matere, ki jih vidimo na fotografiji, so Margarita Barrientos, Ana Mon, Teresa Magnasco in Irena Peršuh.“

Primer **Irene Rezelj Peršuh** je novinarka takole opisala:

- Nekega jutra je Irena brala v časopisu oglas, ki jo je tako prevzel, da se je kar nekaj spremenilo v njej. „*Iščemo družino za Borisa*“, je pozival oglas. Objavljena je bila tudi fotografija otroka s sindromom Down. Še en otrok več pri hiši. Posvojitev otroka je že samo po sebi poseben dogodek, ki ga ne zmore kdorkoli. Še toliko manj, če otrok ni zdrav in ima velike zdravstvene težave. Irena Peršuh, pri komaj 35 letih, skrbna mati in gospodinja po poklicu, je takoj stopila v stik z organizacijo sv. Jožefa in se vpisala za posvajanje Borisa. Kmalu je šla skupaj z možem Andrejem v bolnico, da spoznata otroka. Na prvi pogled sta se zaljubila v Borisa. *Kaj vaju je pripeljalo do tega, da sta posinovila Borisa?*, je bilo pogosto stavljeno vprašanje. Imata že pet svojih otrok, štiri fante in eno deklico, v starosti od 14. do 5. leta. A za Ireno to ni nobena skrivnost. Oba z Andrejem sta si vedno želela številno družino in zato sta bila tudi takoj odločena, da sprejmeta še šestega za svojega otroka, za katerega so iskali prav to, kar Irena in Andrej lahko nudita, starše in dom.

27. decembra lani je Boris prišel k Peršuhovim. „Po pravici povedano,“ pravi Irena, „oba z Andrejem sva čutila isto. K nam je prišel Jezus in nam spremenil življenje. Bratje in sestrice so ga sprejeli s tako vnemo, da so se med seboj prepirali, v kateri sobi bo prebival. Vsi smo bili prevzeti od tega dogodka,“ in Irenine svetle oči so zablistele od sreče. Otroek je imel probleme na pljučih. Deset mesecev od dvanajstih

svojega življenja je bil pod strogo zdravniško kontrolo v bolnici. Hranili so ga samo s tekočinami. Po petnajstih dneh bivanja pri Peršuhovih pa je že sam sedel in držal glavico pokonci. Tudi nasmejal se je že pogosto. „Vsi smo čutili, da bo lahko ostal pri nas in se vključil v naš družinski krog. Počasi so se praznile škatlice z zdravili in sedaj je tudi zdravstveno zelo napredoval. Je pa čudovit fantek. Pridobil si je srca vseh nas. Objema bratce, pošilja poljubčke in ima simpatizerje tudi v šoli naših otrok,“ pove s ponosom Irena.

Ta nasmejana mlada mamica, ki se med tem, ko se posveča otrokom, pogovarja z nami, prizna, da so ji nekateri odsvetovali to dejanje. Toda ona gleda naprej. „Vsaka družina raste in se razvija na svoj način. Naš je eden od načinov. Mi smo izbrali Borisa in on je izbral nas. Večkrat je treba prisluhniti srcu. To je vse,“ zagotavlja.

Irena tudi dokazuje, da svet lahko postane drugačen, če prevladujeta zdrav čut in odprto srce v družinah in v družbi.

Prevedel **L.R.**

IZ NAŠE KRONIKE

Glasbeni materinski dan na Pristavi. V nedeljo, 15. oktobra, so na Pristavi počastili mamice in babice najprej s sv. mašo, med katero so peli šolarji, nato pa s proslavo, ki si jo je zamislila Anka Gaser.

Napovedovalka Nadica Grohar je pozdravila navzoče in nakazala bistvo proslave: „Čeprav otroci ne morejo povrniti mamic vsega truda in ljubezni, lahko to storijo na svojevrsten način: s petjem in glasbo.“ Na sporedu so bili Marjanka Grohar (klavir), Barbi in Nadja Medic (flavta), Martin Zamik (orgle), Luči Ayerbe Rant (klavir), Tomaž in Luka Kenda (orgle), Tatjana in Ivan Golob (klavir), Leo Gaser (melodika), Marjanka Ayerbe Rant (violoncelo in kla-

vir), Saši Ayerbe Rant (prečna flavta in klavir), Štefan Jeretina (orgle), ter Jožko, Marjanca in Tatjana Rožanc (klavir). Vsak izmed njih je podal svojo točko, od začetnikov, katere je ga. Anka spremljala s klavirjem, do vse bolj izvežbanih solistov in dvojic na klavirju in orglah. Nazadnje je ga. Anka v veselje mamic na klavir zaigrala Försterjeve variacije na pesem „Bom šel na planince“. Za zaključek so zapeli učenci višjih razredov Prešernove šole pod vodstvom Mojce Jelenc tri pesmi. Pri zadnji, „Slovenija, od kod lepote tvoje?“, ki so jo posvetili mamicam in babicam, ki ljubijo deželico pod Triglavom, se je pridružil majhen orkester, ki so ga sestavljali ga. Anka in nekateri izmed prej omenjenih mladih glasbenikov.

OSEBNOST ŠKOFA ROŽMANA

Marko KREMŽAR

Ko je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman v prvih letih neprostovoljnega izseljenstva obiskal slovenske vernike v Argentini, je imel duhovno obnovo za fante. Marsikdo je takrat razmišljal, kako naj usmeri življenje v novih razmerah. Bilo je naravno, da je nekdo vprašal škofa, kaj je v duhovniškem poklicu najtežje.

Škof Rožman se je zamislil pa rekel z mirnim, preudarnim glasom. „Najtežje je prenašati samoto.“ Kasneje sem spoznal, da ga je samota spremljala do smrti, a da mu že v mladih letih ni bila tuja.

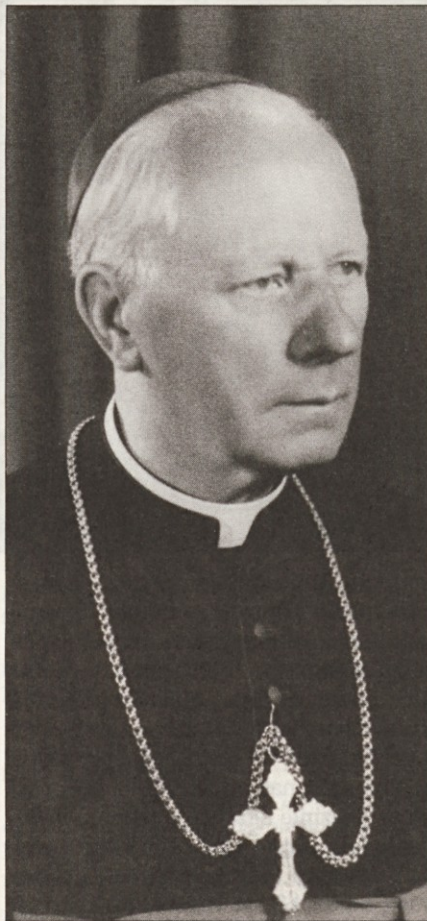
++

Imenovanje za profesorja cerkvenega prava je mladega duhovnika Rožmana oddaljevalo od zamišljene dušnopastirske poti med koroškimi bližnjimi rojaki. Usmerilo ga je na samotnejšo stezo. Kljub različnim poklicnim dolžnostim pa se dr. Rožman v bistvu ni spremenil. Ostal je dušni pastir, predan poslanstvu, ki ga je občutil kot službo Cerkvi in slovenskemu narodu.

Ker v letih po prvi svetovni vojni v celovškem bogoslovju ni bilo naraščaja, je Rožman kot mlad profesor sprejel povabilo ljubljanske teološke fakultete, naj prevzame katedro svoje stroke. Ni mislil, da odhaja za stalno. Celovškemu ordinariatu je sporočil, da se vrne, ko bo imelo tamkajšnje bogoslovno učilišče za njegov predmet spet slušatelje.

Pot v Ljubljano leta 1920 ni bila lahka. V prestolnici ga niso sprejeli z veseljem, kakor bi rojak iz trpečega dela Slovenije smel pričakovati. Zdi se, da so bili ljubljanski cerkveni krogi sprva do njega brezbrizni. Ob selitvi na Kranjsko so mu ukradli prtljago z obleko, s knjigami in s skripti. V nepoznanem okolju se je znašel brez vsega. Ta nesreča bi bila lepa priložnost, da bi mu sobratje v glavnem mestu izkazali solidarnost. Pa ni bilo tako. Moral se je vrniti na Koroško po pomoč. Ko je petindvajset let kasneje ponovno odhajal na Koroško, je zapuščal Ljubljano prav tako praznih rok, kot je bil prišel.

Rožman v Ljubljani ni bil begunec, pa se po nesrečnem plebiscitu vendar nekaj let ni vrnil v domači kraj. Koroška

deželna vlada je zahtevala za obisk posebno dovoljenje, za katerega ni hotel prositi. Zapisal je: „Ne, tega ne storim, da bi tujci, ki morda niti Korošci niso, odločali, če smem kot domačin stopiti na rojstna tla. Gabi se mi.“ Svojo pokončnost je moral plačati tako, da je gledal rodne kraje le z obmejnih gorskih vrhov.

Ko je škof Jeglič predlagal Rimu profesorja Rožmana za pomožnega škofa s pravico nasledstva, v Ljubljani nekateri s tem niso bili zadovoljni. Ko je prišlo marca 1929. iz Rima Rožmanovo škofovsko imenovanje, „*Slovenec*“, tedaj edini katoliški dnevnik, ni objavil drugega kot suhi dekret z nekaj življenjskimi podatki in še to pod rubriko: „Kaj je novega“. Odsotnost vsakega komentarja, kaj šele dobrodošlice, kaže, kako so vodilni v Katoliškem tiskovnem društvu

gledali na to imenovanje. Še težje je razumljivo, da je tudi duhovniško glasilo „*Vzajemnost*“ odpravilo imenovanje pomožnega škofa z nekaj uradnimi stavki kar med drobnimi novicami. Nasprotno pa mu je katoliški tednik „*Domoljub*“ izrekel toplo dobrodošlico. Tej so se, posebnost po mladinskih glasilih, pričeli pridruževati članki z izrazi veselja in vdanosti do novega škofa.

Rožmanu ni bilo lahko pri srcu. Med duhovnimi vajami pred posvečenjem je zapisal: „Jezus, pri ljubezni do Cerkve Te prosim, pusti me raje umreti, kakor da bi moje nevredno škofovanje bilo dušam v pogubljenje.“ Čez nekaj dni je dodal: „Gospod! Zakaj mi nalagaš to breme? Ko se moja narava tako uporno ustavlja. Nočem križa, ne maram težav! Mirno... bi rad živel... pa me Ti kličeš na Kalvarijo... Gospod, rad bi, da bi se ne branil, pa se branim, narava je močnejša od nadnaravnega. Na Te se zanašam. Ti mi boš pomagal. Vse moje upanje je Tvoje usmiljeno Srce,... Fiat voluntas Tua!“

Slutiti je hude čase. Ob selitvi v škofijski dvorec, dva meseca po posvečenju, je rekel škofu Jegliču: „Prevzvišeni, jaz pa imam občutek, da to ni moja zadnja postaja in da ne bom umrl v tem poslopju.“

Kasneje, ko je bil že škof, so mu radi očitali preveliko mehko, neodločnost, pomanjkanje konkretnosti ali, kot pravi njegov življenjepisec, „koroško poštivost“. Te in podobne lastnosti so njegovi kritiki seveda primerjali s kranjskim standardom, kar je Rožmanu, ki je kritiko molče sprejemal, verjetno še povečalo občutek osamljenosti.

Nekoč, v emigraciji, je potožil dr. Francu Bajlecu, da je bil „mnogokrat strašno sam“. Osamljenost je bila večja kot bi jo smel pričakovati katoliški škof. Doletela ga je osamljenost voditelja, ki zadene ljudi, ki morajo odločati na vrhovih družbene piramide. Dr. Rožman česa takega ni nameraval, ne želel, a je vendar postal v času, ko je sredi vojne in okupacije divjala v Sloveniji komunistična revolucija, ljudstvu najvidnejši voditelj.

Slovinci smo imeli v prvi polovici dvajsetega stoletja več duhovnikov, ki so iz poklica ali iz potrebe delovali na političnem področju. Škof Rožman ni bil eden od njih. Ko je bil imenovan za škofa, da nasledil odločnega Jegliča, ki se ni pomišljal, kadar je bilo treba izreči mnenje o političnih vprašanjih, je sklenil, da „Jegličevega državniškega dela

ne bo nadaljeval" in bo sam ravnal drugače. Tega se je do vojne in okupacije dosledno držal. Takrat pa je ostal slovenski narod skoraj čez noč brez vidnih voditeljev. Kolikor jih je po smrti Korošca, Kulovca, Natlačena, Ehrlicha in Tomca še ostalo živih, so bili bodisi v emigraciji bodisi v ilegali. Škof Rožman pa, kot piše France Dolinar, „ni mogel in ni hotel suspendirati svojega javnega delovanja do 'prihoda zaveznikov', soočati se je moral z eno najbolj krutih obdobij slovenske zgodovine po svoji krščanski in slovenski vesti." Poleg križa pastirja je sprejemal nase križ voditelja, s tem pa povečal tudi težo samote.

Za slovenske katoličane, ki so živeli pod italijansko okupacijo, je postal ljubljanski škof nehoti najvidnejša avtoriteta. Različni ljudje so prihajali k njemu po pomoč in po nasvete, a glede odgovorov nanje je bil ta navezan le na svojo presojo in na svojo vest. Pisatelj Zorko Simčič je v pismu Stanku Majcnu zapisal stavek, ki ta položaj lepo opiše: „Ubogi Rožman je sredi vojske, res de facto in proti svoji volji, nenadoma postal nekak predstavnik (ne le verski) Slovencev."

Ni bilo vedno tako. Bilo je obdobje, ko se je dr. Rožman lahko posvečal le delovanju za versko poglobitev vernikov. Po imenovanju za profesorja v ljubljanskem bogoslovju si je hitro pridobil ugled med mladimi, ki so hoteli živeti polno, zavzeto krščanstvo. Okrog njega so se pričeli zbirati ljudje, ki so ga potrebovali in cenili.

Rožmanovo škofovanje je bilo smotno. Držal se je programa za duhovno prenovo ljubljanske škofije, ki ga je izdelal na duhovnih vajah, ko se je pripravil na škofovsko posvečenje. V ta program si je zapisal dve temeljni načeli kot smernici svojega delovanja. Prvo je „absolutna resnicoljubnost in nepristranska pravičnost", drugo pa „ljubezen do Cerkve". Članki, ki jih je napisal v tem času, kažejo, kako je v skladu s svojim programom usmerjal mlade po poti praktičnega, vsakdanjega krščanstva k Bogu in jih hkrati vzgajal v ljubezni do slovenskega naroda. Duhovna prenova in usmeritev mladih katoličanov v globino je bila izpeljana pod njegovim vodstvom. Pričel jih je navajati k molitvi pa tudi, naj se kot laiki udeležujejo zaprtih duhovnih vaj. To je bil na videz skromen, v resnici pa pomemben korak pri vzgoji medvojnih generacij.

Njegovo prenoviteljsko delo se je pokazalo tudi v skrbi za laiške apostol-

ske organizacije, ki so dobile končno obliko Katoliške akcije. Čutenje s Cerkvijo in poglobljanje v katoliški versko-moralni nauk se je širilo posebno med mladimi, ki so slutili, da bo čas zahteval od katoličanov opredelitve tudi v javnem življenju. Utrjevali so se s poglobljanjem osebne duhovnosti, študirali papeške okrožnice in se povezovali med seboj ter s svojimi duhovnimi voditelji, ki so delovali po škofovih smernicah. Ta si ni las-til voditeljskih pravic v apostolskih organizacijah in gibanjih. Spoštoval je njihovo vodstva, pravila in dejavnosti, nudil pa jim je vzpodbudo in smer.

Mladi so pri profesorju in kasneje škofu Rožmanu navadno naleteli na razumevajoča ušesa in srce. Poznamo pa primer, ko je nastopil s tako odločnostjo, da je prav, da se pri njem ustavimo.

Dvakrat so se marijaniški dijaki uprli svojemu prefektu: prvič leta 1921 in nato še leto kasneje. To je bil verjetno prvi javni upor, ki ga je doživel dr. Rožman proti svoji avtoriteti. Prvo leto se je stvar končala brez večjih kazni. Naslednje leto pa se je zdelo, da protest nad ričetom, ki so ga dijaki dobivali na mizo, ni bil spontan. Vodstvo zavoda je zaskrbelo beseda „štrajk", ki jo je izrekel nekdo od dijakov. Ob tej priložnosti se je prefekt Rožman hudo razburil. Voditelja govorniških vaj, ki so bile edina študentovska organizacija v zavodu, in katerega je imel za glavnega upornika, je na javnem sestanku ogorčeno oštel, nakar so fanta iz zavoda izključili, pa po treh mesecih spet sprejeli nazaj. Omenjeni, prvi stik z uporom sicer dobrih, katoliških dijakov je pripravil Rožmana na čas, ko je moral kot škof nastopiti proti zmotnim ideologom med svojimi verniki.

Ko so izšla aprila 1937 v reviji „*Dom in svet*" Kocbekova „Premišljevanja o Španiji", Rožman nanje ni takoj odgovoril. Pustil je, naj bi škodo, ki jo je naredil članek, poskušalo omejiti Katoliško tiskovno društvo, ki je bilo za revijo odgovorno. Potem je čakal na odmev pisma, ki ga je nekaj tednov pred smrtjo (2.7.1937), poslal urednikom revije upokojeni škof Jeglič, s prošnjo, naj napako uvidijo. Šele po smrti svojega prednika je objavil svojo umirjeno sodbo škof Rožman. Opozoril je na trditve v Kocbekovem članku, ki so nasprotovale „stališču in nauku katoliške Cerkve". Ločitev duhov v katoliških vrstah, ki je tlela pod površjem že nekaj let (od časov zadnjega Katoliškega shoda), je postala javna. Medtem ko so Kocbek in

njegovi menili, da je socialno pravičnost mogoče doseči le po poti, ki so jo nakazali marksisti, je večina katoliških vernikov ob škofu Rožmanu jemala resno opozorila katoliške Cerkve, da je komunizem v teoriji zmoten, v praksi pa družbeno uničujoč. Danes je na dlani, da se škof Rožman ni motil, da je pravilno učil in pravočasno svaril. Jasno je tudi, da je bila takratna kolaboracija nekaterih kristjanov s komunistično partijo Cerkvi v škodo in za narod pogubna.

Med študentovskim uporom, ki ga je doživel dr. Rožman v Marjanišču, in med nastopom Edvarda Kocbeka je neka vzporednost. V obeh primerih gre za mlade, verne ljudi, ki so pokazali prezir do avtoritete. Ta pojav je bil značilen za slovensko inачico mladinskega gibanja. To je nastalo v povojni Evropi kot odpor do izčrpanih družbenih struktur, kot iskanje nečesa novega, pristnega. V Nemčiji je uspelo Romanu Guardiniju, da je nemir katoliške mladine usmeril v globino. Pri nas pa je Kocbek, po francoskem zgledu, pričel iskati rešitve v tedaj modernih marksističnih idejah, pri ljudeh, ki niso bili le nasprotniki vsake duhovnosti, marveč njeni zagrizeni sovražniki.

Škof Rožman je pravilno presojal, da lahko idejna zmeda rodi tudi med dobrimi ljudmi hude sadove. Vendar je bil bolj kot obsodbam zmote naklonjen notranji prenovi in verski poglobitvi katoličanov. Vedel je, da z okrepitvijo resnice zmote zvodenijo in izgubijo privlačnost.

Katoliško prenovitveno gibanje je dobilo zunanji izraz v dveh velikih kongresih, ki sta segla globoko v dušo mladine in vse katoliške srenje. Evharistični kongres leta 1935 in kongres Kristusa Kralja štiri leta kasneje sta bila pod Rožmanovim vodstvom veliki verski manifestaciji katoliške Slovenije, katero sta pripravljali na dobo preizkušenj. Takrat je bila ločitev duhov že jasno razvidna. Vzporedno s čutenjem s Cerkvijo na eni strani se je na drugi večalo sovraštvo do krščanstva. Na škofovo pobudo je zaživel misel, po kateri naj bi verno ljudstvo, ob pripravi na Evharistični kongres, javno izrazilo svojo voljo po notranji prenovi s postavljanjem evharističnih križev. Škof Rožman se je s to pobudo pokazal „velikega in globokega poznavalca slovenskega ljudskega srca". Po besedah patra Odila Hanjška je bila ta zamesel „čisto slovenska, popolnoma naša in morda v zgodovini Cerkve edinstvena." Postavljanje evharističnih križev je postalo ljudska pobožnost. V teh dneh glo-

boke vere ni nihče slutil, da je med možmi in fanti, ki postavljajo po Sloveniji križe, veliko takih, ki bodo čez deset let stali pred Kristusom Kraljem kot Njegovi mučenci.

Kmalu so pričeli neznanci po vsej deželi evharistične križe rušiti in onečaščati. Temu so sledile zadostilne pobožnosti in ponovno postavljanje križev. Revolucijo, ki je izbruhnila pri nas pod okupacijo z umori vernih rojakov, so sovražniki krščanstva netili že leta prej z rušenjem znamenj odrešenja.

Vzporednosti dogodkov v letih 1935 - 1939 in temi, ki so pričeli pretresati Slovenijo jeseni 1941, marsikdo ni takoj opazil. Škof Rožman je ni prezrl. Odnos, ki ga je vezal na vrsto laičnih sodelavcev pri širjenju duhovne prenove in pri organizaciji kongresov, kateri so pričeli padati pod krogli komunistov, ni bil formalno suh, temveč prijateljsko zavzet in oseben. Škof je vedel, da komunistična VOS in partizanski likvidatorji ne morijo izdajalcev, marveč najboljše iz njegove črede. Te može in fante je Rožman poznal, saj jih je on vzgajal v zvestobi do slovenskega naroda in katoliške Cerkve.

Nekaj let kasneje so ga prosili, naj daruje domobrancem na Stadionu sveto mašo. Ta daritev je bila zadnje

srečanje nadpastirja z možmi in s fanti, ki so ga nekoč spremljali s prižganimi baklami v evharistični procesiji na kraj, kjer so stali zdaj kot slovenski vojaki. Škof je maševal vernikom, ki so se pod njegovim duhovnim vodstvom pripravljali na apostolsko in socialno delo v Sloveniji, ki so hoteli sodelovati pri oblikovanju pravičnejše družbe in so na kongresih množično prepevali: Povsod Boga. Tem vernikom slovenske Cerkve je dr. Rožman pokazal, da jim stoji ob strani tudi v težkih trenutkih, hkrati pa je s svojim odhodom takoj po sveti daritvi pokazal prezir do nemških okupatorjev.

Škof Rožman je poznal nevarnost, ki jo je predstavljal za slovenski narod in za katoliško Cerkev nemški nacizem. Pa tudi nemško poveljstvo je prepoznalo v škofih Rožmanu in Stepincu avtoritete, ki se nemštvu odločno upirajo, kot je razvidno iz dokumenta, ki ga je „Služba državne varnosti SS“ razposlala svojim enotam pred napadom na Jugoslavijo. Rožman je takrat dajal zatočišče pred Nemci poljskemu kardinalu Hlondu, ki je bil nekaj let prej papeški delegat na Evharističnem kongresu. Njegovo knjigo „Nemška grozodejstva na Poljskem“ je dal tiskati in razdeliti med duhovniki, da bi seznanil Slovence z zločini nemških nacistov. Pravilno je presoјalo nemško

poveljstvo, ki je gledalo v dr. Rožmanu človeka, ki je bil na Slovenskem med prvimi odgovoren za odkrito nasprotovanje nacizmu.

Škof Rožman je vedel, da grozi Slovencem s strani okupatorjev iztrebljenje, zato je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi ublažil fašistično in nacistično nasilje, katerega bo konec z vojaškim porazom okupatorjev. Tik pred vojno je zapisal v „Kresu“: „Slovenski narod ne sme poginiti. Zdrav mora priti skozi vihar evropske vojne in preteče revolucije.“ Pod tem vidikom se je v času okupacije in revolucije odločal. Vedel pa je, da je njegova škofovska dolžnost svariti vernike pred komunistično zmoto in obsoditi nasilje, ki ga je med Slovenci razdivjala komunistična partija. Ker so bili nosilci te ideologije in izvrševalci revolucionarnih zločinov rojaki, in ne tujci, je pravilno presoјal, da je opozarjanje na resnične namene OF, na perversnost komunističnih laži in na strašne posledice brezbožnega komunizma za slovenski narod njegova neizogibna odgovornost.

Gregorij Rožman je že ob koncu prve svetovne vojne trpel na Koroškem preganjanje od avstrijskih Nemcev. Kot toliko drugih slovenskih duhovnikov se je tudi on umaknil pred njihovim nasil-

Škof Rožman med prelatom Francem Novakom, voditeljem duhovnih vaj za može, in msgr. Antonom Oreharjem ob svojem zadnjem obisku rojakov v Argentini - Foto: Lojze Ertjavec

jem v Mozirje na Štajerskem, kjer je ostal kot begunec nekaj tednov. Ko so se razmere nekoliko umirile, se je vrnil na svoje delovno mesto v celovški škofiji. Za pravilno razumevanje njegovega umika pred komunisti šestindvajset let pozneje je potreba upoštevati izkustva njegovega prvega begunstva in tudi vrnitve.

Celo nekateri verni ljudje obsojajo škofa Rožmana, ker se je pred komunisti umaknil na Koroško. Vendar se je za pravično presojo takratnih odločitev treba vživeti v razmere, v katere je bila ob koncu vojne potopljena Slovenija.

Maja 1945 ni bilo dvoma, da bo s prihodom partizanov škofovo življenje v nevarnosti, saj so obljubljali, da ga bodo na Kongresnem trgu sežgali. Če so ga imeli po prvi svetovni vojni za izdajalca avstrijski nacisti, ker je bil zaveden katoliški Slovenec, so ga zdaj razglašali za izdajalca slovenski komunisti, ker je iz istih razlogov zavračal sodelovanje z njimi. Ko je stal tiste dni pred odločitvijo, kaj naj ukrene, je moral upoštevati tudi naslednje vidike:

Če je bil leta 1919. začasen umik s Koroške pred Nemci primerna rešitev, ali ni prav in celo moralno pravilno, da se tudi zdaj umakne za čas, ko bo slovenska mesta zajelo revolucionarno brezvladje, in se šele potem predstavi novim oblastem?

Začasen odhod ga verjetno ne bo rešil zasramovanja in morda tudi ne smrti, utegne pa preprečiti linčanje. Če bo moral dati življenje, naj bi imel vsaj možnost zagovora, da bo pojasnil vernikom razloge za svoje odločitve pa tudi potrdil veljavnost cerkvenega nauka.

Mar mu v primeru, da ostane v škofijskem dvorcu, ne bodo očitali kasneje, da je s svojo prisotnostjo 'množico' izžival, saj je bilo znano, kaj so mu pretili?

Ali ni njegova dolžnost, da pride v stik z zavezniki, jim razloži položaj v Sloveniji in s svojo prisotnostjo pomaga beguncem, ki bodo iskali pri njih zavetja?

Končno, ali ni Koroška - rodni kraj - prav kot ob prvem begunstvu Mozirje, del domovine?

Ko je dr. Rožman kasneje uvidel, da v Celovcu še ni zaveznikov, da je bilo pismo celovškega nadškofa le sredstvo, ki naj bi mu olajšalo odhod iz Ljubljane, se je odločil, da se vrne. A to ni bilo lahko. Ne le, da njegovi spremljevalci niso hoteli nazaj, ker so se - in danes vidimo da povsem upravičeno - bali za življenje, marveč je bila tudi pot čez dravski most in Ljubelj v smeri proti Ljubljani zaradi reke beguncev neprehodna. Ta vidik večina, ki razglablja o pravilnosti in nepravilnosti takratnih Rožmanovih odločitev, spregleda, medtem ko si mi, ki smo to pot doživljali, ne moremo predstavljati, kako bi si tiste dni kakr-

šnokoli vozilo moglo utirati pot proti toku množice, ki je bežala pred komunisti.

V nedeljo, 6. maja, ko se je škof Rožman odločil, da se vrne v Ljubljano, je bila cesta čez Ljubelj preplavljena z begunci, deloma pa zasedena od partizanov. Škofova želja, naj ga spremljevalec zapelje vsaj do Borovelj, da bo tam dobil drugega šoferja, ni bila uresničljiva, razen če bi zavestno šel v roke partizanom. Ti bi ga privedli v Ljubljano kot ujetnika, ne kot škofa, ki se hote predstavi samozvanim oblastnikom.

Slovenci smo do svojih voditeljev včasih zelo trdi. Ko se je, na primer, indonezijski škof Carlos Bello v poletju 1999 umaknil pred nasiljem iz svoje škofije čez morje v mesto Darwin v Avstraliji, je izjavil, da se bo vrnil šele, ko bodo prispele v njegovo domovino mednarodne vojaške mirovne enote. Njegovo posredovanje pri Združenih narodih so imeli indonezijski verniki za patriotsko dejanje. Vendar, če se čete Združenih narodov ne bi pojavile v Vzhodnem Timorju, kakor se niso zavezniške ob koncu druge svetovne vojne v Sloveniji, ali ne bi bila usoda tega cenjenega indonezijskega škofa močno podobna Rožmanovi?

Morda pa je tisto jutro na poti iz Celovca vznemirjala tudi misel, da bi ga pot nazaj vodila mimo nepregledne vrste beguncev, njegovih vernikov. Avto bi si

Škof Rožman med dr. Francem Gnidovcem (na njegovi desni) in dr. Ignacijem Lenčkom, dr. Brankom Rožmanom, bogoslovci in dijaki, gojenci Škofovega zavoda l. 1957 - Foto: Lojze Erjavec

moral utirati pot med vozovi, pešci, kolesi, vozički. Srečaval bi oddelke domobrancev pa družine, može, žene in otroke, ki so zapuščali domove. Spraševali bi ga: „Prevzvišeni, kam?“ Nekateri bi ga skušali zadržati, drugi bi morali obrniti vozove in rekli, „če se vrača škof, se vrnimo še mi.“ Kaj bi bilo z nji-mi? Škof Rožman se ni mogel več vrniti sam in neopažen. Njegova odločitev bi zaznamovala še množico drugih.

Reka beguncev, ki se je tiste dni valila na Koroško, je pričevala škofa, da utegne biti potreben tudi tem svojim ovcam, ki so gledale v njem vodnika. Takrat je škof Rožman nevede sprejema nase nalogo, ki je bila najbližja njegovemu poklicu. Postajal je med begunskimi verniki v najčistejšem pomenu besede dušni pastir.

Kasneje je v letih izgnanstva doživel škof Rožman tudi lepe trenutke. Eden takih je bil v Rimu, na svetoletnem romanju leta 1950, ko je na nedeljo Kristusa Kralja ponovno dvignil na rame križ, na čelu dvestopetnajstih slovenskih romarjev - beguncev. Njegovo svetoletno romanje pa doseglo višek v katakombah svetega Kalista. Tako je zapisal:

„Ne znam z besedami izraziti, kaj sem čutil, ko sem stal pri oltarju na tlaku, ki je prepojen s krvjo svetega mučenca in papeža Kalista... Moral sem premagati ganjenost..., da sem mogel začeti mašo Kristusa Kralja: 'Vredno je Jagnje, ki je bilo žrtvovano, da prejme oblast in modrost in moč in čast. Njemu slava in vladarstvo na veke vekov...' Tik ob oltarju stojijo naši romarji, ljudje, ki so vse izgubili, duševno in materialno neizrečeno mnogo trpeli... Tako so stali okrog oltarja... prvi kristjani... Danes pa odmeva slovenska pesem od posvečenih sten, himna Kristusu Kralju, obljuba zvestobe in zaupanja v... njegovo moč. In še prošnjo smo pridružili, naj dá tudi krvi naših mučencev zmagovito moč, da bo seme cvetočega in svetega krščanstva v našem narodu.“

S svetoletnim romanjem v Rim se je pričevalo za škofa Rožmana novo obdobje begunstva. Kot mlad duhovnik si je želel delovati med ljudstvom. Zdaj se mu je želja uresničila. Čeprav ga sveti oče ni razrešil kot škofa ljubljanske škofije, je postal potujoči škof, dušni pastir slovenskih izseljencev. Tej nalogi se je posvetil z vsem srcem. V novih razmerah je postavil temelje zdamskemu dušnemu pastirstvu. Po vsem svetu razseljene rojake je strnil v občestva, v duhu gesla, ki ga je rad poudarjal: „Eno

nas družijo: Slovenci smo in kristjani.“

Škof Rožman je bil verski in narodni vodnik slovenske diaspore in več kot to. Njegovo poslanstvo je v domovini dojel pisatelj Stanko Majcen, ko je v letih svoje nesvobode pripisal k spominom: „Videl boš, kaj je bil Rožman tudi potem, ko je po plodovitem vladikovanju v Ljubljani 'zbežal' iz domovine, kako je 'zbežal' in čemu, in da se mu je šele na oni polovici zemlje odkrilo pravo področje: biti škof Slovincem vsega sveta...“ V zdomstvu pa je Ruda Jurčec zapisal ob spominu nanj: „Ko smo se raztepli po svetu, je... moral živeti v okolju, kjer je bil sam, neizmerno sam... Toda nase ni gledal, zrl je samo na tiste, ki so morali z njim na pota begunstva. In tem je postal tisto, kar je bil v Ljubljani, kar je bil v srcu Slovenije. Postal je več kot so bili knezi, vladarji - postal je tisto, kar so bili preroki Stare zaveze.“ Pastir in vodnik je nosil v letih preizkušnje tudi križ preroka. Svoje ljudstvo je opominjal in svaril, čeprav je ostala njegova jasna beseda večkrat brez odmeva.

Kot vsa leta v Ljubljani in v begunstvu, je škof Rožman tudi v diaspori prebil velik del časa v molitvi. Med vojno je preklečal ure pred Najsvetejšim in prosil za razsvetljenje, v prvih begunskih letih je pred tabernakljem črpal moči, zdaj je na enak način prosil za modrost, vedno pa je imel v molitvi vključene tudi težave svojih vernikov. Še posebno je molil in se žrtvoval za slovenske duhovnike; za tiste, ki so trpeli preganjanje doma in za nje, ki so mu bili zaupani v tujini. Vsak večer je po eno uro kleče molil zanje. Rožmanov čut odgovornosti za zaupane mu duše je ena najbolj izrazitih potez njegove osebnosti.

Iz zavesti odgovornosti je pred škofovskim posvečenjem privrela iz Rožmanovega srca molitev, ki jo poznamo kot njegovo skrivnost. Tako jo je zapisal: "Ko sem silno težko sprejel crucis pondus ob posvečenju,... sem Bogu dal sebe na razpolago za vse žrtve, ki mi jih namerava naložiti, edino to sem ga prosil: **Naj kraljestvo božje v dušah in v zunanjem svetu med verniki škofije ne trpi zaradi moje nesposobnosti in nevrednosti nobene škode. Tedaj sem Bogu daroval tudi sledeče: Naj umrjem v zaničevanju ali pozabljenju, naj bo moj grob neznan, naj me zgodovina še tako črno in krivično slika in naj ostane tak spomin name v zgodovini ali pa naj ime čisto zgine, da se nikjer in nikdar ne omenja več - samo da bi kraljestvo božje ras-**

tlo, se utrjevalo v dušah, samo da bi čim več duš se zveličalo, samo da bi božja čast rasla in se večala... Hvala Ti, sveti Gospod, da se poslužiš mene nevrednega za svoje svete cilje. Hvalimo Gospoda za vse, prav za vse!"

Gospod je Rožmanovo daritev sprejel, vendar čas njegovega lika ni zabrisal. Vedno jasneje dojemamo njegovo pastirsko, voditeljsko in preroško osebnost, pa tudi njegovo mučeništvo. O tem razmišlja Zorko Simčič takole: „Navajeni na zgodovinske prikaze, ki dostikrat slonijo na zunanjih pretresujočih dogodkih, imamo za mučenca tistega, ki je v hipu in navadno s prelitjem svoje krvi dal življenje za Boga. Vendar kdo ne čuti, da so še druga pota k mučeništvu?" Potem navaja besede prelata dr. Blümla: „Dolgoletno nekrvavo mučeništvo, ki se je pričelo z odhodom Rožmana iz Ljubljane, je neprimerno večja križeva teža, kot pa bi bilo razmeroma v kratkem času dopolnjeno krvavo mučeništvo, ki mu je grozilo.“

Misel o Rožmanovem mučeništvu je prisotna tudi ob dogodku, ki se je zgodil 23. maja 1929. Takrat je dekan stolnega kapitlja Ignacij Nadrah presenetil dekane, ki so v prisotnosti novoimenovanega, a še ne posvečenega škofa Rožmana, razpravljali o Katoliški akciji s temi besedami: „Sedanji škof je episcopus confessor (škof spoznavalec), njegov naslednik pa bo episcopus martyr (škof mučenec).“ Ta napoved mučeništva je škofa Rožmana pretresla. Izpolnila pa se je na poseben, nekrvav način.

Kakor ponižni, a neuklonljivi papež sveti Gregor VII. pred devetsto leti, je tudi škof Gregorij Rožman, zaradi načelne premočrtnosti umrl kot begunec pred nasiljem, osamljen v tujini. Svojo zemsko pot je dokončal daleč od sedeža svoje škofije, do konca neomajno zvest resnici, pravici in svojemu škofovskemu poslanstvu.

+ +

Ko smo fantje iz okolice Buenos Airesa po duhovni obnovi stiskali škofu roko v slovo, ga je nekdo poklical: „Gospod škof! Gospod škof!“ Dr. Rožman se je obrnil k fantu, ga prijazno pogledal in vprašal: „Ali veš, kako bomo rekli duhovnikom, če se kdaj vrnemo v Slovenijo?" Fant je začuden odkimal. Škof Rožman pa mu je položil roko na ramo, mu pogledal v oči in rekel z mirnim, krepkim glasom eno samo besedo: „Oče.“ Čutili smo, da je v tej besedi zgoščeno vse njegovo poslanstvo. Potem je odšel.

DRUGO ZASEDANJE SINODE CERKVE NA SLOVENSKEM

V začetku novembra je potekalo drugo in obenem zadnje zasedanje sinode Cerkve na Slovenskem. Na njem je okrog 350-članski sinodalni zbor, v katerem je bilo število laikov nekoliko večje kot na prvem zasedanju, sprejel posebno besedilo in sklepe, ki bodo postali sestavni del pastorale Cerkve na Slovenskem. Seveda šele potem, ko bo omenjeno besedilo sprejeto še na ravni Slovenske škofovske konference (SSK) in na koncu tudi Apostolskega sedeža. Izhajajoč iz sinodalnega besedila, bodo v Cerkvi pripravili Zbirko območnih zakonov Cerkve na Slovenskem, za praktično rabo pa tudi poseben priročnik. V okvir posinodalnega dogajanja pa bo sodila tudi priprava adaptiranega Katekizma katoliške Cerkve.

Eden zadnjih korakov priprave za drugo sinodalno zasedanje je bila skupna dvodnevna seja tajništva sinode in slovenskih škofov, ki je potekala konec avgusta v Celju. Pred tem je tajništvo sinode besedilo, ki je bilo obravnavano na prvem zasedanju, uskladilo s priporočili, ki so ga na tem zasedanju pripravile posamezne skupine, in tistih, ki so bile sprožene na drugih dekanijih sinodalnih dnevih. Celotno besedilo

je bilo namreč julija predelano še v luči zapisnikov z dekanijških sinodalnih dnevov. Te je tajništvo prejelo iz 16 od 23 dekanij ljubljanske škofije, 19 od 28 mariborske in 9 od 10 koprške škofije.

Po besedah Ivana Štuheca je tajništvo sinode po prvem zasedanju tudi ugotovilo, da je potrebno nekatera področja strokovno temeljiteje obravnavati. Zato so pripravili strokovne posvete za področja družine, kateheze, mladine, karitativne dejavnosti ter cerkvenih struktur. O različnih vprašanjih iz življenja Cerkve pa so razpravljali tudi na drugih dekanijških sinodalnih dnevih. Kot je povedal Štuhec, je bil eden od namenov omenjenih dnevov tudi iskanje konkretnih rešitev na ravni župnij oz. dekanij. Poseben poudarek so dali vprašanju koncepta župnije oz. za premik od „piramidalnega k participativnemu modelu župnije, od poslušajoče Cerkve k sodelujoči Cerkvi, od pasivne k aktivni Cerkvi“.

Od predlogov, ki so bili podani na prvem zasedanju, je tajništvo sinode med drugim upoštevalo predlog, da se v Zavodu sv. Stanislava pripravi pomnik vsem, ki so v tej hiši trpeli med vojno.

Predlog z drugega sinodalnega zasedanja

ČAS ZA JASNO BESEDO O PRETEKLOSTI

Če se držimo kronološkega predstavitvenega ključa, potem je prvo področje, ki ga je zaznamovala mnenjska *disonanca*, razmerje do (pol)pretekle zgodovine. Na prejšnjem zasedanju sinode je bil med drugimi sprejet sklep, naslovljen na škofovsko konferenco, naj v postnem času objavi škofovsko pismo o razmerju Cerkve do polpretekle slovenske zgodovine. Ob sestavljanju osnutkov za takšno pismo je prišla v posvetovanju z zgodovinarji v ospredje ugotovitev, da še vedno prihajajo na dan nova zgodovinska spoznanja o tem obdobju in zato o njem ni mogoče dati kolikor toliko dokončne sodbe.

Proti takšni naravnosti je nastopil akademik Alojz Rebula. Po njegovih besedah je 50 let zadostna distanca, da bi lahko Cerkev tvegala jasno besedo o preteklosti, in sicer že zaradi načelnih razlogov („kristjan se absolutno ne sme bati resnice, kakršna koli že je“), drugi razlog za takšno odločitev pa je v tem, da bi zamolčevanje te dobe dajalo vtis, da Cerkev čuti zadrego, da se boji izreči besedo o sebi v nekem obdobju. Glavni razlog za zadržanosti pa je zelo verjetno - tako akademik Rebula - „ime nekega slovenskega škofa iz preteklosti, nedvomno svetniške osebnosti“, ki mogoče ni bil obdarovan s političnim talentom, bil pa je „v globokem sozvenenju z občutjem Cerkve in njenega duha, ko se je postavil zoper neko gibanje, o katerem je zgodovina dokazala, da je bilo največje antikrščansko gibanje v zgodovini“.

Akademikov nastop je doživel potrditev v (vnovič) izglasovanem priporočilu, naj škofovska konferenca pripravi izjavo/pismo o polpretekli zgodovini.

V „zgodovinsko-razčističevalni“ okvir pa sodi tudi sklep - na pobudo dr. Ivana Štuheca - o imenovanju skupine strokovnjakov za zgodovino, ki bo ovrednotila vlogo krščanstva na slovenskih tleh še posebej v reformaciji in po njej, saj je bila ta vloga desetletja sistematično negativno prikazovana.

Družina 46, 12. novembra 2000

V nedeljo, 6. avgusta 2000, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu GABRIJEL MATJAŽ RAVNIK, sin dr. Matjaža in Helene, roj. Oblak; botra sta bila Lučka in Tone Oblak (ml.); krstil ga je prelat Jože Škerbec.

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

NE BODIMO NAIVNI!

Znana je anekdota za časa pred zadnjimi predsedniškimi volitvami. Ko so stopili pred vaško cerkvijo moške po maši skupaj, so pomodrovali, komu od kandidatov za predsednika bi dali svoj glas. Nekateri od njih so odločno odsvetovali, da bi volili kakšnega komunista, ker so naredili komunisti v preteklosti toliko hudega. Potem so sklenili: „Če je pa taka s komunisti, bomo volili kar Kučana.“

Še močneje je prikazal slovensko politično naivnost dr. Pučnik v pogovoru z revijo *Mag* pred nekaj meseci. (Anekdoto si je najbrž izmislil). Ko je kot kandidat za predsednika države javno izjavil, da je ateist, so - tako je povedal - rekly nune: „Potem bomo pa rajši volile Kučana.“ (Kot predsednik CK je bil Kučan vsaj formalno ne le brez vere, ampak celo proti veri.)

Slovenska politična naivnost! Kje so njene korenine? Nekaj najbrž v slovenskem značaju, izvirno preprostem in poštenem. Največ pa seveda v polstoletnem prodajanju partijskih laži, ki je pohabilo politično mišljenje Slovencev. Ta prodaja partijske resnice se v demokraciji prek bivših komunistov in medijev neovirano nadaljuje.

Partizani so se bojevali za Stalina - Dr. Ljubo Sirc, *Demokracija* (7. sept.):

(Op.: Dr. Sirc je avtorjema prispevka o Sloveniji v londonskem *Financial Times* med drugim pisal):

Očitno nimata pojma, kakšne grozote so med vojno in med kasnejšim vladanjem povzročali komunisti. Leta 1941 so razglasili prehod iz narodne osvoboditve v razredni boj

in preprovali boj proti okupatorju tistim, ki niso sprejeli komunističnega vodstva. Začeli so pobijati bodoče poveljne nasprotnike, nekatere so prisilili v kolaboracijo. Maja in junija 1945, prva dva meseca po koncu vojne, so komunisti pobili več kot 150.000 Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki so jih ujeli v Sloveniji. Bilo bi nemoralno, če bi pozabili na tak zločin.

Pravite, da so se partizani „bojevali za zaveznike“. So se mar res? Kot je meni znano, so se bojevali za Stalina, in moral bi vedeti, saj sem bil zraven. Kogar koli so sumili, da simpatizira z Angleži in Američani, je bil v smrtni nevarnosti. Takoj po vojni je komunistična policija pobila skoraj vse trenirane angleške in ameriške specialce slovenskega rodu, ki so jih s padali spustili v Slovenijo, da bi pomagali partizanom. Leta 1946 so komunisti nad Slovenijo sestrelili dve ameriški letali. Leta 1947 so po Stalinovih ukazih izvedli racijo med vsemi demokratičnimi politiki in jih obtožili zarote proti državi in vohunjenju za Angleže in Američane. Obsojen sem bil na smrt in preživel sem sedem let v zaporu. Obsojenca, ki je sedel poleg mene, so po mučenju ustrelili.

Avnoj - Danilo Slivnik, *Mag* (13. sept.):

Predsednik države je povsem totalitaren dogodek (Avnoj) javnosti skušal vsiliti kot najpomembnejši demokratični prispevek k nastajanju slovenske državnosti, čeprav vsi vemo, da je bil daleč od tega. Vsem bi moralo biti jasno, da je bil Avnoj totalitarna stvar, tako rekoč čista boljševisitična zarota, iz katere je šele propaganda v poznejših socialističnih letih naredila eno največjih dogem. Kakšen mandat (slovenskega ljudstva) pa je imela tista maloštevilna delegacija, ki se je udeležila zasedanja v Bihaču in Jajcu? Nobenega: o vsem se je prej pogovorila partijska nomenklatura.

Najbolj je presenetila dogmatičnost, s katero so si razpravo o tem prizadevali zaustaviti vsi, ki so se v tej zvezi oglašili, kot da bi šlo za kakšen božji testament. Kar vsi po vrsti so opozarjali: „O tem se ne moremo pogovarjati...“ Tudi Jugoslavija je bila sveta stvar, potem pa se je v manj kot dveh letih sesula, čeprav so komunisti (med njimi tudi Kučan) takrat zatrjevali, da je za Slovence neizpodbitno dejstvo in da „naš narod zunaj nje nima kaj iskati“.

Izdajalci

Ko sem pred kratkim gledal po TV predvolilni pogovor in v njem poslušal stare partijske laži o domobranski izdaji domovine, sem se odločil, da ponovim že ne-vem-kolikokrat povedano resnico o medvojni izdaji v Sloveniji.

Kdo je med vojno izdal Slovenijo? Revolucijsko vodstvo, ki je s terorjem zavrlo že nastajajoči vseslovenski odpor proti okupatorju (Slovenska zaveza) in po Stalinovem naročilu izvedlo revolucijo, zato da je po vojni prevzelo totalitarno oblast, prej pa še pomorilo na desetisoče Slo-

vencev, ki z njihovim zločinom niso soglašali.

Vaški stražarji in domobranci so se revoluciji uprli. Res z okupatorjevim orožjem, ker jih je v to prisilil revolucijski teror in ker druge možnosti niso imeli. A to je bila obramba nedolžnih življenj pred revolucijskim terorjem, ne pa izdaja naroda.

KPS je bila res na strani zmagovalcev. A tudi Stalin je bil, pa ni bil zato nič manjši zločinec, kot ko ne bi bil na njihovi strani.

NOMENKLATURI NE ZAUPAM

V Delu sem bral: „Kljub vsemu pa menim, da je bila upravičena pripomba voditeljice (soočanja na TVS 25. sept.), da je skoraj 83 odstotkov nekdanjih pooblaščenih struktur obdržalo elitni, socialni, politični, gospodarski in kulturni status, še več, celo izboljšali so ga“ (27. sept.). Povedano bolj razumljivo: 83 odstotkov nekdanjih komunistov in njihovih privrženec je v Sloveniji ostalo med družbeno smetano, na visokih družbenih položajih, na oblasti, med bogataši in pomembnimi v kulturi. Vse to pa je za Slovenijo slabo. Zakaj?

Zato, ker je komunizem svoj vlog v naši zgodovini odigral nadvse bedno. Izigral je narod, ga sprl, civilizacijsko osiromašil, mu ponaredil zgodovino, ga oropal demokracije in ga gmotno osiromašil. Navdihoval se je pač iz ideologije, v katero so vgrajena neetična načela. Taki modrosti pa tudi za naprej ni mogoče zaupati. V nekdanjem dachavskem taborišču stoji napis: „Narod, ki pozablja na svojo preteklost, je obsojen, da jo bo ponovno doživel.“

Ko se je spodobilo duhovnike zatirati

Pred kratkim je neki slovenski župnik pri verouku oklofotal učenca. Starši so župnika dali na sodišče. Delov

novinar Jež je zapisal, da bodo za župnikom sodniki „delali v rokavicah, ker se župnikov v novem režimu ne spodobi zapirati“. Torej se jih je v starem spodobilo.

Škof Lenič je večkrat pravil, kako je pri njem nešteto krat zazvonil telefon: „Tukaj Zdenko. Kdaj se lahko dobiva?“ (Bil je Zdenko Rotar, sedanji Kučanov svetovalec.) In so sledila zaslišanja. Po nadškofa Vovka so pa prav tako nešteto krat prihajali zvečer z avtom, ga odpeljali v Rocenj ali v Stično, vso noč zasliševali, ga do maše pripeljali nazaj na škofijo, po maši pa spet odpeljali na zaslišanje. Včasih je nadškof izbljuval zaužito hrano po sedmih urah zasliševanja.

ČLOVEKOVE PRAVICE TEMELJIJO V KRŠČANSTVU

Akademik prof. dr. Jan-ko Kos je v pogovoru za Delo (30. sept.) rekel, da komunizem v Sloveniji „v nekem smislu še živi: v vseh strukturah, ki so nastale in obstajale v prejšnjem režimu. Od šolstva, kulture, politike do gospodarstva. Komunizem je večino teh struktur leta '45 ali kasneje postavil na novo.“

To je naša stvarnost. To je naša beda. To je izziv za spremembe.

Proti koncu pogovora pravi dr. Kos: „Dejansko so vse analize, ki so bile izvedene, pokazale, da človekove pravice, razglašene v razsvetljens-
tvu v Ameriki in kasneje z začetkom francoske revolucije v Evropi, s svojimi temelji segajo predvsem in samo v krščanstvo. Človekove pravice temeljijo v pojmu človeka, človeškega dostojanstva, ki je oseba, ki se rodi svobodna in ima svobodno voljo. To je krščanski nazor. Zunaj krščanstva človekove pravice sploh niso možne.“

Kocbek, Dnevnik 1950 - Alenka Puhar, Delo (4. okt.):

11. jan. 1950: „Ljudje ne morejo več, izgubili so vse, upanje, zemljo, obrt, vesele prostore, svobodo, življenjsko ležernost, zaupanje v zakonitost. Izgubili so vse. Današnje življenje je strahotno, nihče ni več gospodar svoje žene, otrok, nihče ni varen niti kruha niti krušnih kart, nihče ne more več izbirati dela, prebivališča, svojih prijateljev, svojih besed, niti svojih misli.“

Ob steklenicah vina si prijatelji izmenjujejo misli, da se jugoslovanski režim v ničemer ne loči od stalinizma, sporu s Stalinom navkljub, in odkrivajo „izredno formalno podobnost med hitlerizmom in komunizmom“. Kocbek se vse bolj zaveda, da „gre za totalitarni režim“, a zdi se mu, da mora vztrajati. Vse pogosteje ga je sram, a še zmeraj je hvaležen za vsako prijaznost najvišjih. Nenadoma pa mu Ladle Kozak razkrije, da ga imajo za klovna, ki ga razkazujejo Američanom in Francozom, da bi si izprosili ameriško pomoč: Kocbek kot medved poplesuje v cirkuški predstavi, ki utegne prinesiti dolarje in pakete s hrano.

Boris Kidrič, ki je leta 1949 v Kocbekovem dnevniku nastopal kot mož „mesarskega cinizma“, je tu vpisan tudi kot „genialni kriminallec“: „Kidričevo povelje, da se pobije 12.000 belogardistov, se bo še sto let težko poznalo v naši zgodovini in nad njim osebno kruto maščevalo.“

Iz pisma dr. Ljuba Sirca Kučanu - Mag (4. okt.):

Glasgow, 28. sept. 2000 - Prosim, gospod predsednik, da poveste, kje so vaši komunistični vzorniki pokopali mojega soobsojenca Nagodeta. Ne odgovorite mi, da ne morete vedeti, ker ste premladi. Ves čas ste se družili s kosovsko in oznovsko elito, npr. z gen. Mačkom in Dolancem. Nedvomno ste se pogovarjali tudi o takih rečeh, kako v skladu z marksizmom-leninizmom nagnati poštenim ljudem strah v kosti. Če se pa niste, še vedno lahko vprašate

svoja partijska prijatelja polk. Ribičiča in prof. Roterja, ki sta igrala odločilno vlogo v Nagodetovem procesu, saj sta oba zasliševala tudi mene.

Če boste povedali, kje je Nagode pokopan, bodo patologji mogli ugotoviti, ali je bila vaša partija samo zločinska, ker je pobijala ljudi, ki niso bili ničesar krivi, ali je bila tudi perverzno divjaška in jih je pri tem mučila. (Op.: Nagodetu naj bi najprej prestrelili noge in mu nato polagoma prebijali druge dele telesa, dokler ni izmučen omahnil.)

Ko že govorite o tem, da je „samo na podlagi pietete do mrtvih (mogoče) spravno sožitje med živimi“, bi morda tudi odkrili, kje so pokopane žrtve iz dachauskih procesov in kje so drugi neznani grobovi. To ni vračanje v preteklost, ampak opozarjanje, da privrženci in nasledniki partije,

ki ima v svojem programu nasilje in laž, ne morejo kazati pot v prihodnost.

Iz drugega pisma dr. Ljuba Sirca Kučanu, Mag (4. okt.):

Glasgow, 29. sept. 2000 - Gospod predsednik! Po vašem so avnojski sklepi temelj slovenske državnosti. Uboga slovenska državnost, če bi bilo res tako. Avnoj sam je potegavščina. Antifašizem je beseda, ki v partijskem jeziku lahko pomeni boj proti fašizmu ali pa boj za komunizem, ker partija pravi, da so fašisti vsi, ki niso komunisti.

Leta 1944 je Tito lagal Churchill, da je v Sloveniji že večstrankarski sistem, ki bo kmalu veljal v vsej Jugoslaviji, da o komunizmu ni govora. Po sili razmer so mu verjeli nekateri demokratski politiki ter sklenili tako imenovani

V soboto, 16. julija 2000, sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj MARJETA STERLE in inž. JANEZ KRAJNIK.
Čestitamo!

Tito-Šubašičev sporazum, ki je tako kot Avnoj obljubljal svobodo govora, svobodo strank in svobodne volitve.

Seveda Tito in njegovi tovariši ne bi bili komunisti, če ne bi bili perverzno nepošten. Ni bilo dovolj, da so snedli besedo o strankah, svobodi govora in svobodnih volitvah, temveč so pozaprl in pobili ljudi, ki so mislili, da je v komunistih vsaj kanček poštenosti, in so verjeli njihovim pisanim obljubam. Ta prevara naj bi bila po vašem, gospod Kučan, osnova za svobodno Slovenijo.

Iz pogovora z dr. Ljubom Sircem, *Mag* (12. okt.):

Od leta 1940 se nam komunisti lažejo, ne zato, ker so lažnivci kot posamezniki, ampak ker je varanje del komunistične ideologije. Komunisti se nam še danes lažejo, da so se borili za svobodo. V njihovih ustih je že beseda „svoboda“ laž, ker jim pomeni neomejeno oblast partije. Komunisti so se zares borili, toda borili so se tako kot nacisti, da bi se „usedli za vrat“ (komunistična fraza) slovenskemu in drugim narodom. V svoji domišljiji zaradi svojih edino zveličavnih idej so ubijali ljudi kot po tekočem traku.

Človek bi si mislil, da smo si po šestdesetih letih o tem, da je bila komunistična doktrina zgrajena na ideologiji antifazizma, na jasnem. Pa pride Kučan in začne Slovence dopovedovati, da mora Slovenija temeljiti na antifazizmu in avnojskih sklepih. Antifazizem je laž, ker beseda komunistom pomeni isto kot komunizem, ker so po njihovem vsi, ki niso komunisti, fašisti. Avnojski sklepi so velika prevara, ker so obljubljali samoodločbo, demokracijo in kaj vem kaj še vse, medtem ko so bili za komuniste krinka, za katero so se skrivali, ko so uvajali totalitarizem in gospodarski sistem, ki bi bil smešen, če ne bi Slovenija in druge države zaradi njega obubožale.

Ne gre samo za komunistične montirane procese, gre za brezkončno pobijanje in lažganje. Gre za to, da nobena beseda ne velja, da ni niti ene kapljice poštenosti. Gre za to, da se stranke komunističnega nasledstva še vedno branijo odpovedati se komunizmu ter ga obsoditi zaradi zločinov in prevar.

SLABOKRVNO KRŠČANSTVO

Po ponovni zmagi starih

sil na volitvah nas zanima - jo nekatera vprašanja: Kje so ostali ob volitvah kristjani? Doma? In če so šli na volišča, komu so oddali svoj glas? Bivšim komunistom? Njihovim sopotnikom? V čem je po njihovem mnenju krščanstvo? V ljubezni do Boga ali tudi v ljubezni do ljudi? In slednja, v čem je: v lepih besedah ali tudi v dejavni ljubezni do njih, npr. v ustvarjanju prijaznega skupnega prostora za vse državljane, kar počnemo prav na volitvah?

So pa v zvezi s tem še nekatera vprašanja. Kako to, da je desni dnevnik Slovenec tako brž propadel? In da ni bilo mogoče po njem ustanoviti novega? Ali bi katoličani res ne bili sposobni zbrati začetnega kapitala zanj? Od kod bi morala priti pobuda za tak časopis? In dalje: Kako to, da v tistem polurnem tedenskem vsem program na nacionalni TV zaman čakamo na vprašanja, ki nas, slovenske kristjane, v živo zadevajo? Tudi politična. Itd.

Čez štiri leta bodo spet volitve. Če ne bomo v smislu gornjih vprašanj ničesar naredili, lahko že danes čestitamo levim silam k ponovni zmagi.

V Haagu še čakajo - Jan Steinbuch, *Mag* (18. okt.):

Res bi bili naivni, če bi si domišljali, da se bodo komunisti oblasti odrekli zlepa. Še nikoli in nikjer se ji niso. Do dokončnega preloma s totalitarizmom bo prišlo šele takrat, ko bodo morilci in vojni zločinci sedeli na haški zatožni klopi. V tem pogledu kajpak na Nizozemsko ne sodijo le Sloba in njegova klika, pač pa tudi vsi tisti vojni zločinci, ki jih je „pridelala“ slovenska revolucija leta 1945 in v prvih povojnih letih. Brez dokončnega obračuna z umazano, sramotno in zločinsko preteklostjo narod preprosto ne more neobremenjeno v prihodnost.

Potemtakem je povsem jasno, da razlike med srbskimi generali, ki so pobili na desetisoče Hrvatov, Bosancev in Kosovarjev, in slovenskimi komunisti, ki so v brezna pometal vso tedanjo opozicijo, ni in ne more biti.

Iz pogovora z dr. Bajukom - *Mag* (25. okt.):

Zdelo se mi je, da ni bilo mogoče sprejeti niti enega vladnega sklepa, ki bi bil v obličih predstavljen vsaj nevtrarno. Mediji so glavna naloga, s katero se moramo resno soočiti, če želimo ohraniti demokracijo. V poročanju o delu naše vlade ni šlo le za blokada informacij, temveč za razpihovanje laži, neresnic. Medijskih manipulacij, ki so bile po mojem mnenju koordinirane, je bilo res veliko. Mediji so se poistovetili s stališči in taktiko, ki jo je prek svojih pisem uveljavljal predsednik Kučan.

Takšna Slovenija, kakršna se nam obeta v prihodnjih letih, je nesprijemljiva, je očitno neevropska, in začeti jo moramo graditi na povsem drugačnih temeljih. Demokracijo bomo dosegli samo, če bomo imeli dobro obveščene državljane, ki bodo lahko odločali na osnovi informacij; dokler ne bo tako, bomo predmet takšnih in drugačnih manipulacij.

V soboto, 16. septembra 2000, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj TOMAŽ STANKO JARC, sin Francija in Marije, roj. Oberžan; botra sta bila Milena Skale in Andrej Žakelj; krstil ga je Franci Cukjati.

DOKUMENTARNI FILM O JANEZU JANEŽU

Ljubljana, 13. oktobra (STA) - Založba Družina je v sodelovanju s TV Slovenija in Kamero d.o.o. izdala kaseto z dokumentarnim filmom v režiji Slavka Hrena o slovenskem misijonarju in zdravniku dr. Janezu Janežu z naslovom *Dr. Fran na Tajvanu - Portret dr. Janeza Janeža*. Film je bil posnet ob deseti obletnici njegove smrti (11. oktober 2000), ko mu je pokrajina Ilan na Tajvanu, kjer je živel od leta 1952 in delal kot zdravnik-kirurg, podelila najvišji častni naziv, ki je bil doslej podeljen samo enemu zdravniku. Scenarista filma Anica Dobrovč in Jože Grebenc sta doma in na Daljnem vzhodu zbirala o Janežu osebna pričevanja ljudi, ki so bili na kakršenkoli način povezani z njim. Snemanje filma se je pričelo lansko jesen in se je zaključilo v letošnjem juliju. V 69 minut trajajočem filmu je uporabljen tudi arhivski material dogodkov na avstrijskem Koroškem leta 1945, ki je tako prvič predstavljen javnosti. Dokumentarec bo predelan tudi v mednarodno filmsko verzijo, ki se bo predstavila na mednarodnih festivalih dokumentarnih filmov.

Janez Janež, rojen leta 1913 na Dolskem, je bil po poklicu zdravnik, specializiral se je za kirurgijo, med drugim pa ga uvrščajo tudi med pionirje na področju transfuzije v Sloveniji. Po vojni je zaradi nenaklonjenosti komunizmu prebegnil najprej na avstrijsko Koroško, kjer je bil priča angleškemu vračanju domobrancev Jugoslaviji, a se je rešil in se zaobljubil, da bo odšel v misijon. Tako je odšel na Kitajsko in delal v bolnišnici v Čaotungu, zaradi komunistične revolucije leta 1952 pa je moral zopet bežati, tokrat na Tajvan, kjer se je s kamilijanskimi redovniki naselil v pokrajini Ilan, v Lotungu. Tam je zaslovel kot „čudežni zdravnik“, ki zdravi, operira, daruje pacientom svojo kri in za svoje delo ne zahteva plačila. Janež je v bolnici bratov kamilijancev delal 38 let brez dopusta in opravil preko 80.000 operacij, je povedal scenarista filma Jože Grebenc.

Tajvanska vlada je Janeza Janeža leta 1963 odlikovala s priznanjem Dobri človek; Katoliška Cerkev z redom sv. Silves-

tra in nato še z redom sv. Gregorija Velikega. Bil je predlagan tudi za Nobelovo nagrado, a jo je zavrnil. Leta 1998, osem let po njegovi smrti, ga je tajvanska vlada ponovno odlikovala in nagradila z najvišjim priznanjem Dobri človek. 11. oktobra letos pa mu je pokrajina Ilan podelila najvišji častni naziv - Bao Yang Ling.

M e n d o z a

SIMFONIČNI KONCERT V POČASTITEV SLOVENIJE

Od srede leta naprej je bil v veži Slovenskega doma oglas o letošnjih matičnih obiskih, namreč o komornem zboru Ave ter o Simfoničnem koncertu, ki ga bo dirigiral Marko Munih in kjer bo pel Marko Fink. O uspehih zbora smo že poročali. O drugem najprej tole. Bilo je potreba mnogo pogajanj, dogovorov, izmenjav in drugih organizacijskih podrobnosti, da se je ideja uresničila. O tem bi vedel marsikaj povedati arh. Božidar Bajuk, ki ima glavno zaslugo za to. Ker je nekaj nenavadnega, da slovenski dirigent gostuje v Mendozi in da krajevni orkester izvaja slovenske skladatelje. A to se je zgodilo letos 2. septembra v Teatro de la Universidad, v sklopu sezone 2000 Univerzitetnega simfoničnega or-

kestra iz Mendoze.

Prva skladba sporeda je bila *Sen prve mladosti* Pavla Mihelčiča. Avtor je za to priložnost pripotoval v Mendozo; dirigent ga je povabil na oder, kjer je bil deležen lepega priznanja.

Nato je Marko Fink ob spremljavi orkestra zapel tri pesmi Antona Lajovica - in še tri Carlosa Gustavina.

V drugem delu je bila na sporedu I. simfonija opus 10 Dimitrija Šostakoviča. S tem je bil koncert končan, a na željo publike je dirigent Munih dodal koroško narodno *Še rož'ce so žalovale*, ki je v simfonični izvedbi čudovito lepo zazvenela v dvorani. Seveda so dobili šopke priznanja tako dirigent kot tudi solist in skladatelj.

Tako pomemben dogodek je bilo treba še drugače proslaviti. Po koncertu smo bili povabljeni v Dom na empanade, olive in kajpak, na vino. Ko smo se spodobno odžejali, smo postali neverjetno dobre volje. Bajdovi fantje, Los Chañares, so zapeli gostom na čast. Kvintetu se je pridružil Marko Fink za pesem *Los sesenta granaderos* - in učinek je bil enkraten! In tudi nalezljiv. Ko smo še odhajali, je v veži še in še odmevala vesela pesem. Nepozabna v izvedbi: *En starček je živel*. Prvi Marko je dirigiral, drugi Marko je dobil solo-vlogo, in ko je padla komanda, smo poprijeli vsi, oktetovci in ljudstvo. Židane volje smo se razšli.

A ne za dolgo. Po kratki noči smo se spet zbrali v Domu; po maši je bil razgovor o glasbenem življenju v Sloveniji. Pavel Mihelčič in Marko Munih sta orisala pestrost in raznolikost glasbenega udejstvovanja, posebno v Ljubljani in Mariboru. V primerjavi z argentinskimi razmerami je res nekaj edinstvenega - po količini in kakovosti.

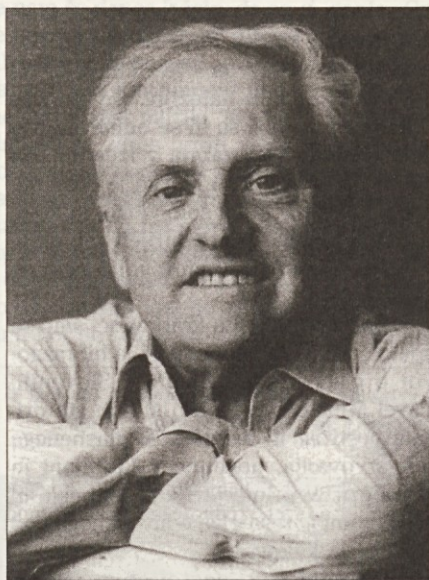
Slovenci smo gostoljuben narod, menda zdomci še prav posebno. Arh. Božidar Bajuk je hotel pokazati gostom iz Slovenije tipično argentinsko okolje, v tem primeru mendoško podeželsko posestvo. Rezerviral je obisk za manjšo družbo v Cabani Tulumaya, blizu mesta Rivadavia. Recimo kmečki turizem, ki ima kot posebnost rejo kreolskih konj in nudi za ogled vsakovrstne gavčevske spretnosti na konju. To seveda poleg tipičnih argentinskih jedi: meso vseh vrst na žaru, empanade, priloge in solate na izbiro. A predno smo sedli za mizo, je bil pred Marijinim oltarčkom - Virgen de la Carrodilla, blagoslov - la bendición. Po stari navadi, so rekli.

V indijanskem jeziku Tulumaya pomeni nebeški lok, obok. Resnično nam je bil to nedeljo prijazno naklonjen: mendoško sonce v vsej svoji slavi! Očividno so bili gostje tako zadovoljni kot vsi drugi. Glasbenika sta se dala slikati na konjih v gavčevski noši. Gospa Muni-hova si je skrbno zapisovala zanimivosti - za neko oddajo. Gospod skladatelj je pa, morda, že snoval slovensko „chacarrero“.

(Po poročilu, ki ga je za *Svobodno Slovenijo* napisal **Vir**)

DIRIGENT MARKO MUNIH O ARGENTINSKIH SLOVENCIH

Iz Intervjuja, Družina št. 46,
12. nov. 2000

... Ni dolgo, kar sem se vrnil s štiri-najst dnevnega popotovanja in dirigiranja po Argentini. Z basbaritonistom Markom Finkom sva bila gosta pri argentinskih Slovencih. Želeli so imeti koncert ob deveti obletnici slovenske osamosvojitve. V teatru Univerze v Lavallo sem s tamkajšnjim 80-članskim orkestrom pripravil izvedbo slovenskih skladb: Sen prve mladosti (Pavel Mihelčič), Mesec v izbi, Serenada (Anton Lajovic), Simfoni-ja I. (Dimitrij Šoštakovič) in še nekaj argentinskih skladb. Koncert je poslušalo kakšnih sto Slovencev in še tisoč drugih. Nisem mogel verjeti, kako toplo in odprto, veselo in sproščeno so naju sprejeli

IZ NAŠE KRONIKE

Obletna maša za generala Rupnika, Hacina in sodelavce je bila 3. septembra v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu. Maševal je mons. Jože Guštin in imel priložnostni nagovor, mašno berilo sta brala Angelca Klanšek in domobranski polkovnik Emil Cof, darila sta prinesla pred oltar Slavko Urbančič in Ivan Cukjati.

45. smučarske tekme v Barilochah v nedeljo, 24. septembra. Slovenska bariloška skupnost vsako leto organizira edine smučarske tekme, ki imajo značaj slovenskega prvenstva v tem športu med nami. Prve tekme so se vršile že leta 1951 na gori Ñireco, nato je bilo smučišče na Cerro Otto, zadnjih 30 let pa na Catedralu. Tudi letos je bil poudarek na športno družabnem značaju tekmovanja pod geslom: „Vztrajati do cilja ne glede na dosežke“. Progo je pripravil Janez Flere ob pomoči Blaža Razingerja in Matjaža Jermana. Izid tekmovanja je bil sledeč: 1. Santiago Guzman, 13 let; 2. Nikolaj Jerman, 15 let; 3. Andrej Bertoncelj, 30 let; 4. Bogdan Bertoncelj, 33 let; 5. Erik Guzman, 40 let; 6. Janez Flere; 7. Janko Gerzetič; 8. Miguel Gerzetič; 9. Peter Drajzibner; 10. Martin Jerman; 11. Erin Gerzetič; 12. Matjaž Jerman; 13. Veronika Flere; 14. Floren-cia Vassolo; 15. Mariana Flere; 16. Marjan Mavrič; 17. Tomaž Jerman; 18. Veronika Grohar; 19. Franci Jerman; 20. Nataša Jerman; 21. Lucija Jerman; 22. Aleks Grohar; 23. Catalina Eiletz; 24. Boris Kambič; 25. Mikaela Drajzibner; 26. Nataša Grohar; 27. Marija Arnšek; 28. Marko Magister; 29. Nikolaj Grohar; 30. Nora Eiletz; 31. Renata Vassolo; 32. Magdalena Jerman; 33. Ivana Jerman; 34. Janez Drajzibner; 35. Rodrigo Guzman; 36. Romana Bertoncelj; 37. Luka Mavrič; 38. Marijana Jerman; 39. Janez Hernandez Smersu; 40. Trinidad Eiletz; 41. Daniela Vassolo; 42. María Paz Eiletz;

naši rojaki. Zdelo se mi je, da sem prišel v neki drug svet, povsem drugačen od našega. Blagodejen vpliv okolice, topel sprejem, prijateljska in neobremenjena beseda na vseh srečanjih. Z njihovih obrazov je odsevala posebna sreča, da sem se ob njih še sam čutil enako srečnega. Počutil sem se kot doma - v Mos-tu na Soči. To se pravi kot v pravljici, kot v kraju, ki je zame biser - na stičišču dveh rek, mediteranske in alpske klime, kraju največjih najdišč, kar pomeni, da so v njem ljudje vedno radi živeli. Ta moj rojstni dom se mi je navrgel, ko sem le za kratek čas bival med našimi rojaki v Argentini.

43. Milenka Razinger; 44. Robert Eiletz; 45. Nadia Magister; 46. Bojan Magister; 47. Milan Magister; 48. Marjan Grohar; 49. Sofija Drajzibner in 50. Andrej Kočar. - Vse nav-zoče je pozdravil predsednik Zedinjene Slo-venije Tone Mizerit, ki je tudi prihitel v Bariloche na ta dogodek. Dolgoletni prvak Dinko Bertoncelj, šumski starosta Blaž Ra-zinger in Tone Mizerit so vsem tekmoval-cem podelili priznanja, prvim trem v vsaki kategoriji pa medalje. Večer je prijetno po-vezoval Milan Magister.

Pri uri duhovnosti v cerkvi Marije Pomagaj je v nedeljo, 24. septembra, govo-ril dr. Jure Rode o molitvi.

49. mladinski dan v Slovenski vasi je bil 24. septembra. Začel se je ob 9. uri s sveto mašo v cerkvi Marije Kraljice, ki jo je daroval Franci Cukjati, nato je bilo v Hla-dnikovem domu dviganje zastav, tekmovan-je v odbojki in nogometu, nato kosilo. Po-poldne je bil kulturni program v smislu olimpijskih iger v Avstraliji pod geslom: „V športu vzgajamo telo, v skupnem delu ras-temo.“ Po izročitvi pokalov športnim zma-govalcem se je začela prosta zabava ob zvo-kih domačega orkestra Benders Ballantines.

Predavanje jezuita prof. dr. Alfreda Saenza pod okriljem SKA z naslovom „El hombre moderno“ je bilo v soboto, 30. sep-tembra, v Slovenski hiši. Znanega pisatelja, teologa in sociologa je predstavil p. dr. Alo-zij Kukovica.

24. obletnica blagoslovitve in umesti-tve podobe Svetogorske Kraljice v cerkvi sv. Rafaela je bila v nedeljo, 1. oktobra. Slovesnost se je začela ob 16. uri s pětimi litanijami Matere Božje in blagoslovom z Najsvetejšim; somaševala sta delegat. dr. Jure Rode in dušni pastir Franci Šenk. Pel je zbor Svetogorski zvon pod vodstvom Vinka Klemenčiča ob orglanju Dorite Brezavšek, mašne dele je napovedoval Tone Bidovec, berili sta brala Linka Troha in Dani Kavčič. Med mašo je skupina starejših rojakov prejela zakrament svetega maziljenja. Dve šolarki iz Triglava sta izročili v znak zahvale prelatu Škerbcu da-rilo, delegatu prelatu dr. Rodetu pa slovenski pušljec v znak dobrodošlice na novem mes-tu. Prelat Škerbec, ki je med mašo spovedo-val, pa se je zahvalil Dragici Mizerit za skrb in delo, ki ga je imela s pripravami teh srečanj pri sv. Rafaelu od začetka do zdaj, ko tega zaradi bolezni ne zmore več. Druža-bni del je bil v farni dvorani ob pogrnjenih mizah. Po uvodnih in pozdravnih besedah se je Anita Lakner zahvalila prelatu Jožetu Škerbcu za dušnopastirsko delo med primor-skimi rojaki v pretekli dobi, skupina otrok iz Triglava pa je pod vodstvom Tatiane Pa-naino in Romine Gelb deklamirala in zape-la nekaj pesmi. Sledila je zakuska ob prija-teljskem pogovoru in prepevanju narodnih pesmi.

40-letnica

Slovenskega srednješolskega tečaja
ravnatelja Marka Bajuka

Metka MIZERIT

V soboto, 28. oktobra, je bilo v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja zelo živahno. 40 let je kar lepa in dolga doba, zato smo na tečaju sklenili, da bomo to obletnico slovesno praznovali. To ni bilo 40 let hoje po puščavi, ampak plodnega dela, naporov pa tudi uspehov, od tistih prvih začetkov, ko je nekaj dijakov hodilo na literarni krožek, pa do rednega petletnega programa in pouka. Veliko profesorjev in sodelavcev se je trudilo vsa ta leta, da je tečaj nadaljeval delo; nekaj čez 850 dijakov ga je končalo.

Pri sveti maši, ki sta jo darovala profesorja verouka Franci Cukjati in Janez Cerar CM (prelat Jože Škerbec je bil odsoten zaradi bolezni), smo se spomnili vseh dijakov, sedanjih in bivših, njihovih staršev, živih in pokojnih profesorjev in se zahvalili za vse prejete milosti v teh štiridesetih letih. Franci Cukjati je pri pridigi govoril o namenih in ciljih tečaja.

Praznovanje smo nadaljevali v dvorani škofa Rožmana, ki je bila za to priložnost praznično okrašena. Tone Oblak je izvirno pripravil oder s sliko ravnatelja Marka Bajuka (delo Staneta Snoja), po katerem nosi tečaj ime. Izdelal je tudi grb, ki ga uporabljamo kot pečat.

Akademijo je vodil Marjan Loboda, redni profesor na tečaju. Stojte smo sprejeli zastave, ki so jih nosili najboljši dijaki in zapeli argentinsko in slovensko himno. Ravnateljica prof. Neda Dolenc je pozdravila povabljenе goste in vse navzoče. Med nami so bili tudi rojaki iz Kanade. Spregovorila je Alenka Jenko Godec v imenu dijakov-začetnikov. Gospa, ki je tajnica tečaja, je poudarila, da se takrat niso zavedali pomembnosti ustanove, ki so jo začeli. V imenu Zedinjene Slovenije, našega krovnega društva, nas je nagovoril predsednik Tone Mizerit. Omenil je, da si šteje v čast, da je bil med prvimi dijaki ter da je ob 40-letnici redni profesor na tečaju. Sledil je pozdrav in čestitke Franca Vitriha, šolskega referenta pri Zedinjeni Sloveniji. Želel nam je veliko uspehov in še dolgo let delovan-

ja. Ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc je prejela lep šopek, dar voditeljic naših osnovnih šol; prinesla ga je Metka Slabe. Sledile so čestitke opolnočenega ministra Tomaža Kunstlja. Želel nam je še veliko plodnih let. Izrazil je tudi to priložnost in predstavil novo sekretarko na veleposlaništvu RS diplomatko Anito Pipan.

Slavnostni govornik je bil lic. Franci Markež, bivši ravnatelj in dolgoletni profesor na tečaju. V prvem delu govora je malo humoristično opisal „trud“ naših dijakov. Potem pa je podal pomen in važnost SSTRMB z željo, da bi tečaj še dolgo opravljal svoje poslanstvo med mladino slovenskega rodu.

Med nami je bil tudi ustanovitelj srednješolskega tečaja, njegov večletni ravnatelj in profesor vseh 40 let dr. Marko Kremžar. Sedanja ravnateljica prof. Neda Vesel mu je v imenu tečaja poklonila odličje kot priznanje za vse opravljeno delo in v znak naše hvaležnosti. Gospa Pavla je dobila šopek rdečih vrtnic. Dr. Kremžar je stopil na oder vidno ganjen in v kratkem govoru povedal o začetkih tečaja. Spomnil se

Dr. Marko Kremžar,
ustanovitelj tečaja, večletni ravnatelj
in profesor vseh 40 let.

je, da sta krožek organizirala skupaj s cont. Milanom Magistrom. Tečaj je vedno dobil zaslombo pri dušnem pastirstvu, posebno pa še pri msgr. Antonu Oreharju, ki je od njegovega začetka pa do svoje smrti poučeval verouk v vseh razredih. Dr. Kremžar se je zahvalil vsem, ki so poučevali ali drugače sodelovali na tečaju pa tudi gospe Pavli, ki mu je bila vedno v oporo, in svojim otrokom, ki mu niso nikoli očitali, da posveča veliko časa drugim mladim.

Sledil je odrski prikaz, pod spretnim vodstvom režiserja Štefana Godca. Izbrano besedilo zdomskih pesnikov so odlično podali bivši in sedanji dijaki: Sonja Avguštin, Nuška Belič Draksler, Nevenka Godec Zupanc, Cecilija Kocmur, Helena Loboda Oblak, Marjana Modic, Nežka Štefe, Marjan Jože Loboda, Boštjan Modic, Gregor Modic, Luka Osterc Somoza, Emil Urbančič. Povezavo je napisal Tone Rode. Za luči in zvok sta bila odgovorna Damijan Ahlin in Aleks Šuc. Lep program, ki smo ga prejeli pri vходу je naredila Erika Indihar.

Po končani akademiji smo skupno zapeli „Slovenija v svetu“, katere avtor je naš ustanovitelj. Odbor staršev naših dijakov nam je pripravil prijetno preseñenje. V dvorani so nas čakale pogrnjene mize, katere so bogato obložili z jedačo in pijačo. Lepo so nas pogostili; v prijateljskem pogovoru z bivšimi profesorji, dijaki in starši je hitro tek el čas in v lepem razpoloženju smo se pozno v noč razšli.

Prof. Neda Vesel Dolenc,
sedanja ravnateljica SSTRMB

Buenosaireška mladina v Mendози ob 50-letnici tamkajšnje SFZ in SDK

Marija in Matjaž ČEČ

Ko so nas avgusta obiskali Mendoščani za 31. pevsko glasbeni večer, so nas povabili na praznovanje 50-letnice tamkajšnje Slovenske fantovske zveze in Slovenskega dekliškega krožka. Predsednik zveznega odbora SDO in SFZ Aleks Zarnik je o tem obvestil mladino buenosaireških Slovenskih domov in doživel nepričakovan odziv: za potovanje v 1100 km oddaljeno Mendozo se nas je navdušilo najprej 50, potem 100, nazadnje pa 130 fantov in deklet. Domenili smo se, da se za odhod z avtobusi zberemo v San Justu pred Našim domom.

Res smo se prijavljenci iz vseh koncev buenosaireškega predmestja zbrali v petek, 13. oktobra, pred Našim domom. Po nekaj navodilih ter skupni molitvi za srečno pot in za uspeh potovanja smo zasedli sedeže v treh avtobusih. Ko so se avtobusi začeli premikati, smo se še z mahanjem rok poslavljali od domačih, ki so prišli z nami do zbirališča. Vožnja v Mendozo je trajala celih 17 ur, kajti že na začetku poti se nam je dvakrat pokvaril avtobus, ki se je najbrž ustrašil tako dolge vožnje do vznožja Andov... Ko smo se končno utrujeni, a dobro razpoloženi, znašli v „deželi sonca in dobrega vina”,

so nas mendoški gostitelji že pričakovali z okusnim asadam. Nekateri so se pripeljali iz Buenos Airesa tudi z osebnimi avtomobili ali celo z letalom.

Potem, ko smo si „privezali dušo”, so nas peljali v park San Martín na sprehod. Po stezicah smo hodili med vrtnicami in prišli do jezera, da smo uživali lepo naravo in tam naredili prve fotografske posnetke. Ob sprehajanju po mestu smo opazili razliko v urejenosti in čistoči med mendoško prestolnico in Buenos Airesom. Pozornost so vzbujali zlasti veliki in položeni pločniki, oskrbovani parki in ob cestah jarki za vodo. Po njih umetno namakajo Mendozo. Brez namakanja ta ne bi bila tako zelena, bila bi brez bujnega rastlinstva, ki ga ima danes. Po tem uvodnem srečanju z mestom smo se razšli na kraj prenočitve: prva skupina na Universidad Nacional de Cuyo, drugi v hotel in tretji po slovenskih družinah.

Uradno praznovanje 50-letnice smo začeli s slavnostno večerjo v Slovenskem domu. Lepo je bilo videti rokovanje in pozdravljanje starih znancev in kako je potem ob odlični postrežbi in okusni večerji vsem tekla beseda! Kako lahko smo v prazničnem razpoloženju navezo-

vali nova poznanstva med seboj! Po večerji sta začela s pozdravi predsednik SFZ Tine Šmon in predsednica SDK Marjana Grintal. Prebrali so tudi pozdrave, ki so jih poslali predsednik vlade RS, Mendoščan dr. Andrej Bajuk, opolno-močni minister RS iz Buenos Airesa Tomaž Kunstelj, predsednik ZS Tone Mizerit ter vsi povabljeni, ki se niso mogli udeležiti slavlja. Nato je predsednik Tine Šmon imenoval vse nekdanje predsednike SFZ ter prisotnim izročil za spomin pisno priznanje. Omenjeni pred-sedniki SFZ so bili: Stane Grebenc, Lojze Kočar, Pavel Bajda, Janez Štirn, Rudi Skamlec, Jure Bajuk, Jaka Bajda, Andrej Bajuk, Miha Hirschegger, Davorin Hirschegger, Lado Šmon, Miha Bajda, Gabriel Hirschegger, Pavle Nemanič, Janko Štirn, Jože Štirn in Vladko Žumer. Predsednica Marjana Grintal pa je imenovala vse nekdanje predsednice SDK in prisotnim izročila podobna pisna priznanja. Nekdanje predsednice so bile: Anica Pustavrh, Marija Božnar, Kristina Zarnik, Jelka Božnar, Francka Trobec, Pavlinka Božnar, Rezka Štirn, Cvetka Grintal, Kati Grintal, Majda Nemanič, Marija Hirschegger, Ani Grintal, Marjana Šmon, Stanka Grebenc, Alenka Ocvirk, Angelca Šmon, Helena Hirschegger, Helena Bajda, Jadranka Ovčjak, Klavdija Grebenc, Valerija Arrigoni, Urška Šmon in Milena Šmon.

Vse dni so bile v veži Slovenskega doma razstavljene tudi zgodovinske fotografije iz 50-letnega organizacijskega življenja mendoške mladine, ki smo si jih z zanimanjem ogledovali. Po končanem programu smo zaradi dolge vožnje utrujeni šli hitro spat. Potrebni smo bili počitka, ker nas je drugi dan spet čakal natrpan program.

V nedeljo zjutraj smo se začeli zbirati na dvorišču Slovenskega doma četrte ure pred dviganjem zastav, ki je bilo napovedano za pol deseto uro. Sledilo je odkritje spominske plošče za 50-letnico mladinskih organizacij, nato pa se je začela sv. maša, ki jo je daroval mendoški dušni pastir Jože Horn ob somaševanju Francija Cukjatija. Petje med sv. mašo je pripravila skupina iz Buenos Airesa, peli so pa tudi Bajdovi fantje „Los Chañares”. Pridiga g. Horna je padla na plodna tla in je navdušila mlade. Maša je bila zelo lepa in petja ni bilo konca. Mladinske cerkvene pesmi navdušijo, kadar jih pojemo z dušo, kot smo jih ob tej priložnosti. Brez dvoma sta bila vesela našega petja tudi Jezus in Marija.

50-letnica mladinskih organizacij v Mendози.

Po dviganju zastav na dvorišču tamkajšnjega Slovenskega doma.- Foto: M. Čeč

Po maši so odbojkaši odigrali več iger „vsi proti vsem“ in s tem dokazali, da je možno tudi prijateljsko tekmovanje. Drugi so se zabavali z gledanjem iger in se medtem pogovarjali.

Za kosilo smo se razšli: eni so šli z znanci in prijatelji, drugi pa s sorodniki. Po kosilu smo se spet sprehajali po mestu, ob petih smo se pa vrnili v Dom na kulturni program. Začel ga je krajevni predsednik Tine Šmon, ki je po pozdravu na kratko opisal njihovo delo in pomen zbiranja v Domu. Udeležence sta pozdravila tudi Aleks Zarnik v imenu mladinskih organizacij in Stanko Jelen v imenu ZS. Nato sta stopila na igrišče dva možaka in obujala spomine na prvi mladinski dan, ko sta bila še mlada. Nastopili so mladi fantje v majicah in pokazali podobno telesno vajo, kakršno sta imela v mislih možaka ali kot smo jih lahko videli na starih fotografijah. Medtem ko sta prijatelja nadaljevala s kra-

mljanjem, so dekleta zaplesala podoben ples, kot so ga nekoč njihove mamice v ritmu lepega valčka. Nato je prikorakala vsa mendoška mladina in razvila slovensko in argentinsko zastavo. Sledil je ples mladcev in mladenk z dežniki. Zanimiva je bila točka fantov, oblečenih kot igralci rugbyja, ki so uprizorili reklamo za znano kreditno kartico. Sami so sestavili in recitirali hudomušne verze in s svojim nastopom izzzvali mnogo smeha in dobre volje. Na primer: Naj jim buenosaireški fantje dovolijo, da pogledajo za dekleti iz Buenos Airesa, ker je baje skoraj vsa Mendoza med seboj že v žlahti. Tudi Buenosairečani smo pripravili šaljivo točko s predstavo orkestra in pevcev ter s posnemanjem ritmičnih pevcev med klasično glasbo. Za konec je 13 parov v narodnih nošah zaplesalo slovensko folkloro. Zelo smo uživali, ko smo videli mendoške prijatelje po vsakem uspelem nastopu tako sproščene in naravno vesele.

Nato je Matjaž Grintal prebral pismo dr. Andreja Bajuka iz Slovenije, v katerem je navduševal mlade, naj ostanejo povezani med seboj v njemu dragi Mendozi, v kateri je toliko časa delal. Po odlično pripravljenem in izvedenem programu je prišel na vrsto ples ob zvokih „Trio mi štirje“ ter „Štirje fantje špilajo“. Tudi pogovarjali smo se pozno v noč ali celo do jutranjih ur.

V ponedeljek so nas peljali na ogled vinske kleti v Tupungato. Odpeljali smo se zjutraj in se dolgo časa vozili, na poti pa smo se za spomin tudi fotografirali z mogočnimi Andi v ozadju. Namenjeni smo bili v vinsko klet „Giaquinta“, za katero Bajdovi delajo sode. Tam so nam najprej razložili ves proces, kako pridelujejo vino, potem pa so nam postregli z okusnim asadom in svojim izvrstnim domačim vinom. S tem pa so se nam tudi iztekle lepe urice z mendoškimi prijatelji in prišel je čas slovesa.

Predsednica SDK Marjana Grintal in predsednik SFZ Tine Šmon pozdravljata navzoče na slavnosti 50-letnice mendoških mladinskih organizacij - Foto: M. Čeč

IZ NAŠE KRONIKE

Veleposlaništvo RS v Buenos Airesu je objavilo v Svobodni Sloveniji od 5. oktobra obvestilo in navodila za volitve v Državni zbor RS. Slovenski državljani iz Argentine, ki smo v določenem roku zaprosili in iz domovine tudi prejeli glasovnice in volilne karte za tujino, smo lahko volili na teh krajih: na veleposlaništvu v Buenos Airesu, v Slovenski hiši, v Hladnikovem domu, v Našem domu, v Društvu Slovenska pristava, v Slomškovem domu, v Slovenskem domu v San Martinu, v Slovenskem domu Carapachay, v Asociación Transmurana de Bernal, v Slovenskem podpornem društvu Triglav, v Planinskem stanu v Barilochah, v Slovenskem domu v Mendozi, v prostorih Slovenskega centra v Miramaru in v Slovenskem društvu Triglav v Rosariu. Za državljane, ki so volili na teh krajih, je potekel rok 15. oktobra. Možno je bilo voliti tudi po pošti. Pošta z volilnim gradivom pa je morala biti dostavljena na okrajno volilno komisijo najkasneje do 20. oktobra.

Republiška volilna komisija je ugotovila, da se je največ izseljencev udeležilo volitev na veleposlaništvu v Buenos Airesu, in sicer 969, sledi Toronto z 211 volivci. Od 969 oddanih glasov v Buenos Airesu je kar 814 državljanov svoj glas dalo Novi Sloveniji - krščanski ljudski stranki (NSi), sledita pa ji Socialdemokratska stranka (SDS) s 100 glasovi in združena stranka SLS+SKD Slovenska ljudska stranka s 26 glasovi.

Na prvo soboto v oktobru in novembru je bila molitvena ura za duhovne poklice in blagoslov delu naših dušnih pastirjev, po njej pa sveta maša.

Iskreno smo se zahvalili mendoški mladini in družinam s Tineto Šmonom in Nestijem Bajdo na čelu za izredno, čeprav že znano mendoško gostoljubnost. Predsedniki in predsednice krajevnih organizacij iz Buenos Airesa so dobili za spomin krožnik s znakom 50-letnice mendoške SFZ in SDK. Za slovo še slikanje, pozdravi, objemi pa tudi - solze. Tudi kakšen novozaljubljeni parček se je moral žalosten ločiti...

Na koncu smo dolžni zahvalo za tako uspešno potovanje tudi Aleksu Zarniku. Organizirati iz Buenos Airesa v Mendozo prevoz in rešiti še vrsto drugih problemov za 130 mladih, niso mačje solze! In končno zahvala mladinskemu referentu ZS Stanku Jeleni ter vsem mladim, ki so se opogumili za tako dolgo pot, se lepo zadržali in ves čas skrbeli za dobro razpoloženje.

ZDRAVNIK SVETUJE

Piše dr. Anton PRIJATELJ, spec. medicine dela

RAK PRI MOŠKIH

Rak je bolezen, ki se je vsi bojimo. Mnogi so prepričani, da je izid te bolezni vedno smrt, pa to ni res. Če bolezen pravi čas odkrijemo, je možnost ozdravitve večja.

Rak je skupno ime za nekaj sto malignih bolezni. V Sloveniji že pol stoletja vodijo Register raka, iz katerega lahko ugotovimo, koliko vrst raka je v Sloveniji. Obstajajo podatki o številu in spolu bolnikov. Tako kažejo podatki, da je leta 1996 zbolelo 7.412 ljudi, od tega 3.736 žensk in 3.676 moških, kar v odstotkih znaša 50,40% žensk in 49,60% moških.

Če gremo lepo po vrsti o pogostnosti rakavih obolenj pri moških, ugotavljamo, da je v Sloveniji na prvem mestu **rak na pljučih**. Dolgoletne svetovne statistike so pokazale, da je najpogostnejši vzrok za nastanek kajenja. Pri vsakem trdovratnem kašlju, še posebej pri krvavem izpljunku moramo biti pozorni. Tudi pri težavah z dihanjem ali zasoplosti ob naporih moramo obiskati zdravnika, ki bo po natančnem pregledu odredil zdravljenje.

Po pogostnosti je na drugem mestu **kožni rak**. Navadno se pojavi tam, kjer je koža izpostavljena soncu: na glavi, vratu, zgornjem delu roke. Kožni rak je navadno popolnoma ozdravljiv.

Tretji po zaporedju je **rak prostate** ali obsečnice. O tem smo v Družini že pisali; vendar velja vnovič opomniti, naj gredo moški po 65. letu starosti na pregled k urologu, če gredo večkrat na vodo, če je curek urina tanjši.

Želodčni rak je na četrtem mestu. Na pregled pojdite, če imate težave s požiranjem, če se vam hrana zatika v grlu, če opazite črno ali krvavo blato ali ugotovite, da je iztrebljanje izmenoma driska in zaprtje, če ste nenamerno shujšali. Zadnja dva znaka sta tudi znaka **raka na debelem črevesju**, ki je na petem mestu. Na redne preglede naj hodi jo vsi, ki imajo črevesne polipe, še posebej to velja za ljudi, ki imajo to bolezen v družini. Nevarnost raka na debelem črevesju zmanjša uživanje hrane z mnogo vlakninami, sadja in zelenjave.

Rak danke je na sedmem mestu, sledi mu **rak sečnega mehurja**. Kri v urinu je lahko tudi znak vnetja, ledvičnih kamnov, kamnov v sečnem mehurju ali poškodbe. Lahko je posledica raka na sečnem mehurju, ki je v Sloveniji na osmem mestu, **rak ledvic** pa na devetem.

Rak na grlu je na desetem mestu in se kaže s tem, da človek izgubi glas ali pa postane glas hripav. Če ta težava po dveh tednih ne izgine, takoj poiščite svojega zdravnika, ki vas bo verjetno poslal k ustreznemu specialistu.

V lanskem letu je Zveza slovenskih društev za boj proti raku izdala lično zloženko z naslovom **RAK PRI MOŠKEM** in podnaslovom: Ne odlašajte, poučite se o najpogostnejših rakah pri moških. Še danes.

Opozorili so na osem najpomembnejših znakov, ki morajo vzbuditi pozornost.

1. spremembe v ustih ali grlu, hripavost;
2. trdovraten kašelj,
3. želodčne težave, prebavne motnje, nenamerno hujšanje;
4. kri v urinu,
5. težave pri uriniranju,
6. oteklina ali zatrdlina v enem modu ali obeh,
7. ranica na koži, ki se ne celi, ali sprememba materinega znamenja,
8. zatrdlina kjerkoli na telesu.

Na koncu so zapisali: „*To knjižico je ob letošnjem tednu boja proti raku (1999), ki poteka od 1. do 7. marca in je kot v Evropski skupnosti v okviru programa Evropa proti raku posvečen raku pri moških, izdala Zveza slovenskih društev za boj proti raku, ki želi s svojim desetletnim zdravstvenovzgojnim programom Slovenija 2000 in rak prispevati k zmanjšanju zbolelosti in umrljivosti za rakom.*”

RAK PRI ŽENSKAH

Po podatkih Registra raka v Sloveniji je v letu 1997 na novo zbolelo 8.178 ljudi, od tega 4.142 žensk in 4.036 moških, kar znaša v odstotkih 50,65% žensk in 49,35% moških.

Najpogostnejši je pri ženskah **rak na dojkah**. Leta 1997 jih je zbolelo 897, kar znaša 21,66% od vseh obolelih žensk. Pogostnost raka na dojkah se še vedno povečuje. Prof. dr. Vera Pompe Kirn je v Delu izjavila: „*Znani so dejavniki tveganja, kot so na primer poznejši porod, zgodnejši nastop menstruacije, mnogo stvari pa ostaja še neznanih. S temi omenjenimi dejavniki, kot so zgodnja menstruacija in pozni prvi porod, je namreč mogoče razložiti morda kakšno tretjino raka dojk, veliko pa še ni znanega; nekaj je tudi dednosti, a tudi vse to naj bi botrovalo približno šestim odstotkom*

raka na dojki.”

Na drugem mestu je tako kot pri moških **kožni rak**. Obolelo je 484 ali (11,69%) žensk. Menimo, da je obsevanje sončnih žarkov tisto, ki pripomore k večjemu številu kožnega raka. Temu naj bi bili izpostavljeni nekateri moški poklici (mornarji, kmetje).

Tretje mesto zaseda **rak materničnega vratu**. Zbolelo je 291 žensk ali 7,03 odstotkov. Kljub stalnemu priporočanju, kako je nujno, da ženske obiščejo ginekologa vsaj enkrat na leto, še posebej po 40 letu, ginekologi še vedno tožijo zaradi prepoznega odkritja raka na materničnem vratu.

Rak na danki je na četrtem mestu. V letu 1997 so ga našli pri 211 ženskah ali pri 5,09% vseh na novo odkritih primerov rakavega obolenja žensk.

Peto mesto zaseda **rak na želodcu** v 196 primerih obolelih žensk, kar je 4,73% vseh novih primerov raka.

Rak na pljučih je s svojimi 191 primeri in 4,61% na šestem mestu. Če to primerjamo z moškimi, kjer je rak na pljučih z 20 odstotki vseh obolelih na prvem mestu, vidimo, da je res kajenje najpogostejši vzrok.

Na sedmem mestu je **rak na jajčnikih** s svojimi 187 primeri in 4,51%.

Na osmem mestu in v 112 primerih ali 2,70% je **rak na trebušni slinavki**.

Na devetem mestu pa je z 101 primerom ali 2,44% **maligni melanom**.

Še vedno lahko uporabimo mnenje prof. dr. Vere Pompe Kirn, ki je v Delu 8. 3. 2000 zapisala: „*Ob večanju incidence in večanju preživelih bolnikov z rakom je tudi število vseh živih, ki so enkrat v življenju zboleli za rakom, iz leta v leto večje. Konec leta jih je bilo v Sloveniji več kot 42.000.*”

Na nastanek raka pa vplivajo tudi naše razvade. Ena najhujših je kajenje. Če se tej razvadi pridruži še pretirano uživanje alkohola, je verjetnost, da nastane rak na pljučih, rak grla, mehurja in ledvic še nekoliko večja.

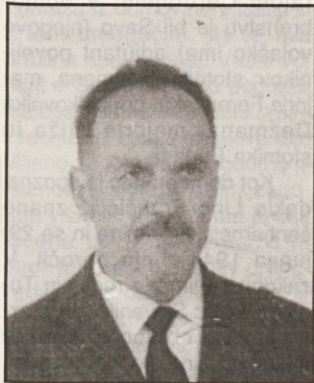
Z zgodnjim odkrivanjem raka je uspešnost zdravljenja večja, zato velja pri sumljivih znakih obiskati svojega zdravnika in opraviti temeljit pregled.

Morda bomo še kdaj natančneje pisali o posameznih vrstah rakave bolezni in tudi o zdravljenju. Zdravljenje zahteva od bolnika in tudi od zdravnika mnogo vztrajnosti in potrpljenja. Da bi bolniki lažje prenašali zdravljenje in imeli mnogo poguma, so se začeli združevati v društva za boj proti raku. Poleg slovenske zveze obstaja še enajst področnih društev za boj proti raku.

Literature je vedno več. Veliko je knjig, ki nas poučijo, česa se moramo va-

+ ODŠLI SO +

Valentin Tome

Umril je 17. februarja 2000 na Kliniki v San Justu, ko mu je manjkalo sedem dni do 86. let. Pokopan je na sanjuškem občinskem pokopališču Villagas. Pokojni Tine ni imel med nami sorodnikov, zato smo mogli zbrati o njem, kljub poizvedovanju pri njegovih znanjih, le malo življenjskih podatkov.

Rodil se je 25. februarja 1914 v Dravljah. V domačem kraju se je po ukinitvi orlovske organizacije udeleževal v Zvezi fantovskih odsekov, ki je po svojih pravilih imela namen skrbeti za umsko, нравno in telesno vzgojo svojih članov, buditi v njih narodno, državno in socialno čutenje in razumevanje. Menda je bil tudi eden „Peršuhovih rediteljev“, ki so imeli posebne naloge pri organizaciji mladinskih telovadnih nastopov in verskih manifestacij, kot je bil kongres Kristusa Kralja, in podobno. Do svojega odhoda iz domovine je bil zaposlen v Mestni plinarni v Ljubljani. Maja 1945. leta se je umaknil pred komunisti iz Slovenije v Avstrijo, kot tisoč drugih beguncev. Iz Vetrinja je šel

rovati in kako bolj zdravo živeti, da nas ne bi doletela ta bolezen.

Obstaja prek sto raznih vrst rakavih obolenj. Znansveniki se trudijo, da bi odkrili zdravila proti raku. Upajmo, da bomo dočakali odkritje uspešnih zdravil.

v begunsko taborišče Št. Vid ob Glini, od tam v Kellerberg in končno v Spittal na Dravi. Iz Spittala se je izselil v Argentino.

Ni nam znano, kaj je delal prva leta v novi deželi, pač pa je po letu 1968 približno dvajset let delal v slovenski tovarni Oblak Hnos. SA, nekaj let v San Justu, zadnjih dvanajst let pa v Yacuibi v Boliviji. Po osamosvojitvi Slovenije je enkrat obiskal svoje domače. Vsa zadnja leta njegovega življenja v argentinski prestolnici se je kljub visoki starosti ob nedeljah redno udeleževal slovenske maše in drugih prireditev v Slovenski hiši. Do zadnjega je bil zvest idealom iz mladih let in tudi naše narodne in verske skupnosti. Do dveh let pred smrtjo, dokler je bil pri moči, je tedensko dostavljal časopise rojaku iz njegove mestne četrti in s tem krepil medsebojno povezanost med rojaki. Ko je opešal, je bil nekaj mesecev v Rožmanovem zavetišču v San Justu, ko se mu je pa bolezen poslabšala, je bil zaradi zdravniške pomoči interniran v sanjuško Kliniko, kjer ga je doletelo slovo od „solzne doline“, ko ga je poklical Gospodar življenja. Naj uživa večno blaženost v nebesih!

Ferdo Martinčič

Ferdo Martinčič in njegova žena Mimi sta živela v Argentini dobrih 17 let. Če je bil pokojni Ferdo znan kot mizar, ki je med drugim mojstrsko izdelal oltarno mizo, tabernakelj in svečnike za prvo kapelo na Ramón Falcónu, pa dobro poznamo njegovo ženo Mimi kot delavno in vestno uradnico, zaposleno v Slovenski hiši. Znano je tudi, da sta se z družino leta 1965 izselila v Kanado in si tam ustvarila nov dom blizu mesta Windsor, ki mejí na ZDA. V novem kraju sta oba

pogrešala našo skupnost in sta prišla potem dvakrat na obisk v Argentino. Martinčičevi so ostali ves čas tudi zvesti naročniki naše revije Duhovno življenje. Gospa Mimi pa se vsa leta redno dopisuje s prijatelji-cami in znankami v Argentini. Iz Kanade je nedavno prišla žalostna vest, da je gospod Ferdo po mesec in pol trajajočem neuspešnem zdravljenju dobro pripravljen na srečanje z Bogom 12. julija 2000 podlegel neozdravljivi bolezni. Ko je ležal na mrtvaškem odru, se je prišlo posloviti od njega tristo znancev, dokaz, kako močno je odjeknila tam njegova smrt.

Rojen je bil 26. maja 1924 na Brezovci v veliki družini, v fari Mirna na Dolenjskem. Imel je tri brate in štiri sestre. Vsi bratje so bili domobranci, ena sestra pa je usmiljenka v Novem mestu. Osnovno šolo je obiskoval v domači fari, obrtno pa v Radečah pri Zidanem mostu, kjer se je izučil mizarstva. Osemnajstletnega so med okupacijo mobilizirali partizani in ko je po treh mesecih od njih pobegnil, so ga aretirali Italijani in poslali stradat v Gonars, češ da je partizan. Prav partizani so mu leta 1944 umorili očeta, ki si je moral pred smrtjo še izkopati grob.

Kot domobranec v Kočevju je Ferdo spoznal Mimi Škrelj in se z njo 12. novembra 1944 poročil. Ob koncu vojne in pred prihodom partizanov se je začel njun umik iz Kočevja, skupaj z domobranci in skupino civilistov, 3. maja 1945: do Velikih Lašč peš, od tam z vlakom skozi Ljubljano do Kranja, nato pa spet peš skozi Ljubelj do Celovca. Ko so v prestolnici Koroške preživeli nekaj dni brez hrane, je inž.

Avgust Vivod dosegel od Angležev deset vojaških kamionov, s katerimi so jih poljski vojaški šoferji prepeljali v Treviso. Tako je prišel gospod Ferdo v Italijo v domobranci obleki, z vsemi dokumenti in s svojo brzostrelko. Kot begunca sta potem skoraj tri leta živela po raznih taboriščih, najdlje v Serviglianu. V Argentino sta prišla z ladjo Rdeči križ 29. marca 1948. V zakonu so se jima rodili štiri otroci, od katerih sta dva umrla v najnežnejši dobi.

Za Ferdom žalujejo v Kanadi žena Mimi, sinova Franci in Ferdi z družinama ter nečak Jože Martinčič z družino, deset vnukov in trije pravnuki, katerim izražamo ob težki izgubi naše sožalje. Vsemogočni, v katerega je pokojni veroval in upal, naj mu vsa skrita dobra dela in žrtve dobrotno plačala!

Janez Amon

Dne 15. avgusta, na praznik Marijinega vnebovzetja, je na svojem domu nenadoma umrl Janez Amon, star 62 let. Bil je zadnje čase rahlega zdravja, zato se je tudi predčasno upokojil, a nihče ni pričakoval tako hitre smrti. Saj je zdravniška kontrola še teden prej pokazala, da je njegovo zdravje zadovoljivo.

Pokojni Janez je z bratom Marjanom doraščal v Kranju v družini Milana in Marije, roj. Loboda, v času, ko je začela druga svetovna vojna, nemška okupacija Jugoslavije, odpor in nastanek partizanov, ki so na boljševiški način terorizirali sorojake. Kdor se je uprl njihovega vodstvu in načinu „borbe za osvoboditev naroda“, je bil v nevarnosti za življenje. Ker se

Amonovi niso strinjali s tem nasiljem, so se ob koncu vojne podali čez Ljubelj na Koroško. Kakor drugim protikomunističnim beguncem, so bili tudi njim postaje na begunski poti vetrinsko polje, liensko in špitalsko taborišče. V taboriščih je obiskoval slovensko osnovno šolo, zahajal v salezijanski Mladinski dom in bil tudi pri skavtih. Amonova družina je preživljala še posebno težke čase, ker so jugoslovanske oblasti nenehno zahtevale izročitev očeta Milana, ki je bil več mesecev v angleškem zaporu v Wolfsbergu, skupaj z dr. Basajem, dr. Kociptom in številnimi drugimi.

Amonovi so se podali leta 1949 s transportom beguncev iz špitalskega taborišča na pot v Argentino. Začasno so se naselili v Villa Martelli, kamor se je zatekel mnogo novonaseljenih slovenskih družin, ki so dobile stanovanja po zaslugi „staronaseljencev“. Tukaj se je rodil tretji sin Peter. Ko je bil v bližnjem kraju Florida nastavljen duhovnik Albin Avguštin in se je osnovala krajevna skupnost in slovenski sobotni tečaj, so bili Amonovi med prvimi sodelavci. S skupnimi močmi so si zgradili svoj dom v Munru, a so ga le malo časa skupno uživali. Prebrana smrt očeta Milana je močno prizadela družino.

Janez je po prihodu v Argentino z lahkoto končal argentinsko osnovno šolo, potem pa obiskoval srednjo šolo v La Boci, kamor se je vsak dan vozil iz Villa Martelli. Prav kmalu se je vključil v delo v slovenski skupnosti, posebno pri Misijonskem krožku, ki ga je vodil pokojni lazarist Ladislav Lenček. Po srednji šoli se je po končanem knjigovodskem tečaju zaposlil v tovarni kot administrator. Od leta 1960, ko je takratna Slovenska gospodarska zadruga postala hranilnica, srečujemo Janeza na različnih mestih v odborih ustanove, iz katere se je razvila današnja Sloga. Bil je dolgoletni tajnik, blagajnik, svetovalec, član nadzornega odbora in eno leto tudi predsednik Kreditne zadruge Sloga. Prav tako je bil član odbora Mutual Sloga od njene ustanovitve pa do leta 1992, ko mu zdravje ni več dopuščalo.

Ko se je slovenska skup-

nost iz Floride preselila v Carapachay in se je ustanovila sobotna slovenska šola ter se začel graditi Slovenski dom, je bil Janez vedno navzoč in pripravljen pomagati, kjer je bila potreba. Bil je odbornik, svetovalec in zadnja leta legalni zastopnik pri tukajšnjih oblasteh.

Janez se je poročil z rojakinjo Metko Jesenovec, katerima so se rodili trije sinovi, od katerih je prvorojenec Janko v prometni nesreči izgubil mlado življenje. V Don Torcuatu si je zgradil lep dom, katerega srečo so le malo časa uživali. Smrt žene Metke in kmalu nato tudi mame Marije je premočno prizadela Janeza, ki je ostal sam s sinovoma Tomažem in Markom. Začel je bolehati.

Janez je bil zaveden in veren Slovenec. Redno je hodil k nedeljskim mašam v carapachayski Slovenski dom, njegov drugi dom, kot je zatrjeval večkrat. Pogosto je bral mašna berila. Rad je pomagal potrebnim in mnogim preskrbel občinsko socialno pomoč. Janezu so se iztekle ure življenja na domačem vrtu, ko je bil z rožnim vencem v roki in s slovenskim časopisom na mizi.

Na mrtvaškem odru je ležal v carapachayskem Slovenskem domu. Pogrebno mašo je ob veliki udeležbi rojakov daroval prelat dr. Jure Rode ob somaševanju dušnih pastirjev Francija Cukjatija in Marjana Bečana. Po maši se je poslovil od pokojnega v imenu Doma, verske in narodne skupnosti Ivan Žnidar. Mnogo rojakov je spremljalo krsto v Olivos na pokopališče, kjer so jo položili v družinski grob. Prepričani smo, da Janez uživa v družbi svojih najdražjih večno plačilo pri Njem, v kate-rega je vedno zaupal.

I. Ž.

Inž. agr. Anton Matičič

Rojen je bil 22. decembra 1912 v vasi Slivice blizu Unca ali tudi Rakeka v družini, kjer je bilo osem otrok. Tone je bil tretji po starosti in ko je končal srednjo šolo, je bil edini od družine, ki je mogel nadaljevati študije na univerzi. Ker se je odločil za agronomijo, je moral

na univerzo v Zagreb. Pri njegovem vzdrževanju so ga denarno podpirali vsi družinski člani. Vsako poletje se je vračal domov, da je pomagal pri delu na polju in se tako domačim malo oddolžil. S sedemindvajsetimi leti je doštudiral, postal profesor na Kmetijski šoli v Št. Juriju ob Južni železnici, nato pa na Grmu pri Novem mestu. Upravičeno je upal na srečno prihodnost, žal ni bilo tako. Začela se je druga svetovna vojna, ki je med drugim prinesla tudi vojaški poraz in konec stare Jugoslavije, s tem pa tujo okupacijo, ki je omogočila komunistično revolucijo na Slovenskem pod krinko OF. Tedaj je pustil profesorski poklic in se pridružil Nacionalni gverili v Gorjancih. Preživel je borbe na Dolžu, pri Gracarjevem Turnu, pri Sv. križu. Bil je poveljnik posadke v Kostanjevici.

Ob razpadu Italije, 8. sept-

embra 1943, je v Novem mestu spremljal stotnika Vuka Rupnika, ko je ta šel na italijansko poveljstvo in zahteval predajo. Bil je priča razgovorov, ki jih je vodil Kidrič z italijanskim generalom Ceruttijem. V domobranstvu je bil Savo (njegovo vojaško ime) adjutant poveljnikov: stotnika Resmana, majorja Ferenčaka, podpolkovnika Dežmana, majorja Križa in stotnika Furlana.

Kot domobranec je spoznal dekle Lino Frančič iz znane šentjernejske družine in se 29. junija 1944 z njo poročil. V zakonu se jima je rodil sin Tomaž. Padec Slovenije za železno zaveso ob koncu vojne je mlado družino močno prizadel. Tone se maja 1945 ni mogel umakniti z drugimi domobranci na Koroško, temveč se je skrival s soborci še štiri mesece potem po gozdovih, ne da bi žena vedela zanj, kje je. Žena s sedem mesecev starim Tomažem ni mogla bežati z drugimi begunci in je ostala doma. Mesec dni po komunistični zasedbi pa je izročila sina v varstvo moževi mami v Cerknico in v upanju, da bo težka politična situacija trajala le nekaj tednov, pobegnila v Trst in poizvedovala za drugimi begunci. Zvedela je, da so v Senigallii in šla za njimi v taborišče. Dva ali tri mesece za njo se je rešil v Italijo tudi Tone. Po dolgih mesecih tavanja, mučne negotovosti in skrbi drug za drugega sta

Anton Matičič in Lina Frančič na poročni dan leta 1944

končno spet prišla skupaj v senigallškem taborišču. Leta 1946 se jima je rodila hčerka Marija, ki pa je takoj po rojstvu umrla. Leta 1947 je Tonetova sestra Milena pripeljala malega Tomaža iz domovine v Italijo in s tem omogočila, da je bila družina spet skupaj. Vaški vo-huni v Cerknici pa so pogrešili malega Tomaža in kmalu odkrili resnico. Zato so otrokovo teto Mileno za to dejanje obdolžili in kaznovali z najstrožjim zapo-rom v Srbiji. Popolnoma je bila ločena od svojega moža in otrok in ji šest mesecev prepo-vedali vsak obisk.

Tone je moral zaradi zasle-dovanja jugoslovanske komu-nistične oblasti maja 1948 sam emigrirati v Argentino. Šele meseca avgusta sta za njim prišla tudi žena in sin Tomaž. Stanovali so v Villa Ballesterju. Tone je dobil prvo delo v Palo-marju kot zidarski pomočnik. Po treh mesecih se je slučajno srečal v vlaku z nepoznanim Hrvat, ki je bral hrvaški ča-sopis, in ga ogovoril. Beseda je dala besedo in ko je Hrvat zve-del, da je Tone agronomski inženir, se je začudil: „Inženir, s tako izdelanimi rokami?“ Bil je veterinar dr. Grzevič. Oblju-bil je, da mu lahko dobi službo v državnem podjetju, kjer dela on, če hoče. Tone se je res zaposlil v Ministerio de Agricul-tura v oddelku za mlekarstvo, kjer je bil v službi 35 let - do upokojitve. V nekaj letih si je zgradil lasten dom med Villa Ballesterjem in Villa Adelino.

Že leta 1950 ga srečamo v družbi z duh. svetnikom Karlom Škuljem v San Martinu ob re-viji Slovenska beseda. V Bue-nos Airesu je bil ustanovni član Društva protikomunističnih bor-cev, dolgoletni predsednik Kon-zorcija glasila Tabor ter ustano-vni član zavetišča Rožmanov dom, vseskozi pa odbornik in neumorni delavec. Imel je mno-go pisemskih stikov z znanci po svetu. Imel je dobro srce za potrebe bližnjega. Že prej sta z ženo rada obiskovala bolnike. Če je prepozno zvedel za smrt znanca in ga zato ni kropil, je bil ves teden potr. Dobro je poznal pokopališča, kjer so ležali njegovi znanci. Ob nede-ljah je hodil k maši v San Mar-tin, potem pa rad šel v družbo

in tarokiral. Slovenije nikoli več ni obiskal, niti po osamosvojitvi, čeprav je imel vse možnosti in sredstva. Leta 1970 je bil dva dni v Gorici, kjer se je srečal z mamo in ostalimi sorodniki. Leta 1985 je potoval v Kanado in obiskal nekdanje soborce in rešence iz množičnih grobov.

Po njegovi upokojitvi sta se z ženo leta 1985 preselila v svoje stanovanje v Hurlingham. Leta 1995 ga je hudo prizade-la nepričakovano hitra smrt žene Line. Da bi laže prebolel udarec, se je za nekaj mesecev preselil k sinu. Potem je izrazil željo, da gre v katero od zave-tišč. Tako je eno leto preživel v Domu sv. Vincencija v Slo-venski vasi, štiri leta pa v Rož-manovem domu v San Justu. Od tu je pisal sestri v Sloveni-jo, da je srečen, ko še zadnja leta življenja lahko preživi v domačem slovenskem okolju. Čeprav je bil za svoja leta še zelo čil in zdrav, so odkrili me-seca junija pri njem zahrbtno bolezen, levkemijo. Na zdravl-jenje je hodil v Kliniko Indarte v San Justu. V bolnici ga je obiskal tudi stari znanec Jože Guštin in mu podelil bolniško maziljenje in druge zakramen-te. Ko ga je sin Tomaž zadn-jikrat obiskal - bilo je v soboto, 30. septembra, - je na sinovo besedo, da se v torek spet vi-dita, odgovoril: „Ne hodi To-maž, takrat bom jaz že domal!“

Umrli je 3. oktobra v jutran-jih urah v kliniki. Decembra bi izpolnil 88 let. Pokojnega Anto-na Matičiča je kropilo veliko ro-jakov. Pogrebno mašo je daro-val delegat dr. Jure Rode, ob odprtem grobu mu je govoril soborec lic. Ivan Korošec. Zapušča sina, tri vnuke, svaka, v domovini sestro in ostalo so-rodstvo. Njim izražamo iskreno sožalje, Bogu pa prošnjo za pokojnega, da bi že užival več-no življenje, za katero je bil us-tvarjen.

Lidija Buda

Nekaj mesecev je bolehala in hodila na zdravniške pregle-de, a zahrbtna in doslej še ne poznana bolezen ji ni prizanes-la. Nepričakovano je umrla 9. oktobra 2000 v buenosaireški bolnišnici Muñiz.

Rodila se je 27. marca

1944 v Ljubljani v družini Sta-nislava Bude in Ane, roj. Cotič. Oče je bil med domobranci in se je maja 1945 z njimi umak-nil na Koroško. Mama je imela takrat poleg enoletne Lidije tudi triletnega Marjana in pričakova-la tretjega otroka. Zato ni mogle misliti na umik iz Slovenije. Petra je rodila dva meseca po očetovem odhodu na Koroško. Lahko si predstavljamo, kaj je pretpela zlasti prve mesece rdeče „osvoboditve“. Pozneje so tudi otroci težko občutili, da so iz družine bivšega domo-branca in doživljali krivice v šo-

li in drugod. Do svojega 14. leta starosti je Lidija živela v Ljub-ljani za Bežigradom in obisko-vala bežigradske gimnazije.

Leta 1958 so mama in trije otroci na očetovo povabilo s težkim srcem zapustili domovi-no in šli v svet, v Argentino k -očetu, ki jih je čakal s hišo v Ciudad Evita. Ko se je Lidija navadila španščine, se je pri-pravila in naredila izpit čez tukajšnjo osnovno šolo. Nato se je vpisala še v večerno sre-dnjo šolo in jo po petih letih z uspehom končala. Zaposlila se je v družinskem podjetju za izdelavo in prodajo pletenin. Izredno veselje je imela s svoj-im vrtom, ki ga je vzorno ure-jala. Rada in z zanimanjem je brala tukajšnji slovenski tisk in do konca svojega življenja os-tala zvesta Slovenka.

Pokopana je na privatnem pokopališču Los Ceibos na Ruti 3, v istem grobu kot njen oče, ki je umrl pred tremi leti. Oba naj uživata pri Vsemogočnem srečno večnost, gospe mami in bratoma ob še sve-žem grobu Lidije pa naše is-kreno sožalje!

IZ NAŠE KRONIKE

Prvo sveto obhajilo je pre-jelo v nedeljo, 1. oktobra, v cer-kvi Marije Pomagaj v Slovens-ki hiši mons. Antona Oreharja 43 prvoobhajancev: 14 iz Balan-tičeve šole, 11 iz Slomškove, 10 iz Prešernove, 5 iz Rožmanove in 3 iz Jurčičeve šole; prvoobha-janci so prišli v cerkev v proce-siji v spremstvu učiteljic njih-ovih razredov z belo vrtnico v roki, ki so jo poklonili Bogu v šopek pred oltarjem; maševal in pridigal je delegat dr. Jure Rode; mašne dele je napovedoval Tone Podržaj, berili sta brali Lučka Zorko Ullua in Olga Dolenc Kociman, pel je šolski zbor Prešernove šole pod vodstvom Mojce Prešeren Jelenc in ob or-gljanju Anke Savelli Gaser; starši, sorodniki in prijatelji pr-voobhajancev so napolnili cer-kev in z njo povezano dvorišče do zadnjega kotička; po maši so se prvoobhajanci še fotografira-li pred oltarjem, po zajtrku pa prejeli spominske podobe; vsa slavnost je bila slovesna in pris-

ročna: naslednje nedelje je bilo drugo slovesno obhajilo po kra-jevnih domovih.

Tombolska prireditve v Slovenskem domu v San Martinu je bila v soboto, 7. oktobra.

Lazarist Peter Opeka, mi-sijonar malgaških smetiščar-jev, je prišel v torek, 7. novem-bra, v Argentino na obisk, da v družbi staršev, sorodnikov, pri-jateljev in znancev obhaja svoj srebrni mašniški jubilej.

44. obletnica Našega doma v San Justu je bila 8. oktobra; začeli so s svečano mašo ob os-mih v stolnici. Mašo je daroval delegat slovenskih dušnih pastir-jev mons. dr. Jure Rode ob somaševanju krajevnega žup-nika Tonija Bidovca. Posebnost te daritve je bila prisotnost re-likvij blaženega škofa Anto-na Martina Slomška, katerim so se navzoči v vrsti približali in jih počastili. Mašni berili sta brala predsednica Našega doma Mici Malavašič Cassullo in predsednik krajevnega SFZ Martin Selan.

Po maši se je slovesnost nadaljevala v Našem domu. Ob petju himen sta botra Anica Indihar in Ciril Oblak dvignila argentinsko in slovensko zastavo. Nato se je občinstvo podalo v dvorano, kjer je Mici Malavašič Cassullo začela akademijo in pozdravila vse navzoče. Za njo so spregovorili še zastopniki ustanov, ki delujejo v sklopu Našega doma: Erika Indihar v imenu mladine, župnik Toni Bidovec, Nežka Lovšin Kržišnik za Zvezo mater in žena, voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek in predsednik Društva upokojencev Janez Albreht. Med nagovori je nastopal šolski zbor s pesmijo in besedo. Ker je letos dvestoletnica rojstva Prešerna in Slomška, sta oder krasili umetniški podobi teh dveh velikih Slovencev, v ozadju pa tipična slovenska hiša, vse delo Toneta Oblaka. Sledil je nastop moškega zbora pod vodstvom Andreja Selana, ki je zapel: Oblaki so rudeči, Goreči ogenj, Zabučale gore, Srce je žalostno in Pri farni cerkvi. Vmes sta Emil Urbančič in Metka Markovič Marinčič podala Prešernovo „Hčere cvet“. Sledil je zajtrk, odmor, na igrišču tekmovalja v odbojki, nato pa slavnostno kosilo.

Popoldanski del praznovan-

ja je začela napovedovalka Danica Malovrh. Predsednica Mici Malavašič Cassullo je izrekla dobrodošlico gostom, s pozdravom in čestitkami se ji je pridružil še odpravnik poslov na veleposlaništvu Tomaž Kunstelj, slavnostni govor *S Slomškom in Prešernom v novi vek* pa je imel Marjan Loboda. Nato je prišla na vrsto odrska predstava, komedija „Pričarani ženin“ v režiji Blaža Mikliča, pri kateri so se gledalci nasmejali, kot že dolgo ne. Igrali so: Stanko Jelen, čevljar Urh Dreta; Magdalena Oblak Žgajnar, njegova žena; Nevenka Skvarča, njuna hči Urška; Irena Malovrh Goddec, vdova Neža Sukne; Andrejka Puntar, njena hči; Fani Grum, posestnica; Gregor Modic, njen, v Urško zaljubljeni nečak; Toni Rovani, John Kalin, Amerikanec; Janez Krajnik, zdravnik doktor Skaza; Marko Rezelj, poštar; Marija Ivana Tekavec, ciganka in čarovnica Rozamunda; godca Vinko in Franci Samsa ter kup otrok: Martin in Milan Goddec, Sonja, Martina in Nadja Miklič, Nadja in Sebastjan Žgajnar, Lučka, Peter in Marko Rezelj ter Nadja Sterle. Šepetalka je bila Nežka Lovšin Kržišnik, za kostume je poskrbela Marija Ivana Tekavec, Pavel Malovrh in Ja-

nez Jereb za luči in zvok. Vse se je razvijalo sredi vasi v mojstrski scenografiji Toneta Oblaka. Po končanem uradnem delu je bila ob zvokih ansambla prosta zabava.

Materinski dan v Barilo-chah. 15. oktobra so se zbrali bariloški rojaki v Stanu k skupnemu kosilu, ki ga je pripravila skupinica „postavnih mož mlajše generacije“. Po kosilu je bila akademija z nastopi cibicančkov in najmlajših učencev Šole Jakoba Aljaža pod vodstvom učiteljice Danice Jerovšek Mavrič. Najprej je Marija Arnšek prebrala nagovor v čast materam, tudi Materi Božji, in se zahvalila vsem, ki so sodelovali pri pripravi tega praznika. Nato se je odprl oder in zažarel v močnih barvah cvetic velikank, ki so jih oblikovale in izrezale iz lepenke učiteljice Danica Jerovšek Mavrič, Alenka Arnšek in Andrejka Krajnik Figueroa. Zvrstili so se trije kratki prizorčki, ki so jih podali malčki od 5 do 9 let z velikim navdušenjem in iskreno ljubeznijo do mamic. Spored je zaključil šolski zbor pod vodstvom Marije Arnšek s pesmijo „Mamica je kakor zarja“. Z razdelitvijo ličnih darilc materam so otroci zaključili spored. Družba se je še dolgo zadržala v prijaz-

nem klepetu, del moškega občinstva pa pri nogometu, potem ko so vse lepo počistili v kuhinji.

Društvo upokojencev je organiziralo tedenski izlet v provinco Salto. V ponedeljek, 16. oktobra, ob 17. uri se je odpravilo 40 prijavitelcev z avtobusom izpred Našega doma v Salto, kamor so prispeli drugi dan ob 14. uri. Poleg obiska znamenitih cerkva in zgodovinskih krajev po mestu je skoraj polovica upokojencev hotela poskusiti tudi vožnjo z vlakom „Tren de las nubes“, ki jih je pripeljal v višino 4200 metrov. Domov so se vrnili v ponedeljek, 23. oktobra.

14 slovenskih rojakov iz Kanade je prišlo v soboto, 21. oktobra, na kratek obisk v Argentino. Med njimi je bila tudi gospa Erna Pogačar, predsednica Kanadsko-slovenskega sveta. Že naslednji dan so bili v Castelarju na 45. slovenskem dnevu, obiskali so tudi Naš dom in zavetišče Rožmanov dom v San Justu, se udeležili sestanka ZSMŽ ter srečanja z odborniki Zedinjene Slovenije in 40. obletnice Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši. Ogledali so si mesto Buenos Aires, obiskali lujansko baziliko, večina tudi slapove reke Iguazú, dva rojaka sta pa namesto slapov spoznala Bariloche. V Kanado so se vrnili v nedeljo, 29. oktobra.

45. slovenski dan in 33. pristavski dan v Castelarju je bil v nedeljo, 22. oktobra. Po uvodnih besedah napovedovalke prof. Miriam Jereb Batagelj in pozdravu pristavskega predsednika Inž. Francija Schiffrerja so med petjem himen dvignili argentinsko in slovensko zastavo. Nato je sledila sv. maša delegata dr. Jureta Rodeta v somaševanju z domačim župnikom p. dr. Alojzijem Kukovico. Berili sta prebrala Magda Gaser Češarek in Janez Jelenc. Med mašo je prepeval mešani zbor pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Po kosilu je bil čas za pomenek ali sprehod po zelenem vrtu, za postanek ob stojnicah Domov, ki so ponujale sladkosti slovenske kuhinje ali pa pevske dosežke naših zborov. Pozornost je vzbujala skupina kanadskih Slo-

V nedeljo, 22. oktobra 2000, je bil krščen v cerkvi sv. Rafaela v Villa Devoto **BERNARDO MOČNIK**, sin Bernarda in Liliane Marije, roj. Mehle; botra sta bila Camila Gloria Kuhar in Franc Močnik; krstil ga je Franci Šenk.

vencev, ki je bil na obisku po Argentini.

Popoldanski program se je začel s pozdravom predsednika društva Slovenska pristava inž. Francija Schiffrerja in predsednika društva Zedinjena Slovenija dipl. časnikarja Toneta Mizerita. Opolnomočeni minister in odpravnik poslov na veleposlaništvu Tomaž Kunstelj je izročil pozdrave državnega sekretarja Zorka Pelikana in poveljal nekaj priložnostnih misli. Navzoče je pozdravila tudi predsednica Slovensko-kanadskega sveta Ema Pogačar, pozdrave so poslali tudi Jure Mihelič v imenu rojakov iz Miramara, arh. Andrej Duh v imenu Bariločanov in Janez Janša iz Slovenije. Slavnostni govornik je bil glavni urednik Svobodne Slovenije Tine Debeljak.

Za akademijo je režiser Dominik Oblak izbral dela pesnika Franceta Prešerna ob 200-letnici njegovega rojstva. Mojsrsko so jih podali inž. Janez Krajnik (Zdravljica), Boštjan Modic (Vrba, v španskem prevodu), Ivan Klemenčič (2. sonet iz Venca), otroci Prešernove šole s Pristave (Orglar, Vrba; pripravila Nadi Kopač Grohar) in režiser sam (7. Gazela). Solopevka Vera Golob je ob klavirski spremljavi Anke Savelli Gaser zapela Vilharjeva solospeva Ukazi in Nezakonska mati. Sledil je nastop treh zborov: Slovenski pevski zbor Gallus (vodi Anka Savelli Gaser), Pevski zbor iz San Martina (vodi Lučka Marinček Kastelic) in Mešani pevski zbor San Justo (vodi Andrejka Selan Vombergar) so pod vodstvom zadnje imenovane skupno zapeli Pozdrav Gorenjski, Po jezeru in Luna sije. Nastopili sta tudi dve folklorni skupini: karapačajska Maribor in s Pristave. Za konec so vsi navzoči skupaj z nastopajočimi zapeli še slovensko državno himno in našo himno Slovenija v svetu. Za sceno pod starodavnim drevsom je poskrbel Andrej Golob, za dobro ozvočenje pa inž. Janez Jereb in Pavel Malovrh. Po akademiji je bil čas za družabnost, za klepet ob pogrnjenih mizah in ob poslušanje slovenske zabavne glasbe. V

šolskem prostoru je arh. Ivan Kogovšek pripravil razstavo z izdajami Prešernovih poezij, ki jih imamo v naših knjižnicah. Na vidnem mestu je bil razstavljen Sonetni venec, preveden med drugimi jeziki tudi v kitajščino.

Na duhovniškem sestanku v sredo, 25. oktobra, je govoril dr. Lojze Kukovica o *Izjavi Gospod Jezus*.

Duhovne vaje za žene so bile v zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu od petka, 27. oktobra, zvečer do nedelje, 29. oktobra, popoldne: udeleženk je bilo 51, vodil jih je dr. Jure Rode.

Celodnevni izlet učencev slovenskih sobotnih šol v spremstvu učiteljskega osebja in šolskega referenta ZS Franceta Vitriha je bil v soboto, 28. oktobra, na pristavo slovenskih lazaristov v Longchamps; udeležilo se ga je 356 otrok in 58 odraslih (med učitelji in starši); sv. mašo in nagovor je imel lazarist Janez Cerar, petje je vodila Mojca Prešeren Jelenc, berilo brala Magda Gaser Česarek; pri maši so se spomnili prelata Jožeta Škerbca in molili za njegovo zdravje; po maši in popoldne so bila športna tekmovanja in igre pod vodstvom naslednjih profesorjev telesne vzgoje: Karel Groznik, Andrej Mehle, Miriam Mehle, Stanko Šenk, Gabrijel

Zupanc, Emi Marušič (vsi iz San Justa) ter Veronika Berčič iz Slovenske vasi. Župnija Marije Kraljice je nudila svojo pristavo brezplačno.

Ponovitev igre „Pričarani ženin“ v režiji Blaža Mikliča je bila v nedeljo, 29. oktobra, v Našem domu v San Justu.

Na praznik vseh svetih, 1. novembra, in pred spominom vseh vernih rajnih, so bile med nami tele pobožnosti: v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj je dr. Jure Rode začel ob 18,30 molitev treh delov rožnega venca, sledila pa sv. maša za mons. Antona Oreharja in prelata dr. Alojzija Starca; v Castelarju je bila ob 18. uri molitev treh delov rožnega venca, ob 19 sv. maša, ki jo je daroval dr. Alojzij Kukovica, po maši molitve za rajne; na pokopališču v San Justu (pri Zupanovi grobnici) je ob 17. uri vodil molitve Toni Bidovec, ob 18 pa na pokopališču Villegas (pri grobu duh. Janeza Kalana in Gregorija Malija); v Slomškovem domu je bila ob 19 molitev rožnega venca, nato pa sv. maša za rajne ramoške rojake in rajne njihovih družin, ki jo je daroval prelat Jože Guštin; v Olivosu je opravil molitve ob 15, 30 Matija Borštnar; v Boulogne so bile molitve za rajne ob 17. uri, vodil jih je Albin Avguštin; v San Martínu je bila ob 19. uri v za-

vodu Srca Jezusovega za rajne sv. maša, ki jo je daroval Franci Cukjati.

Od 7. novembra do 8. decembra je v Argentini Marijin mesec, ki ga lahko primerjamo z majnikom, mesecem šmarnic, v Sloveniji.

Predavitev nove knjige dr. Marka Kremžarja *Med smrtjo in življenjem*, ki je izšla v Sloveniji pri založbi Družina, je bila pod okriljem revije *Duhovno življenje* v petek, 10. novembra, ob 8 zvečer v Slovenski hiši. Po uvodnih besedah Staneta Snoja je knjigo predstavil arh. Jure Vombergar, nato pa je spregovoril dr. Kremžar, ki je nazadnje tudi odgovarjal na stavljena vprašanja. V družabnem delu je avtor podpisoval knjige udeležencem, medtem ko se je ob pripravljenem prigrizku razvil prijateljski razgovor. Považilo se je kljub avtobusni stavki odzvalo 100 rojakov.

Predavanje Martina Sušnika „Odpreti oči“ - sedanja družba in etični poklic, pod okriljem SKA, je bil v soboto, 11. novembra, v Slovenski hiši. Martin Sušnik, ki zaključuje 4. letnik filozofije na Katoliški univerzi v Buenos Airesu, je predaval v lepi slovenščini.

Občni zbor društva Počitniški dom „Dr. R. Hanželič“ je bil v soboto, 11. novembra, v Slovenski hiši. Zborovalci so

Arh. Jure Vombergar predstavlja novo knjigo dr. Marka Kremžarja *Med smrtjo in življenjem* v Slovenski hiši.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Boljšega jutri nam ne bodo izborili včerajšnji borci.
- V naši partiji imamo tudi golobe. Dokler so na tleh, ti jejo iz roke, ko pa se dvignejo, se ti ponesnažijo na glavo.
- Kdo je bil prvi socialist? - Krištof Kolumb. Odjadral je na pot, pa ni vedel, kam gre; prispel je nekam, pa ni vedel, kje je; in vse to na tuje stroške.
- Ideologi umirajo, kot se spodobi, njihove ideje pa šele z ljudstvi, ki so jim nasedla.
- Pazite se tistih kamaleonov, ki so vedno rdeči!
- Na koncu vedno zmaga resnica, ampak na žalost smo šele na začetku.
- Tudi v nerazvitih državah so se posamezniki kar lepo razvili.
- Ne morete me kupiti, lahko me samo podkupite.
- Samo zgodovino lahko pišejo tudi nepismeni.
- Je že res, da smo pod kožo vsi krvavi, ampak debelina človeške kože je različna.

potrdili dosednji odbor za novo dobo brez formalnih volitev. Tudi sedanjemu odboru predseduje France Rant. V pripravi je letošnja počitniška kolonija, ki bo v glavnem v rokah istih voditeljev kot lani. Tudi cena bo ista.

Duhovne vaje za fante so bile v Domu Nazaret v San Miguelu od petka, 10. novembra, zvečer do nedelje, 12. novem-

bra, popoldne: udeležencev je bilo 16, vodil jih je lazarist Janez Cerar.

Enodnevne duhovne vaje za zakonce so bile 19. novembra v Slovenski hiši. Začele so se ob 8,30 zjutraj in končale z mašo ob 18. uri; udeležilo se je 25 parov, vodil jih je dr. Jure Rode s pomočjo zakona Polde in Silva Lipovšek ter skupine mlajših zakoncev.

malo za šalo...

OČALA - Prometni policist ustavi voznico, ki prehitro vozi skozi naselje. Napiše ji listek, da plača kazen. Voznica spravi listek v žep in pravi: „Prebrala ga bom lahko šele doma, kajti brez očal skoraj nič ne vidim!“

ODGOVORNOST - Učiteljica dá učencem nalogo, da napišejo prosti spis z naslovom „Odgovornost“. Janko je napisal: „Na mojem suknjiču so odpadli vsi gumbi razen enega. Na njem je zdaj velika odgovornost.“

KDO VOZI - Dva pijanca vozita s svojim avtomobilom kot nora. „Pazi,“ reče prvi, „zdaj pride most in za mostom moraš zaviti.“ - „Kaj jaz?“ odvrne drugi. „Jaz sem bil prepričan, da voziš ti!“

PLAČA - „Z mozem se vsak teden vsaj enkrat skregava.“ - „Midva pa ne. Moj dobipla plačo le enkrat mesečno.“

KAJENJE - „Kaj, med molitvijo kadiš?“ se čudi redovnik, ko vidi svojega sobrata, da s cigaro v ustih moli brevir. - „Motiš se,“ odvrne ta, „med kajenjem molim!“ - „Oprosti, to je pa nekaj čisto drugega,“

reče prvi.

KAPUCINI - V nebesih: „Pred vrati so trije kapucini!“ Sveti Peter: „Kdor jih je naročil, naj jih plača!“

JOK - „Draga, ali bi žalovala za mano, če bi umrl?“ vpraša mož, ki je v postelji zaradi prehlada. „Seveda bi, saj veš, da jokam za vsako malenkost!“

ŠTORKLJA - Stara mati vnuku: „Pridi pogledat, kako lepo sestrico ti je prinesla štorckljal!“ Otrok: „Ne vem, kaj bi rekla mama, če bi te slišala, da ji praviš štorckljal!“

IMA SREČO! - Zakonca srednjih let se stalno prepirata. Nekega dne možu prekopi in ženi zabrusi: „Dovolj mi je tega stalnega prepiranja. Kar odšel bom, ni važno, kam: v Afriko, v Azijo, v tujsko legijo...“ In že leti proti vratom, jih odpre, nekaj časa okleva, potem pa se obrne in pravi: „Imaš neverjetno srečo! Moram ostati, zunaj dežuje...“

KDO - „Ati, kdo je pobarval Rdeče morje?“ - „Ne bi mogel vprašati kaj bolj pametnega?“ - „O, seveda. Kdo je ubil Mrtvo morje?“

KJE JE KAJ

Katoliška Cerkev o sebi (Izjava „Gospod Jezus“)	289
Večji pogum in zdrava samozavest - Papež J. P II.	290
Glavni svetniki v decembru	291
Milosti polna - Franc Rode	292
Izseljensko praznovanje jubileja v Lujánu	292
Advent in božič - Lojze Kukovica	293
Božič 2000 - Jožef Kvas	294
O, nesmrtna noč božična! - Vladimir Kos	294

Zvezde kličejo - Wilhelm Hünermann	295
Po našem štetju - Alojz Rebula	297
Marijine sanje - M. K. z Interneta	298
Pred božičem na Churruci - nosijo Marijo? že 40 let...	298
Za enainvajseto stoletje - Vladimir Kos	298
„Matere po srcu“	299
Osebnost škofa Rožmana - Marko Kremžar	300
Drugo zasedanje sinode Cerkve na Slovenskem	305
Čas za jasno besedo o preteklosti	305
Slovenija danes - Branko Rozman	306
Dokumentarni film o Janežu	

Janežu	309
Mendoza: Simfonični koncert v počastitev Slovenije	309
Dirigent Marko Munih o argentinskih Slovenskih	310
40-letnica Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka - Metka Mizerit	311
Buenosaireska mladina v Mendoza ob 50-letnici tamkajšnje SFZ in SDK - Marija in Matjaž Čeč	312
Zdravnik svetuje - dr. Anton Prijatelj	314
Odšil so	315
Iz naše kronike - .. 299, 310, 313, 317,	318, 319 320

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. **KANADA:** Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. **ITALIJA:** TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. **GORICA:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Praznovanje očetovskega dne v sanmartinskem Slovenskem domu.
2. Letošnja Rast XXIX. je bila povabljena tudi k predsedniku slovenske vlade dr. Andreju Bajuku.
3. Mladi iz Slovenske vasi, ki so bili na 15. svetovnem dnevu mladih v Rimu, so obiskali prej tudi lujansko Marijo na Brezjah, kjer je njen kip od leta 1995.
4. Državni sekretar RS Zorko Pelikan na 39. mladinskem dnevu v Našem domu.
5. Z mladinskega dne v San Justu. Foto: Marko Vombergar
6. Za emigrantski dan je SPZ Gallus pel v Zlatem salonu občine mesta Buenos Aires.
7. Začetek 45. slovenskega dne in 33. pristavskega dne v Castelarju. Foto: M. Čeč

**50-LETNICA MLADINSKIH ORGANIZACIJ SFZ IN SDK V MENDOZI.
137 MLADIH IZ BUENOS AIRESA SE JE ODZVALO POVABILU MENDOŠČANOV
IN ŠLO 1100 KM DOLGO POT NA SKUPNO PRAZNOVANJE LEPEGA JUBILEJA.**

1. Skupinska slika z mogočnimi Andi v ozadju. - 2. Dekleta in fantje, ki so imeli na skrbi postrežbo za toliko gostov...
3., 4. in 5. Nekateri od nastopov, ki so jih pripravili Mendoščani za ta praznik. Foto: Lučka Oblak in M. Čeč.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición, armado e impresión: Talleres Gráficos VII KO S R I - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina